

โครงการวิจัย ชด

การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนและประมงพื้นบ้านในการจัดการบริหารพื้นที่อ่าวบ้านดอน

Participation of community networks and local fishermen in managing Ban Don Bay area.

โครงการย่อยที่ 3

การประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านในพื้นที่อ่าวบ้านดอน

Occupational fishing in Ban Don Bay area.

โดย

รองศาสตราจารย์.ดร.จิตรดารมย์ รัตนวุฒิ หัวหน้าชุดโครงการวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วัฒนา คณาวิทยา นักวิจัย

อาจารย์ สุนิสา หาบสา นักวิจัย

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

พฤษภาคม 2565

บทสรุปผู้บริหาร

ชุดโครงการวิจัย การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนและประมงพื้นบ้านในการบริหารจัดการพื้นที่อ่าวบ้านดอน แบ่งเป็น ๓ โครงการย่อย ได้แก่ โครงการย่อยที่ ๑ กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการพื้นที่อ่าวบ้านดอน โครงการย่อยที่ ๒ เครือข่ายชุมชนในการจัดการบริหารและใช้พื้นที่ และโครงการย่อยที่ ๓ การประกอบอาชีพประมงในพื้นที่บ้านในพื้นที่อ่าวบ้านดอน

การประกอบอาชีพประมงในพื้นที่บ้านในพื้นที่อ่าวบ้านดอน เป็นชุดโครงการที่ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการพื้นที่การประกอบอาชีพประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในอ่าวบ้านดอน เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างประมงพาณิชย์ ประมงพื้นบ้านและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ รวมถึงการใช้ทะเลร่วมกันของประชาชน

จากการวิจัยพบว่า การประมงพาณิชย์ การประมงพื้นบ้าน และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เป็นกิจการที่ต้องขออนุญาตตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ โดยมีเจตนารมณ์ให้การประกอบอาชีพแยกต่างหากจากกัน กล่าวสำหรับพื้นที่อ่าวบ้านดอนเป็นพื้นที่หลากหลายทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อม จึงมีความทับซ้อนในเชิงพื้นที่การประกอบอาชีพ ตัวอย่างเช่น การประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านที่ไม่ได้ใช้เรือประมง หรือไม่ได้ใช้เครื่องมือประมงในพื้นที่สามไมล์ทะเลนับแต่ชายฝั่ง หรือพื้นที่โดยรอบคอกหอยเหล่านี้ รัฐยังไม่กำหนดมาตรการในการป้องกันความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต หน่วยงานรัฐจึงต้องบูรณาการในการบริหารจัดการพื้นที่ร่วมกัน โดยกรมเจ้าท่าจะต้องกำหนดร่องน้ำสำหรับการเดินเรือออกไปนอกทะเลชายฝั่ง หรือทะเลชายฝั่ง กรมทรัพยากรชายฝั่งมีหน้าที่ในการบำรุง ดูแล พื้นฟูทรัพยากร เป็นต้น

คณะผู้วิจัย

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัย ชุด การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนและประมงพื้นบ้านในการจัดการบริหารพื้นที่
อ่าวบ้านดอน โครงการย่อยที่ ๓ การประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านในพื้นที่อ่าวบ้านดอน สำเร็จลุล่วงได้
คณะวิจัยขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นผู้อุดหนุนทุนวิจัย
ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูล ผู้ตอบแบบสอบถามวิจัย เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิที่แนะแนวทางในการ
ทำวิจัยจนสำเร็จสมบูรณ์

การวิจัยย่อยเกี่ยวกับการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านในพื้นที่อ่าวบ้านดอน เพื่อศึกษารูปแบบ
และหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน และเพื่อศึกษาการบริหารจัดการ
พื้นที่บริเวณอ่าวบ้านดอนให้มีความสมดุลทางสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศชายฝั่งทะเล อันเป็นการ
คุ้มครองสิทธิของประชาชนในเข้าถึงและใช้ทรัพยากรทางทะเลร่วมกัน รวมถึงภาครัฐในการกำหนด
นโยบายในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ จึงยังมีประเด็นที่ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ หากงานวิจัยนี้
มีข้อบกพร่องในส่วนใดส่วนหนึ่ง คณะผู้วิจัยขอน้อมรับข้อเสนอแนะเพื่อโอกาสวิจัยครั้งต่อไป

คณะผู้วิจัย

พฤษภาคม ๒๕๖๖

บทคัดย่อ

หัวข้อวิจัย	การประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านในพื้นที่อ่าวบ้านดอน
ผู้ดำเนินการวิจัย	รองศาสตราจารย์.ดร.จิตรดารมย์ รัตนวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วัฒนา คณาวิทยา อาจารย์ สุนิสา หาบสา
หน่วยงาน	คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
ปีการศึกษา	๒๕๖๖

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในบริเวณพื้นที่อ่าวบ้านดอน และเพื่อศึกษาการบริหารจัดการพื้นที่บริเวณอ่าวบ้านดอนให้มีความสมดุลทางสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศชายฝั่งทะเล สำหรับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) จากเอกสาร(Documentary Research) เช่น หนังสือ ตำรา บทความ กฎหมาย สื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเก็บข้อมูลในพื้นที่จากเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนผู้มีส่วนได้เสียในรูปแบบการสัมภาษณ์ตามคำถามวิจัย และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ผลการวิจัยพบว่า การประกอบอาชีพประมงในพื้นที่อ่าวบ้านดอนแบ่งเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ ประมงพาณิชย์ ประมงพื้นบ้าน และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยประมงพื้นบ้านยังได้แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ การประมงพื้นบ้านโดยไม่ใช้เรือ การประมงพื้นบ้านโดยใช้เรือ และการประมงพื้นบ้านโดยใช้เรือที่มีเครื่องยนต์ โดยกฎหมายกำหนดให้การประกอบอาชีพประมงทุกประเภทเป็นกิจการที่ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐทั้งสิ้น ส่วนการจัดการพื้นที่ทะเลอ่าวบ้านดอน แบ่งพื้นที่เป็น ๓ ระดับ คือ ๑) ชายฝั่งทะเล ๒) ทะเลชายฝั่ง ๓) ทะเลนอก อันเป็นผลให้การประมงพาณิชย์ทำการประมงได้ในทะเลนอกชายฝั่ง การประมงพื้นบ้านทำการประมงในเขต ทะเลชายฝั่ง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในเขตบริเวณที่คณะกรรมการประมงจังหวัดกำหนดและอนุญาต อย่างไรก็ตาม พื้นที่ทะเลชายฝั่ง เป็นที่ยังไม่มีการกำหนดการใช้ จึงมีข้อเสนอแนะให้คณะกรรมการประมงจังหวัดประกาศให้พื้นที่ชายฝั่งทะเลเป็นพื้นที่ทำการประมงพื้นบ้านโดยไม่ใช้เรือ หรือการประมงพื้นบ้านโดยใช้เรือที่ไม่มีเครื่องยนต์ สำหรับการกำหนดพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่อ่าวบ้านดอน เพื่อมิให้กระทบต่อการใช้ทะเลร่วมกัน ควรให้กรมเจ้าท่ากำหนดร่องน้ำสำหรับการเดินเรือออกไปนอกทะเลชายฝั่ง การเดินเรือในเขตทะเลชายฝั่ง หรือการเดินเรือเพื่อการสัญจรทั่วไป

คำสำคัญ : การประมง ทะเลชายฝั่ง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

Abstract

Research Title	Community network in area management and use of Bandon Bay area.
Researcher	Assoc.Prof.Jiddarom Ruttanawut Asst.Prof. Wattana Kanavitthaya Sunisa Khabsa
Organization	Faculty of Law, Suratthani Rajabhat University
Academic Year	2023

The purpose of this research was to study patterns and criteria suitable for artisanal fishery occupations. and aquaculture in Bandon Bay area and to study the management of Ban Don Bay area to have a balance in the environment and the coastal ecosystem. for the utilization of natural resources and freedom of occupation By documentary research (Documentary Research) from books, textbooks, legal articles, electronic media and related research Including collecting data in the area from government officials and stakeholders in the form of interviews based on research questions. and analyze the data according to the objectives set.

The results showed that The coastal zone in Ban Don Bay area is divided into ๒ levels, namely, from three nautical miles to seven points two nautical miles. counting from the coast line where sea water touches land in the coastal area and from one point five nautical miles to four point three miles. Counting from the coastline to sea water land on the edge of the island As a result, commercial fisheries cannot fish in coastal areas and local fishermen are prohibited from fishing in offshore areas. So there is a problem that The distance from the coast to three nautical miles or from one point five nautical miles to four point three nautical miles is an area where local fishermen can fish or not. When considering the announcement of the Ministry of Agriculture and Cooperatives concerning the determination of aquaculture business to be a controlled aquaculture business And the announcement of the Surat Thani Provincial Fisheries Committee that has determined the area for shellfish farming therefore making it understandable that Government agencies want to manage commercial fishing areas. Local fisheries and aquaculture are separated. Without taking into account the fact that artisanal fisheries still have mechanical and unguided fishing that cannot be fished in the coastal seas, the State, through the Provincial Fisheries Committee, should establish Bandon bay area, three nautical miles from the coast. Or one point and five nautical miles from the

island is an area for local fishing without the use of fishing boats. or not using fishing gear For determining the aquaculture area in Bandon Bay area in order not to affect the use of the sea together The Marine Department should also designate channels for navigation in the coastal seas and navigation in the coastal seas.

Key word: fishing, coastal sea, aquaculture

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	(1)
บทคัดย่อภาษาไทย	(2)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของสภาพปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๘
๑.๓ สมมติฐานการวิจัย	๘
๑.๔ กรอบการวิจัย	๘
๑.๕ ขอบเขตการวิจัย	๙
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๙
บทที่ ๒ ความเป็นมาและกฎหมายเกี่ยวกับการประมงพื้นบ้านในพื้นที่อ่าวบ้านดอน	๑๐
๒.๑ ความเป็นมาของพื้นที่บริเวณอ่าวบ้านดอน	๑๐
๒.๒ ความเป็นมาของการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๒
๒.๓ การประมง	๑๕
๒.๓.๑ การประมงพื้นบ้าน	๑๖
๒.๓.๒ การประมงพาณิชย์	๑๙
๒.๓.๓ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๒๐
๒.๔ กฎหมายเกี่ยวกับการประมง	๒๓
๒.๔.๑ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ	๒๓

๒.๔.๒ พระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘	๒๖
๒.๔.๓ พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.๒๕๘๑ .	๓๖
๒.๔.๔ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.๒๕๕๖	๔๑
บทที่ ๓ ระเบียบวิธีวิจัย	๔๕
๓.๑ การรวบรวมข้อมูล	๔๕
๓.๒ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล	๔๖
๓.๓ การสรุปและการอภิปรายผล.	๔๖
บทที่ ๔ วิเคราะห์การประมงในพื้นที่อ่าวบ้านดอน	๔๗
๔.๑ วิเคราะห์การแบ่งพื้นที่ทำการประมงในพื้นที่อ่าวบ้านดอน	๔๗
๔.๒ วิเคราะห์รูปแบบและกลไกการประมงในพื้นที่อ่าวบ้านดอน	๕๑
บทที่ ๕ บทสรุปและข้อเสนอแนะ	๕๖
๕.๑ บทสรุป	๕๖
๕.๒ ข้อเสนอแนะ	๕๙
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก กฎกระทรวง กำหนดกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นกิจการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ควบคุม พ.ศ. ๒๕๕๙	
ภาคผนวก ข ประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี เรื่อง กำหนดเขตเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำสำหรับกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม พ.ศ.๒๕๖๐	
ภาคผนวก ค กฎกระทรวง กำหนดเขตทะเลชายฝั่งในบริเวณจังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ.๒๕๖๕	
ประวัติผู้วิจัย	

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของสภาพปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๔๐ “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ การแข่งขันอย่าง เป็นธรรม การป้องกันหรือขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดระเบียบการ ประกอบอาชีพเพียงเท่าที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น

การตรากฎหมายเพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพตามวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะ เป็นการเลือกปฏิบัติหรือก้าวก่ายการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา”

มาตรา ๔๒ “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหกรณ์ สหภาพ องค์กร ชุมชน หรือหมู่คณะอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือ ศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อการป้องกันหรือขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด”

ประเทศไทยมีรูปแบบการใช้ทะเลที่หลากหลาย ได้แก่ เช่น การทำการประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง การขนส่งทางน้ำ การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรม เป็นต้น การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลจึงต้องใช้อย่างระมัดระวัง มิฉะนั้นอาจทำให้เกิดการสูญเสียผลประโยชน์อันมีค่าไปอย่างไม่อาจเรียกคืนกลับมาได้ และอาจจะส่งผลกระทบต่อความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล จึงต้องมีการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเลควบคู่ไปกับการแสวงหาผลประโยชน์จากทะเลในด้านต่างๆ การแก้ไขปัญหาและรักษามลประโยชน์ของชาติให้ยั่งยืนต่อไปในอนาคต จึงควรจะต้องมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ โดยมีเครื่องมือที่ทันสมัยและเหมาะสมมาเป็นกลไกในการดำเนินการ

ภายหลังการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ ๑ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ภาครัฐได้ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพประมงให้มีความทันสมัยมากขึ้น เพื่อตอบสนองการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เริ่มมีเรือประมงเชิงพาณิชย์เข้ามาในท้องทะเลอ่าวบ้านดอนมากขึ้น ส่วนใหญ่เป็นเรืออวนลาก อวนรุน ส่งผลให้ชาวประมงสามารถออกไปสู่พื้นที่น้ำลึกและจับสัตว์น้ำได้มากขึ้นกว่าเดิม ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ เริ่มให้สัมปทานป่าชายเลนเพื่อสร้างรายได้ของรัฐ และการจัดสรรพื้นที่ทะเลให้เกษตรกรเพื่อแก้ปัญหาคความยากจนสำหรับเพาะเลี้ยงหอยแครงและหอยนางรม(หอยตะไกร) แต่ยังถือว่าปริมาณน้อยถือเป็นช่วงทดลองเลี้ยง ไม่มีการล้อมเป็นคอกกลางท้องทะเล ซึ่งเลี้ยงไว้ตามบริเวณไม่ไกลจากชายฝั่งมากนัก ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ มีการประกาศนโยบายเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องพื้นที่อนุญาต

เลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งจังหวัดสุราษฎร์ธานีและได้แบ่งเป็นพื้นที่อนุญาตเลี้ยงหอย โดยประมงจังหวัดสุราษฎร์ธานีใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติประมง พ.ศ.๒๔๙๐ อนุญาตให้อ่าวบ้านดอนในพื้นที่อำเภอไชยา อำเภوتاฉาง อำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอดอนสัก และอำเภอเกาะสมุย เป็นพื้นที่อนุญาตให้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจนถึง พ.ศ. ๒๕๓๒ รวมพื้นที่อนุญาต ๔๐,๖๕๖ ไร่ ครอบคลุมในพื้นที่อำเภอไชยา ท่าฉาง กาญจนดิษฐ์ และดอนสัก (ไม่อนุญาตให้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่อำเภอพุนพินและอำเภอเมือง)

ในปี พ.ศ.๒๕๓๓ กรมประมงได้ออกระเบียบกรมประมง ว่าด้วยการยื่นคำขอและการอนุญาตให้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำประเภทที่สาธารณประโยชน์ พ.ศ. ๒๕๓๓ ข้อ ๘. “วิธียื่นคำขอ ให้ผู้ประสงค์จะขออนุญาตทดลองเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชัง หรือในคอกในที่จับสัตว์น้ำประเภทที่สาธารณะตามระเบียบนี้ ยื่นคำขอตามแบบของกรมประมง ณ ท้องที่อำเภอหรือกิ่งอำเภอที่ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่อนายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่พร้อมด้วยเอกสาร... ส่วนในข้อ ๙. กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอไปตรวจสอบสถานที่และเสนอความเห็นต่อนายอำเภอหรือหัวหน้ากิ่งอำเภอเพื่อให้ความเห็นชอบหรือสั่งการ และให้ส่งคำขอพร้อมด้วยความเห็นไปยังจังหวัดเพื่อจังหวัดจะได้พิจารณาตรวจสอบ และเสนออธิบดีประมงหรือผู้ทำการแทนพิจารณาอนุญาต ซึ่งใน ข้อ ๙. วรรคสอง กำหนดว่า ในกรณีที่อำเภอหรือกิ่งอำเภอไม่เห็นชอบให้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้อำเภอหรือกิ่งอำเภอคืนคำขอและแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบโดยเร็ว

ในปี พ.ศ.๒๕๕๔ กรมประมงได้ออกระเบียบกรมประมง ว่าด้วย การยื่นคำขอและการอนุญาตให้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำประเภทที่สาธารณประโยชน์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้กำหนดให้ยกเลิกระเบียบกรมประมง ว่าด้วยการยื่นคำขอและการอนุญาตให้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำประเภทที่สาธารณประโยชน์ พ.ศ. ๒๕๓๓ แต่ในระเบียบกรมประมงฉบับปี พ.ศ.๒๕๕๔ ก็ยังคงหลักการขออนุญาตไว้ในลักษณะเดิมด้วยการยื่นผ่านอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ซึ่งข้อ ๑๒(๕) กรณีนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอไม่เห็นชอบ ให้แจ้งผู้ยื่นคำขอทราบเพื่อแก้ไขหรือดำเนินการตามที่สั่งการ แล้วแต่กรณี ภายใน ๓ วันทำการนับแต่วันที่ไม่เห็นชอบ

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๗ เกิดแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ ๙ (พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๔๙) ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ รัฐบาลมีนโยบายแปลงสินทรัพย์เป็นทุน จึงเกิดโครงการ “Sea Food Bank” เพื่อจัดที่ทำกินให้แก่ประชาชนและต้องการส่งเสริมการผลิตอาหารทะเลเพื่อส่งออก ในปี พ.ศ.๒๕๔๘ เกิดโครงการครัวไทยสู่ครัวโลก(Thai Kitchen to the world) ปรากฏว่า มีการทำประมงด้วยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่อ่าวบ้านดอนนอกเขตพื้นที่อนุญาตมากกว่า ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ เพื่อรองรับนโยบายแปลงสินทรัพย์เป็นทุนและโครงการครัวไทยสู่ครัวโลก

นักวิชาการเห็นว่า ระเบียบกรมประมงว่าด้วยการอนุญาตให้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำประเภทที่สาธารณประโยชน์ทั้งสองฉบับดังกล่าว เป็นสาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการบุกรุกที่สาธารณะบริเวณอ่าวบ้านดอน เนื่องจากเมื่อมีการยื่นคำขออนุญาตต่อนายอำเภอแห่งท้องที่แล้ว ผู้ขออนุญาตก็มีสิทธิในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำได้ทันทีจนกว่านายอำเภอจะมีคำสั่งไม่อนุญาต

การที่พื้นที่ส่วนรวมทางธรรมชาติ (The Commons) ถูกแย่งยึดเป็นพื้นที่ส่วนบุคคล (private land) ทะเลมีเจ้าของปิดกั้นสิทธิการทำประมงพื้นบ้าน ฐานของเศรษฐกิจชุมชนถูกแย่งยึด ประมงพื้นบ้านไร้ที่ทำการประมง เกิดวิกฤตอ่าวบ้านดอน นำไปสู่ความขัดแย้งของคน 3 กลุ่มหลัก ๆ ได้แก่ 1) ผู้เสียสิทธิการดำรงชีวิตหรือการอยู่รอดในทรัพยากรอ่าวบ้านดอน (existence rights of the poor) 2) ผู้มีอิทธิพลและพลังอำนาจแย่งยึดทรัพยากรเพื่อสะสมความมั่งคั่ง และ 3) ผู้บังคับใช้กฎหมาย¹

การใช้ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะให้เป็นพื้นที่ส่วนบุคคล นำมาซึ่งผลกระทบทางนิเวศวิทยาการเมืองของการจัดการทรัพยากรชายฝั่งทะเลอ่าวบ้านดอน โดยการดำรงชีวิตได้รับผลกระทบ (livelihood effect) จากการที่ชาวประมงมีรายได้จากการทำประมงชายฝั่งเป็นหลัก เมื่อรัฐส่งเสริมให้มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อการส่งออกและสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน โดยให้สิทธิ์เอกชนที่มีศักยภาพ ขณะเดียวกันการบุกรุกพื้นที่นอกเขตอนุญาตได้ขยายวงกว้างโดยที่รัฐไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้พื้นที่ทะเลซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะกลายเป็นพื้นที่ส่วนบุคคล ชุมชนชายฝั่งจึงต้องสูญเสียพื้นที่การประกอบอาชีพประมง หรือการประมงเพื่อการดำรงชีพ เมื่อการประกอบอาชีพประมงไม่มีความมั่นคง เพราะชาวประมงไม่สามารถเข้าถึงทะเลเพื่อทำการประมง เนื่องจากการครอบครองของเอกชนผู้ถือสิทธิ์อนุญาตตามกฎหมายและผู้บุกรุกพื้นที่สาธารณะเพื่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ทะเลได้กลายเป็นพื้นที่ส่วนตัว ทำให้ผู้ประกอบการอาชีพประมงต้องเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น โดยการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์จากทะเลในลักษณะสิทธิปัจเจกบุคคลโดยอนุญาตของรัฐ และการบุกรุกยึดครอบครองทะเลจากกลุ่มอิทธิพล กลุ่มทุน และนักการเมือง ในขณะที่การบังคับใช้กฎหมายไร้ประสิทธิภาพ ทรัพยากรตกอยู่กับคนบางกลุ่มที่ใช้ผลประโยชน์จากทรัพยากร ครอบงำรัฐ เกิดการสมประโยชน์กัน อำนาจรัฐจึงเอื้อผลประโยชน์ทุนหรือกลุ่มอิทธิพลในการครอบครองทรัพยากร การใช้พื้นที่สาธารณะของประชาชนถูกคุกคามทำอันตราย ส่งผลต่อการเข้าถึงทรัพยากรไม่เป็นธรรม (distributive injustice) ของประชาชน ซึ่งการบุกรุกยึดครอบครองทะเลของเอกชนในเขตชายฝั่ง กีดกันสิทธิการทำประมงพื้นบ้านของชาวประมง เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน (Human rights violation) เกี่ยวกับสิทธิพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมหรือสิทธิการดำรงชีวิตและการอยู่รอดของคน โดยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในอ่าวบ้านดอน หรือน้ำเสียจากนาุ้ง อุตสาหกรรมชายฝั่ง และสิ่งปฏิกูลล้นปล่อยลงสู่ท้องทะเลอ่าวบ้านดอน ทำให้ระบบนิเวศชายฝั่งเสื่อมโทรม ป่าชายเลนซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์วัยอ่อนและสัตว์น้ำโดยเฉพาะปูแสมหรือปูเปี้ยว ปูดำ กุ้งแม่น้ำ หรือกุ้งก้ามกรามที่เคยมีมาก รสชาติอร่อย สูญพันธุ์ ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศชายฝั่งอย่างรุนแรง เกิดวิกฤตมลภาวะในน้ำ สารพิษตกค้างสะสมในสัตว์ทะเล โดยเฉพาะเชื้อปรสิตบางชนิดที่ความร้อนไม่สามารถฆ่ามันได้ เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคอาหารทะเล²

¹ ชนัญชิตา ทิพย์ญาณ และคณะ. รูปแบบการจัดการนวัตกรรมประมงพื้นบ้านเพื่อขับเคลื่อน เศรษฐกิจชุมชนอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารสังคมท้องถิ่น ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน) หน้า ๒๘-๒๙

² เพ็ญญา สอนทอง. นิเวศวิทยาการเมืองของการจัดการทรัพยากรชายฝั่งทะเลอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒) หน้า ๑๐๑-๑๓๐

ความขัดแย้งเชิงนิเวศและสิ่งแวดล้อมอ่าวบ้านดอน เป็นความขัดแย้งในการเข้าถึงสิทธิในพื้นที่การทำประมง ซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะหรือพื้นที่ทรัพยากรร่วม (Collective Resources/ Non-Property Rights) เมื่อการบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพ การฉกฉวยแย่งชิงทรัพยากรจึงเกิดขึ้น นำไปสู่ความขัดแย้ง^๓ ดังนี้

๑) ความขัดแย้งระหว่างประมงพื้นบ้านด้วยกัน เป็นความขัดแย้งในอุดมการณ์ การใช้การทำประมง ระหว่างประมงพื้นบ้านอนุรักษ์กับผู้ทำประมงทำลายทรัพยากร จากการใช้เครื่องมือผิดกฎหมาย เช่น อวนตาถี่ ลอบปู กุ้งก้าง ซ่อนปัก ความขัดแย้งจากการถูกกล่าวหาเป็นสายให้เจ้าหน้าที่จับเครื่องมือผิดกฎหมาย ความขัดแย้งจากการเดินเรือทำให้เครื่องมือเสียหาย จากการวางเครื่องมือต่อเนื่องไม่เปิดโอกาสให้คนอื่นได้ใช้พื้นที่ และพื้นที่ทำการประมงก็จำกัดลง เนื่องจากการขยายตัวของเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในทะเลอ่าวบ้านดอน

๒) ความขัดแย้งระหว่างประมงพื้นบ้านกับประมงพาณิชย์ เป็นความขัดแย้งจากการเข้ามาทำการประมงในเขตชายฝั่งของประมงพาณิชย์ (ระยะ ๓,๐๐๐ เมตร/ ซึ่งปกติเขต ประมงชายฝั่งคือ ๓ ไมล์ทะเล หรือ ๕.๖ กิโลเมตร) แย่งชิงทรัพยากรประมงพื้นบ้าน ความขัดแย้ง นี้ยุติลงจากการเกิดขึ้นของคอกหอยที่ครอบคลุมทั้งอ่าว ปิดกั้นการเข้ามาของเรือประมงพาณิชย์ในเขตชายฝั่ง

๓) ความขัดแย้งระหว่างประมงพื้นบ้านกับผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำนอกเขตอนุญาต การอนุญาตให้พื้นที่ทะเลสาธารณะเป็นพื้นที่อนุญาตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ พื้นที่ที่บุกรุกยังถูกเอกชนครอบครอง เพราะการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงมาก ขณะเดียวกันมีการซื้อ-ขายพื้นที่ทะเลกันในราคาที่สูง แม้ไม่ถูกกฎหมาย ทะเลจึงเป็นพื้นที่ทำกำไรทางเศรษฐกิจของระบบทุนนิยม ละเมิดการดำรงชีวิตคนจนไปสู่การสะสมทุนจากการแย่งยึดทรัพยากร

๔) ความขัดแย้งระหว่างผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกับอุตสาหกรรมชายฝั่ง เช่น การเลี้ยงกุ้งในระบบเปิด น้ำเสียจากอุตสาหกรรม การฉีดล้างแร่ อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ คลังน้ำมัน ปิโตรเคมี และอื่นๆ ปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเล กระทบระบบ นิเวศ เนื่องอ่าวบ้านดอน ก้นอ่าวมีลักษณะเป็นท้องกระทะ น้ำไม่สามารถไหลออกไปสู่ทะเลเปิดได้ จึงเกิดการสะสมของตะกอนสิ่งปนเปื้อนในท้องอ่าว กระทบทั้งห่วงโซ่อาหาร หอยตาย สะสม สารพิษในสัตว์ โดยเฉพาะหอยแครง สัตว์หน้าดินกินเลน การสะสมสารพิษสูงส่งผลกระทบต่อผู้บริโภค เป็นความกังวลของผู้เลี้ยงหอย

๕) ความขัดแย้งระหว่างประมงพื้นบ้านกับกลุ่มอิทธิพล เป็นความขัดแย้งจากการที่กลุ่มอิทธิพล (ผู้นำท้องที่ นักการเมืองท้องถิ่นหรือระดับชาติ) ยึดครอบครองพื้นที่และทรัพยากรนอกเขตพื้นที่อนุญาตพื้นที่อนุรักษ์ โดยเฉพาะเขตอำเภอพุนพินและอำเภอเมืองเป็นพื้นที่ที่ลูกหอยแครงที่เกิดเองตามธรรมชาติ ซึ่งลูกหอยแครงนี้มีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง ผู้บุกรุกพื้นที่จึงกีดกันประมงพื้นบ้านไม่ให้ใช้พื้นที่ทำประมงในพื้นที่ที่มีลูกหอยแครง หากใครเข้าไปใช้พื้นที่ทำประมงก็จะถูกคุกคาม

^๓ เพ็ญภา สอนทอง.เรื่องเดียวกัน อ้างแล้ว

๖) ความขัดแย้งระหว่างประมงพื้นบ้านกับรัฐ เป็นความขัดแย้งในการจับเครื่องมือประมงผิดกฎหมาย และการที่รัฐไม่สามารถแก้ปัญหาการบุกรุกพื้นที่อ่าวบ้านดอน ทำให้ชาวประมงมองว่าอำนาจรัฐเอื้อนายทุน

๗) ความขัดแย้งระหว่างรัฐกับรัฐ เป็นความขัดแย้งจากการบังคับใช้กฎหมายและการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งมีกฎหมายของตนเอง ส่งผลกระทบต่อหน่วยงานอื่น ในการควบคุมการใช้หรือกระจายทรัพยากร เช่น การส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งทะเลเป็นอำนาจของกรมประมงตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ขณะที่การสร้างคอกหอยและขนาในทะเลเขตต่อพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ ของกรมเจ้าท่า ขณะเดียวกันกรมเจ้าท่าและคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาคอกหอยที่ขวางกั้นร่องเดินเรือให้ลุล่วง ได้ ปล่อยให้มีการบุกรุกยึดครองครอบทะเลส่วนรวมเป็นพื้นที่ส่วนตัวกลายเป็นสภาวะปรกติ

ดังนั้น เพื่อให้ปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ลดลงและหมดสิ้นไปในที่สุด กฎหมายและกระบวนการบังคับใช้กฎหมายจึงต้องเป็นไปแนวทางเดียวกัน

พื้นที่ชายฝั่งทะเลของอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเฉพาะเขตอำเภอเมือง และอำเภอพุนพิน เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการเกิดและแพร่ขยายพันธุ์ของหอยแครง เนื่องจากบริเวณดังกล่าวมีแม่น้ำลำคลองหลายสายได้ไหลมาบรรจบ และได้นำพาแร่ธาตุอาหารไหลลงสู่อ่าวบ้านดอน ทำให้มีความอุดมสมบูรณ์ของอาหารธรรมชาติอย่างมาก ลูกหอยแครงจึงมักเกิดขึ้นในบริเวณนี้เป็นส่วนใหญ่ โดยในช่วง

หน้าแล้งหากมีฝนตกหลายวัน จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิและความเค็มของน้ำทะเล ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้หอยแครงมีการวางไข่และผสมพันธุ์ และหากในปีใดน้ำทะเลมีความเค็มสูง (สูงกว่า ๒๕ ppt) ลูกหอยก็จะสามารถเจริญเติบโตได้ดีอีกด้วย

จากการเก็บข้อมูลการทำประมงในพื้นที่อ่าวบ้านดอนพบว่า มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแบ่งเป็น ๓ หอย(หอยนางรม หอยแครง และหอยแมลงภู่) และสองปลา (ปลากะพงกับปลาเก๋า) นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่ต่อเนื่องกับการประกอบอาชีพประมงอันได้แก่หมู่บ้านชาวประมง(โฮมสเตย์) และรีสอร์ต

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้อำนาจกรมประมงในการควบคุมดูแลการทำประมงทั้งประมงชายฝั่งและการประมงในเชิงพาณิชย์ โดยกำหนดเขตคุ้มครองการทำประมง และการควบคุมเครื่องมือทำการประมง และประกาศกระทรวงห้ามใช้เครื่องมือบางชนิดในบางพื้นที่ รวมถึงอำนาจในการออกประกาศกระทรวงห้ามใช้เครื่องมือประมงเชิงพาณิชย์ ห้ามใช้เครื่องมือประมงอวนลากและอวนรุนในพื้นที่ ๓ กิโลเมตรจากชายฝั่ง ที่เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยหากินของสัตว์น้ำวัยอ่อน หรือการอนุญาตให้ใช้เครื่องมือประมงขนาดเล็กเลือกจับเฉพาะชนิดพันธุ์ของสัตว์น้ำ เช่น อวนลอยกุ้ง อวนจมปู อวนรุนเคย และลอบปู เป็นต้น

ปัญหาที่เกิดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในพื้นที่อ่าวบ้านดอน คือ ผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (๓ หอย ๓ ปลา) ประมาณ ๒,๐๐๐ คน (ใบอนุญาตมีอายุ ๒ ปี) ประมาณ ๔๕,๕๖๔ ไร่เศษ ประมงพื้นบ้านประมาณ ๔-๕ หมื่นคน และชาวบ้านในพื้นที่ และยังมีผู้ประกอบการนอกพื้นที่เขตอนุญาตมีจำนวนมากกว่า ๑๐๐,๐๐๐ ไร่เศษ ก่อให้เกิดการแย่งพื้นที่ในการทำประมง เนื่องมาจากการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรม ผู้ประกอบการประมงทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำนอกเขตพื้นที่ได้รับอนุญาต หรือปัญหาการทำประมงในพื้นที่สาธารณะกับกรรมสิทธิ์ในหอยแครงที่ซื้อมาเพาะเลี้ยง หรือความขัดแย้งระหว่างกฎหมายประมงกับกฎหมายน่านน้ำไทย(กรณีทำคอกหอยถือว่ารุกล้ำลำนน้ำ) รวมถึงปัญหาการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ อันเนื่องจากผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเข้ามาในเขต ๑,๐๐๐ เมตร ของพุนพิน และอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นแหล่งลูกหอยแครงที่เกิดตามธรรมชาติ ส่วนผู้ประกอบการประมงเห็นว่า พื้นที่บริเวณอ่าวบ้านดอนเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ทุกคนมีสิทธิใช้ประโยชน์ จึงมีการเก็บลูกหอยแครงรูล้ำเข้าไปพื้นที่เลี้ยงหอยแครงที่ได้รับอนุญาต

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ.2558 โดยมาตรา 26 กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการประมงจังหวัด และมาตรา 76 กำหนดให้ออกกฎกระทรวงกำหนดชนิด หรือลักษณะของสัตว์น้ำ หรือประเภท รูปแบบ ขนาด หรือวัตถุประสงค์ของกิจการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ซึ่งกฎกระทรวง กำหนดกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม พ.ศ.2559 ได้ประกาศกำหนดให้การเพาะเลี้ยงหอยทะเลเป็นการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ดังนั้น การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในเขตใดถือเป็นอำนาจของคณะกรรมการประมงจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามมาตรา 77 และมาตรา 79 กำหนดให้ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุมต้องขออนุญาตและเพาะเลี้ยงในเขตพื้นที่ที่คณะกรรมการประมงจังหวัดประกาศกำหนด ส่วนบทเฉพาะกาล มาตรา 175 กำหนดให้ผู้ใดทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำซึ่งเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน อยู่ก่อนวันที่พระราชกำหนดฉบับนี้ใช้บังคับ ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามพระราช

กำหนดนี้ภายใน 180 วัน นับแต่วันที่พระราชกำหนดฉบับนี้ใช้บังคับ เมื่อได้รับคำขอแล้วให้ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่อไปจนกว่าจะได้รับแจ้งคำสั่งไม่อนุญาต อันเป็นที่มาของการถือสิทธิในที่ดินสาธารณะจนถึงปัจจุบัน

อ่าวบ้านดอนในฐานะพื้นที่ทางทรัพยากรจึงเกี่ยวข้องกับ หน่วยงานราชการ ๓ หน่วยงานหลัก คือ กรมประมง กรมเจ้าท่า และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยกรมประมงมีหน้าที่ส่งเสริมการทำประมง การออกใบอนุญาตเพื่อใช้เครื่องมือประมงในพิกัดโดยอนุญาต โดยอำนาจนายอำเภอในเขตประมงนั้น ๆ บังคับใช้พระราชกำหนด การประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และกรมเจ้าท่า มีหน้าที่ขึ้นทะเบียนเรือควบคุมสิ่งล่องลำนํ้า บังคับใช้ ราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ สำหรับกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีหน้าที่ในการบริหารจัดการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง บังคับใช้พระราชบัญญัติการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ เมื่อแต่ละหน่วยงานต่างมีกฎหมายของหน่วยงานเองทำให้เกิดความขัดแย้งการให้เอกสิทธิเลี้ยงหอยในทะเลภายใต้พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ การสร้างคอกหอยและชนาขัดกับกฎหมายพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ (“สิ่งกีดขวางลำนํ้า” มาตรา ๑๑๗) ของกรมเจ้าท่า และแต่ละหน่วยงานปล่อยให้ “ความผิดเป็นปกติ” ไม่แก้ไข้ปัญหา สร้างความเดือดร้อนในการใช้พื้นที่ส่วนรวมธรรมชาติ เป็นเหตุให้รัฐบาลเสนอพระราชบัญญัติการรักษามลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๖๒ เพื่อให้มีหน่วยงานกลางในการบูรณาการการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ การที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรประมงมีลักษณะแยกส่วนโดยมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างตามภารกิจและความจำเป็นของกฎหมายนั้น (พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕) ทำให้ขาดศักยภาพในการบังคับใช้ เนื่องจากมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน ได้แก่ กรมประมง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช การตรากฎหมายเป็นการตอบสนองวัตถุประสงค์ด้านการจัดการทรัพยากรในแต่ละด้านและอำนาจขององค์กรเป็นสำคัญ ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนของกฎหมายและการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ การที่มีหลายหน่วยงานรับผิดชอบดูแลปัญหาเดียวกันภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะ จึงเกิดปัญหาการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน รวมทั้งการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่สอดคล้องกับการจัดการทรัพยากรประมงที่พึงมีการจัดการแบบบูรณาการ อย่างเป็นองค์รวมทั้งระบบ ดังนั้น หลักเกณฑ์ในการอนุญาตให้ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่อ่าวบ้านดอนจึงต้องไม่เป็นการจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพของบุคคล การศึกษาการประกอบอาชีพประมงในพื้นที่อ่าวบ้านดอน(Occupational fishing in Ban Don Bay area) จึงเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารจัดการพื้นที่บริเวณอ่าวบ้านดอน

ปัจจุบันพื้นที่อ่าวบ้านดอนกำหนดพื้นที่เพาะเลี้ยงหอยทะเลจำนวน ๔๕,๕๖๔ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ ๕ อำเภอ ได้แก่ อำเภอไชยา อำเภอดำรง อำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอดอนสัก และอำเภอกะสมุย คิดเป็นพื้นที่ ๙ แปลง และมีการบุกรุกเลี้ยงหอยนอกเขตพื้นที่อนุญาตให้อำเภอพนมพิณและอำเภอเมืองเนื้อที่

จำนวน ๑๐๐,๓๐๐ ไร่ ซึ่งพื้นที่นอกเขตอนุญาตเป็นพื้นที่ประมงพื้นบ้าน ชาวประมงพื้นบ้านจึงได้รับความเดือดร้อนจากกรณีกลุ่มนายทุนผู้ประกอบการเลี้ยงหอยขยายพื้นที่บุกรุกจับจองพื้นที่สาธารณประโยชน์ ส่งผลกระทบต่อชาวประมงพื้นบ้าน ทำให้ไม่มีพื้นที่จับสัตว์น้ำ สำนักงานประมงจังหวัดสุราษฎร์ธานีและสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาค สาขาสุราษฎร์ธานีเป็นหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในพื้นที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้

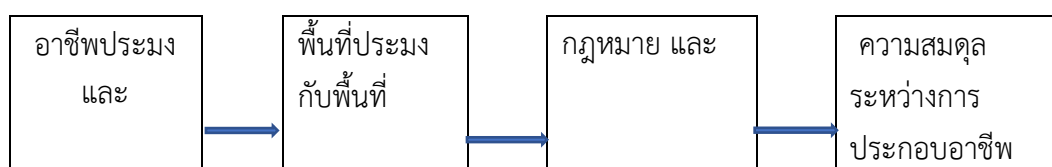
๑.๒ วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

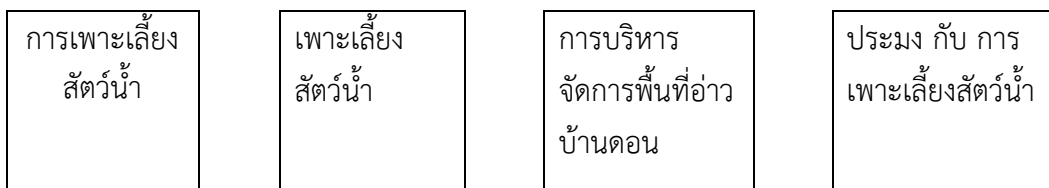
- ๑) เพื่อศึกษารูปแบบและหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพประมง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในบริเวณพื้นที่อ่าวบ้านดอน
- ๒) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการพื้นที่บริเวณอ่าวบ้านดอนให้มีความสมดุลทางสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศชายฝั่งทะเล สำหรับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและเสริมภาพในการประกอบอาชีพ

๑.๓ สมมติฐานการวิจัย

การทำประมงเป็นกิจการที่ต้องได้รับอนุญาต โดยจดทะเบียนภายใต้กฎหมายหลายฉบับและเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ได้แก่ การจดทะเบียนเรือประมงกับกรมเจ้าท่าตามพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. ๒๔๘๑ การจดทะเบียนผู้บังคับเรือกับกรมเจ้าท่าตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำ ไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ และผู้ประกอบการประมงจะต้องขออาชญาบัตร ใช้เครื่องมือประมงกับกรมประมงตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ปัญหาดังกล่าว เป็นผลมาจากโครงสร้างของกฎหมายการจัดการแบบเดิมที่มีลักษณะแยกส่วน เกิดการทับซ้อนของอำนาจหน้าที่ มีปัญหาเรื่องการประสานงาน แนวทางแก้ไขอาจจัดให้มีการให้บริการ จดทะเบียนเกี่ยวกับเรือประมง การเดินเรือประมงและอาชญาบัตรทำประมงไว้ที่หน่วยงานราชการเดียวกัน โดยให้กรมประมงทำ หน้าที่เป็นศูนย์กลางการจดทะเบียนในเรื่องดังกล่าวใน ลักษณะการจัดการแบบครบวงจรการรวมศูนย์อำนาจจัดการทรัพยากรประมงไว้ที่ส่วนกลาง โดยที่หน่วยงานของรัฐในส่วนกลางจะเป็นผู้วางแผนและสั่งการให้หน่วยงานในพื้นที่เป็นผู้ปฏิบัติและการที่ยังไม่เปิดโอกาส ให้ชุมชนและประชาชนในท้องถิ่นเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร หรือโครงการของรัฐในท้องถิ่น ทำให้มีปัญหาคือไม่เข้าใจระบบการจัดการในท้องถิ่น และแผนจัดการประมงที่ลงไปในพื้นที่ มักกระทบต่อวิถีชีวิตและแรงจูงใจของชุมชนและชาวประมงในท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมจัดการ จึงควรให้ข้อมูลและความรู้แก่ชุมชนและประชาชนในท้องถิ่น โดยมอบอำนาจการจัดการให้องค์กรของชุมชนดำเนินการ

๑.๔ กรอบการวิจัย

๑.๕ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้ มุ่งศึกษาการจัดการพื้นที่อ่าวบ้านดอนสำหรับการประกอบอาชีพประมงพาณิชย์ ประมงพื้นบ้านและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยศึกษากฎหมายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้เสียในรูปแบบของการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบและหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในบริเวณพื้นที่อ่าวบ้านดอน

๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑) การประกอบอาชีพประมงและผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำใช้ประโยชน์ในพื้นที่อ่าวบ้านดอนอย่างเท่าเทียมกัน

๒) รูปแบบและหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพประมง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในบริเวณพื้นที่อ่าวบ้านดอน

บทที่ ๒

ความเป็นมาและกฎหมายเกี่ยวกับการประมงพื้นบ้านในพื้นที่อ่าวบ้านดอน

ในบทนี้จะทำการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับความเป็นมาเชิงพื้นที่และเชิงนิเวศ การประกอบอาชีพประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ความเป็นมาของพื้นที่บริเวณอ่าวบ้านดอน

อ่าวบ้านดอน พื้นที่ชายฝั่งทะเลทางอ่าวไทย มีลักษณะเป็นเว้าโค้งรูปพระจันทร์หงาย ครอบคลุมพื้นที่ ๖ อำเภอในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งแต่แหลมชุย อำเภอไชยา ลงมาเขต อำเภอท่าฉาง อำเภอพุนพิน อำเภอเมือง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จนถึงแหลมกลาในอำเภอดอนสัก ความยาวของแนวชายฝั่งประมาณ ๑๒๐ กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ ๔๓๔,๕๗๕ ไร่ รองรับน้ำจากลำคลองน้อยใหญ่จำนวนมาก เกิดความอุดมสมบูรณ์จากการสะสมของตะกอนปากแม่น้ำ กลายเป็นแหล่งอาหารสำคัญของสัตว์น้ำ สร้างความหลากหลายของระบบนิเวศ เป็นพื้นที่ที่ชาวประมงใช้ดำรงชีพมายาวนาน ทะเลจึงเชื่อมโยงคนกับทรัพยากรธรรมชาติ เป็นฐานเศรษฐกิจ ชุมชน พื้นที่วัฒนธรรม ภูมิปัญญา มักเรียกกันว่า “ทะเลพ่อเฒ่า” ทะเลจึงเป็นพื้นที่มรดกแห่งการดำรงชีพตามธรรมชาติของชุมชนที่ส่งต่อ ลูกหลานสืบสานกันมา ชาวประมงจึงมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีน้ำใจผูกพันอยู่กับทรัพยากร ธรรมชาติ ผืนน้ำ และท้องฟ้า มีภูมิปัญญาในการทำประมง ดำรงชีวิตอยู่กับทะเล จับสัตว์น้ำ เป็นรายได้ให้แก่ครอบครัวสืบสานต่อกันมา จึงสามารถจำแนกชาวประมงพื้นบ้านตามปัจจัยการผลิต ได้ ๓ กลุ่ม คือ ประมงพื้นบ้านที่มีทั้งเรือและเครื่องมือประมง ประมงพื้นบ้านที่ไม่มีเรือแต่มีเครื่องมือประมง และประมงพื้นบ้านที่ไม่มีทั้งเรือ และเครื่องมือประมง จากเงื่อนไขความแตกต่าง จึงมีการเกื้อกูลกันในการทำประมง คนมีเรือจะให้คนที่ไม่มีเรืออาศัยออกทะเลไปทำประมงด้วย โดยอาจช่วยเหลือค่าน้ำมัน หรือช่วยแรงงานแทนค่าใช้จ่ายที่เรียกกันว่า “การต่อหู” โดยช่วยลงเครื่องมือ และเก็บกู้เครื่องมือให้เจ้าของเรือ ขณะเดียวกันก็ได้ลงเครื่องมือของตัวเองด้วยโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย แต่เป็นการเอื้อเฟื้อกัน ความเดือดร้อนเกิดขึ้นเมื่อชาวประมงถูกกีดกันออกจากพื้นที่การทำประมง ไม่สามารถทำประมงได้ จากการบุกรุกยึดครอบครองพื้นที่ทะเลทำฟาร์มเพาะเลี้ยงหอยของปัจเจกบุคคล ทะเลสาธารณะกลายเป็นพื้นที่มีเจ้าของ (ownership) ปิดกั้นสิทธิการทำประมงพื้นบ้าน การครอบครองทะเล จึงมี ๒ ลักษณะ คือ การได้รับการอนุญาตของรัฐสำหรับเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ชายฝั่ง (ประเภทย่อย) และการบุกรุกยึดครอบครองพื้นที่ทะเลสาธารณะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งโดยไม่ได้รับอนุญาต การอนุญาตพื้นที่ให้เอกชนหรือเกษตรกรเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เริ่มครั้งแรกเพื่อแก้ปัญหา ความยากจนในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ และการป้องกันภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ พ.ศ. ๒๕๒๓ ตาม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๔) อำเภอกาญจนดิษฐ์ จึงเป็นพื้นที่เป้าหมาย ถูกกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเพื่อความมั่นคงของกองทัพภาคที่ ๔ และการ ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งเพื่อการส่งออก ทดแทนการทำประมงจากธรรมชาติตาม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (๒๕๒๕-๒๕๒๙) การจัดสรรพื้นที่ทะเลให้เป็นสิทธิปัจเจกบุคคล เพื่อเลี้ยงหอยในพื้นที่ชายฝั่ง (หอย ตะกรม) จึงเริ่ม

ใน พ.ศ. ๒๕๒๒ ในเขตอำเภอกาญจนดิษฐ์ จำนวน ๙,๓๗๖ ไร่ และเขตอำเภอ ท่าฉาง จำนวน ๑๐,๓๐๐ ไร่ ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ขยายไปในอำเภอดอนสัก จำนวน ๔,๐๐๐ ไร่ ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ เขตอำเภอไชยา จำนวน ๒,๐๐๐ ไร่ ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ อนุญาตเพิ่มในเขตอำเภอไชยา อีก ๒,๖๘๐ ไร่ และในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ในเขต อำเภอกาญจนดิษฐ์ อนุญาตเพิ่มอีก ๑๒,๓๐๐ ไร่ รวมพื้นที่อนุญาต ๔๐,๖๕๖ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๙.๓๓ ของพื้นที่อำเภอ ขณะนั้นยังไม่กระทบต่อการ ทำประมงพื้นบ้านมากนัก เนื่องจากการเพาะเลี้ยงจำกัดอยู่ใน พื้นที่อนุญาต ผลกระทบเริ่มเกิดขึ้นเมื่อ รัฐบาลมีนโยบายแปลงสินทรัพย์เป็นทุน ภายใต้โครงการ Sea Food Bank พ.ศ. ๒๕๔๗ (สมัยรัฐบาล ดร.ทักษิณ ชินวัตร) สนับสนุนให้ทะเลในเขตพื้นที่อนุญาต มีมูลค่า เป็นสินทรัพย์ สามารถใช้เป็นหลักประกันการกู้เงินจากสถาบันการเงินที่อยู่ในเงื่อนไข โครงการแปลง สินทรัพย์เป็นทุนได้ จึงนำไปสู่การบุกรุกจับจองยึดครอบครองพื้นที่ทะเลนอกเขต อนุญาตกว่า ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ กันล่อมเป็นคอกสี่เหลี่ยม ทำคอกเลี้ยงหอย (บางแปลงสุดลูกหูลูกตา) สำหรับขออนุญาตกรมประมง (ประมงอำเภอ) ทะเลกลายเป็นพื้นที่ซื้อ-ขาย ทั้งที่ไม่ถูกกฎหมาย จากแต่เดิมไร่ละ ๓,๐๐๐-๕,๐๐๐ บาท กลายเป็นไร่ละ ๕๐,๐๐๐-๘๐,๐๐๐ บาท หลังทศวรรษ ๒๕๕๐ เป็นต้นมา ทะเลกลายเป็นพื้นที่มีราคาแม้ ไม่ได้เข้าโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน การขยาย พื้นที่ที่บุกรุกครอบคลุมทั้งอ่าวบ้านดอน รวมทั้งในเขต อนุรักษ์อำเภอท่าฉาง อำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี และในเขตอำเภอพุนพิน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ ขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำนานาชาติ^๔ นโยบายดังกล่าวส่งผลให้ชาวประมงไม่มีพื้นที่ ทำการประมง เนื่องจากการบุกรุกทะเลสร้างคอกหอย ซึ่งละเมิดสิทธิการดำรงชีวิตและการรยรอด (existence rights of the poor) ในการใช้พื้นที่ส่วนรวมธรรมชาติ (The Commons) และ การออกมาเรียกร้องสิทธิใน ทรัพยากรธรรมชาติของส่วนรวมกลับถูกคุกคาม ทำร้าย ดังนั้น ในความหลากหลายของความขัดแย้งจะมี แนวทางอย่างไร เพื่อให้การใช้ทรัพยากรมี ความสมดุลเป็นธรรม และยั่งยืนทางนิเวศต่อชุมชนสังคมอ่าว บ้านดอน^๕

พื้นที่อ่าวบ้านดอนมีลักษณะพิเศษ โดยเฉพาะในเขตอำเภอพุนพินและเมืองสุราษฎร์ธานี เป็นพื้นที่ เหมาะสมต่อการเกิดและแพร่ขยายพันธุ์ของสัตว์น้ำโดยเฉพาะหอยแครง เนื่องจากเป็นบริเวณปากแม่น้ำ ของคลองหลายสายที่มาบรรจบกันและนำพาแร่ธาตุอาหารไหลลงสู่บริเวณอ่าวบ้านดอน ทำให้มีความอุดม สมบูรณ์ของอาหารธรรมชาติอย่างมาก ลูกหอยแครงจึงเกิดขึ้นบริเวณอ่าวบ้านดอนเป็นส่วนใหญ่ ในช่วงฤดู แล้ง หากมีฝนตกติดต่อกันหลายวันจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิและความเค็มของทะเล ซึ่ง เป็นการกระตุ้นให้หอยแครงผสมพันธุ์และวางไข่ หากปีใดน้ำทะเลมีความเค็มสูง ลูกหอยก็จะเจริญเติบโต ได้ดี

ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศชายฝั่งทะเลอ่าวบ้านดอน จากอิทธิพลของแม่น้ำตาปี-พุมดวงและ แม่น้ำจำนวนมากต่างไหลลงสู่อ่าวบ้านดอน ได้ชื่อว่า “ดินแดนแห่งคลองร้อยสาย” ทำให้อ่าวบ้านดอนเป็น แหล่งทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ แม่น้ำตาปีเป็นแม่น้ำแห่งชีวิตและเส้นทางเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคใต้ ลำ น้ำยาวประมาณ ๒๓๒ กิโลเมตร เป็นแม่น้ำสายที่ยาวที่สุดในภาคใต้ มีจุดกำเนิดเกิดจากเทือกเขาหลวงใน จังหวัดนครศรีธรรมราช ลำน้ำน้อยใหญ่ไหลบรรจบกันไหลลงสู่แม่น้ำตาปี ตั้งแต่เขตอำเภอฉวาง จังหวัด

^๔ เจษฎา เพชรรัตน์, สัมภาษณ์, ๒๕๖๑

^๕ เพ็ญภา สอนทอง, อ้างแล้ว, หน้า ๑๐๕-๑๐๖

นครศรีธรรมราช ผ่านอำเภอพระแสง อำเภอนาสาร อำเภอเคียนซา อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ลงสู่ อ่าวบ้านดอนในเขตอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี หรือที่ชาวบ้านนิยมเรียกกันว่า “ปากน้ำบ้านดอน” ส่วนแม่น้ำพุมดวงหรือแม่น้ำคีรีรัฐ มีต้นน้ำอยู่บนเทือกเขาระหว่างจังหวัดพังงากับจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีแควเล็กแควน้อยไหลมาบรรจบกัน ไหลผ่านอำเภอนม อำเภอบ้านตาขุน อำเภอคีรีรัฐนิคม อำเภอพุนพิน และไหลมาบรรจบกับแม่น้ำตาปีบริเวณตอนเหนือของสะพานรถไฟพระจุลจอมเกล้าในเขตอำเภอพุนพิน จึงทำให้ปากน้ำอ่าวบ้านดอนเป็นพื้นที่รองรับน้ำจากแม่น้ำสายใหญ่สองสายที่ไหลมาบรรจบกัน เรียกว่า “ปากน้ำตาปี” แม่น้ำทั้งสอง ไหลพาแร่ธาตุที่อุดมสมบูรณ์มาสู่อ่าวบ้านดอน ขณะที่ทางตอนเหนือมีแม่น้ำพุมเรียง ทำให้อ่าวบ้านดอนมีความสมบูรณ์ของทรัพยากรมีความหลากหลายของสัตว์น้ำ เป็นแหล่งผลิตอาหารที่สำคัญ เป็นแหล่งเกิดหอยแครงธรรมชาติ มีมูลค่าสูงทางเศรษฐกิจ “ชุมทรัพย์หมื่นล้าน”^๖ การเกิดขึ้นของลูกหอยแครงตามธรรมชาติในพื้นที่ชุ่มน้ำนานาชาติ เขตอำเภอพุนพิน และเขตอำเภอเมืองนำไปสู่การแย่งยึดพื้นที่และทรัพยากรของผู้มีอิทธิพล ไปจากประมงพื้นบ้าน จึงนำไปสู่ความขัดแย้ง และทวีความรุนแรงมาจนถึงปัจจุบัน

พื้นที่อ่าวบ้านดอนมีลักษณะพิเศษ ซึ่งเป็นชายฝั่งทะเลของอ่าวบ้านดอน โดยเฉพาะเขตอำเภอเมืองและอำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นพื้นที่เหมาะสมต่อการเกิดและแพร่ขยายพันธุ์หอยแครงเนื่องจากบริเวณดังกล่าวมีแม่น้ำลำคลองหลายสายมาบรรจบกันและนำพาแร่ธาตุอาหารไหลลงสู่อ่าวบ้านดอน ทำให้มีความอุดมสมบูรณ์ของอาหารธรรมชาติอย่างมาก ลูกหอยแครงจึงมักเกิดขึ้นบริเวณนี้เป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ในช่วงฤดูแล้งหากมีฝนตกหลายวันจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิและความเค็มของทะเลเป็นการกระตุ้นให้หอยแครงวางไข่และผสมพันธุ์และหากปีใดน้ำทะเลมีความเค็มสูง ลูกหอยก็จะเจริญเติบโตได้ดีอีกด้วย ซึ่งตามพระราชบัญญัติการประมงฉบับเดิม และฉบับปัจจุบันไม่อนุญาตเพาะเลี้ยงหอยทะเลในเขตอำเภอเมืองและอำเภอพุนพิน^๗

๒.๒ ความเป็นมาของการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ เริ่มให้สัมปทานป้าชายเลนเพื่อสร้างรายได้ของรัฐ พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งในอ่าวบ้านดอนส่วนมากจึงเป็นฟาร์มเพาะเลี้ยงหอยตะไกร (หอยนางรม) และการจัดสรรพื้นที่ทะเลให้เกษตรกรเพื่อแก้ปัญหาความยากจน สำหรับเพาะเลี้ยงหอยแครงและหอยนางรม

การเพาะเลี้ยงชายฝั่งในประเทศไทยเริ่มเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๐ มีการเพาะเลี้ยงกุ้ง หอยนางรม หอยแครง หอยแมลงภู่และปลากะพง เป็นต้น

^๖ ประสิทธิ์ เชื้อเยี่ยม, สัมภาษณ์, ๒๕๖๐

^๗ บันทึกการประชุม คณะกรรมการการปกครองสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๓๔ วันพุธที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการการ(สผ.) ๔๑๑ ชั้น ๔ อาคารรัฐสภา

การเพาะเลี้ยงกุ้งเป็นการเพาะเลี้ยงที่มากที่สุดคือ ๖๗.๗ % (จำนวน ๘๘๙ ครัวเรือน เนื้อที่ ๓๘,๐๗๑ ไร่) ของการเพาะเลี้ยงทั้งหมด โดยมีหอยแครงและหอยนางรมอยู่ในลำดับรองลงมาคือ ๑๘.๓ % (จำนวน ๑๗๓ ครัวเรือน เนื้อที่ ๓,๖๑๗ ไร่) และ ๑๐.๐% (จำนวน ๑๓๑ ครัวเรือน เนื้อที่ ๒๐๖ ไร่)^{๘๘}

นับแต่ในช่วงเวลาปลายทศวรรษ ๒๕๑๐ บริบททางการเมืองเปลี่ยนแปลงไป ความหวาดกลัวภัยจากลัทธิคอมมิวนิสต์ขยายวงกว้างขึ้น รัฐบาลจึงเกิดนโยบายการแก้ปัญหาความยากจนและการป้องกันการแทรกซึมบ่อนทำลายจากคอมมิวนิสต์ ด้วยการจัดสรรที่ดินให้กับประชาชน การจัดตั้งนิคมสหกรณ์จึงเป็นหนึ่งในรูปแบบของการจัดสรรที่ดินทำกินและส่งเสริมอาชีพให้ราษฎร ภายใต้กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย โดยมีเป้าหมายส่งเสริมให้สมาชิกประกอบอาชีพต่างๆ เช่น ปลูกปาล์มน้ำมัน ปลูกยางพารา เป็นต้น และเปิดโอกาสให้ราษฎรอพยพเข้าอยู่อาศัยในนิคมสำหรับพื้นที่ภาคใต้ กลุ่มเป้าหมายของราษฎรที่ถูกชักชวน คือ ทหารผ่านศึก ชาวไทยกลับตั้น รวมถึงราษฎรที่ไม่มีที่ดินทำกินจากภูมิภาคต่างๆ ด้วยการให้เงินช่วยเหลือในการสร้างที่พักอาศัย และสุดท้ายคือการให้ที่ดินทำกิน ๑๐ ไร่ ๒๐ ไร่ ๒๕ ไร่แล้วแต่ข้อกำหนดของแต่ละนิคมสหกรณ์

โดยผู้อพยพรุ่นแรกหรือทายาทของผู้อพยพรุ่นแรก เป็นผู้ที่ย้ายมาตั้งถิ่นฐานในราวปลายทศวรรษ ๒๕๔๐ ก่อนการจัดนิคมสหกรณ์ เช่นในกรณีของหมู่บ้านสันติสุขพบว่า ส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิมที่อพยพมาจากชุมชนมุสลิมที่อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา และเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร บางส่วนเป็นผู้ที่อพยพเข้ามาอยู่ในนิคมสหกรณ์เพาะเลี้ยงกุ้งกาญจนดิษฐ์ ซึ่งต่อมาได้ผันตัวเป็นผู้เพาะเลี้ยงหอยแครงในปัจจุบัน ส่วนตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ พบว่าผู้ที่ตั้งถิ่นฐานจำนวนหนึ่งเป็นผู้ที่อพยพมาจากตำบลบางตะบูน อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรีซึ่งเป็นแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งที่สำคัญก่อนอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พ.ศ. ๒๕๑๗ การประกาศจัดตั้งนิคมสหกรณ์ที่อำเภอพนม^{๘๙}

พ.ศ. ๒๕๑๘ การจัดตั้งนิคมสร้างตนเองที่ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง

พ.ศ. ๒๕๑๙ การจัดตั้งนิคมสหกรณ์ที่อำเภอกาญจนดิษฐ์และนิคมสหกรณ์ที่อำเภอท่าฉาง^{๙๐}

พ.ศ. ๒๕๒๒ รัฐมีนโยบายในการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อทดแทนการจับสัตว์น้ำตามธรรมชาติ^{๙๑} มีการประกาศนโยบายเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องพื้นที่อนุญาตเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งจังหวัดสุราษฎร์ธานี และได้แบ่งเป็นพื้นที่อนุญาตเลี้ยงหอยอำเภอกาญจนดิษฐ์จำนวน ๙,๓๗๖ ไร่ อำเภอกาญจนดิษฐ์จึงเป็นพื้นที่แรกที่อนุญาตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

^{๘๘} กรมประมง กระทรวงเกษตร, ส. ามะโนประมงทะเลแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๑๐ (กรุงเทพฯ: กรมประมง กระทรวงเกษตร, ๒๕๑๑), ๒๕.

^{๘๙} “ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๒,” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๙ ตอนที่ ๔๐ (๑๕ มีนาคม ๒๕๑๕), ฉบับพิเศษ, ๓

^{๙๐} “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสหกรณ์ในท้องที่อำเภอกาญจนดิษฐ์,” และ “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคม สหกรณ์ในท้องที่อำเภอท่าฉาง,” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๓ ตอนที่ ๙๙ (๓ สิงหาคม ๒๕๑๙), ๒๗๘-๒๘๐, ๒๘๑-๒๘๓.

^{๙๑} ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การกู้เงินจากธนาคารพัฒนาเอเชียตามโครงการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในประเทศไทย,” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๖ ตอนที่ ๓๓ (๑๓ มีนาคม ๒๕๒๒) :๑๐๖๗-๑๐๖๘.

การจัดตั้งนิคมสหกรณ์ในท้องที่อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และการจัดตั้งนิคมสหกรณ์ในท้องที่อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นสาเหตุทำให้ที่สาธารณประโยชน์และป่าไม้ชายเลนบริเวณอำเภอกาญจนดิษฐ์ และพื้นที่สาธารณะในอำเภอท่าฉางซึ่งเป็นพื้นที่ป่าคุ้มครอง โอนมาอยู่ในความรับผิดชอบของกรมส่งเสริมสหกรณ์ จึงสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงได้ออกประกาศให้เป็นพื้นที่อนุญาตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในอำเภอท่าฉางและกาญจนดิษฐ์ ด้วยการจัดประกาศเป็นพื้นที่อนุญาตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในอำเภอท่าฉางและกาญจนดิษฐ์เมื่อ พ.ศ.๒๕๒๒ และการออกประกาศกระทรวงห้ามทำการ ประมงวนลาก วนรุน ในเขต ๓,๐๐๐ เมตร ห่างจากฝั่งในบางพื้นที่ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.๒๔๙๐ มาตรา ๗ เกษตรกรผู้ประสงค์จะขออนุญาตเข้าที่บริเวณชายฝั่งทะเลเพื่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจะต้องยื่นคำร้องต่อนายอำเภอท้องที่ ซึ่งจะเสนอให้ประมงจังหวัดพิจารณาเสนอจังหวัดเพื่อขออนุญาตมายังกรมประมง กรมประมงจะจัดส่งคณะเจ้าหน้าที่ซึ่งประกอบด้วยนักวิชาการเพื่อจะตรวจสอบสภาพว่าเหมาะสมต่อการเลี้ยงหรือไม่ ถ้าสภาพเหมาะสมต่อการเลี้ยงทางประมงจังหวัดหรือประมงอำเภอท้องที่จะเรียกราษฎรในท้องที่ ประชุมเพื่อขอความเห็นที่จะประกาศบริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่อนุญาตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง เนื่องจากเมื่อประกาศเป็นพื้นที่อนุญาตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งแล้ว ราษฎรในท้องที่หรือบริเวณใกล้เคียงจะไม่สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ได้ไม่ว่าจะเป็นการทำประมงขนาดเล็ก หรือเก็บผลผลิตต่างๆ และนำมาสู่การปกเขตพื้นที่ที่จะขอเป็นพื้นที่อนุญาตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง^{๑๒}

พ.ศ.๒๕๒๓ การประกาศนโยบายเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องพื้นที่อนุญาตเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งจังหวัดสุราษฎร์ธานี อำเภอท่าฉาง จำนวน ๑๐,๓๐๐ ไร่

พ.ศ.๒๕๒๓ นิคมสหกรณ์กาญจนดิษฐ์ได้รับการส่งเสริมให้เป็นนิคมสหกรณ์เพาะเลี้ยงกุ้ง^{๑๓} การเพาะเลี้ยงหอยสองฝาที่หมู่บ้านสันติสุข ตำบลบางกุ้ง อำเภอเมือง และตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์

พ.ศ.๒๕๒๔ การประกาศนโยบายเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องพื้นที่อนุญาตเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งจังหวัดสุราษฎร์ธานี อำเภอดอนสักและอำเภอไชยา จำนวน ๔,๐๐๐ ไร่ และเขตอำเภอไชยา จำนวน ๒,๐๐๐ ไร่

พ.ศ. ๒๕๓๓ กรมประมงได้ออกระเบียบกรมประมง ว่าด้วยการยื่นคำขอและการอนุญาตให้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำประเภทที่สาธารณประโยชน์ พ.ศ. ๒๕๓๓

พ.ศ.๒๕๕๔ กรมประมงได้ออกระเบียบกรมประมง ว่าด้วย การยื่นคำขอและการอนุญาตให้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำประเภทที่สาธารณประโยชน์ พ.ศ. ๒๕๕๔

^{๑๒} สิริ ทุกขวินาศ, การเลี้ยงหอยแครงแบบธุรกิจในภาคใต้ของประเทศไทย, สถาบันประมงนํ้ากร่อยจังหวัดสตูล, ๒๕๒๖, หน้า ๑๕

^{๑๓} พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสหกรณ์ในท้องที่อำเภอกาญจนดิษฐ์และอำเภอท่าฉาง

สำหรับเครือข่ายชุมชนในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทะเลพบว่า ใช้ ๒ รูปแบบ คือ ระบบสหกรณ์ และการเลี้ยงแบบกลุ่ม โดยรัฐส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อยเพาะเลี้ยงเพาะเลี้ยงหอยแครงในรูปแบบกลุ่มด้วยการตั้งกลุ่มเลี้ยงหอยแครง ซึ่งต่อมาพัฒนาเป็นส่วนหนึ่งของ “สหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งจังหวัดสุราษฎร์ธานี”

การส่งเสริมการเลี้ยงหอยแครงแบบกลุ่มของกรมประมงภายใต้ “โครงการส่งเสริมการเลี้ยงหอยแครงในรูปกลุ่ม” ถูกต่อต้านจากประมงพื้นบ้านหรือประมงชายฝั่งที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ เนื่องจากการทำแปลงเพาะเลี้ยงหอยแครง ทำให้เรือประมงชายฝั่งไม่สามารถเข้าไปจับสัตว์น้ำในบริเวณชายฝั่งได้อีก ภายหลังการลงลูกพันธุ์ได้ เมื่อการเพาะเลี้ยงหอยแครงได้รับการยอมรับในฐานะอาชีพใหม่ของชาวประมงชายฝั่งมากขึ้น และทำให้ชาวประมงชายฝั่งอีกจำนวนหนึ่งเปลี่ยนมายึดการเพาะเลี้ยงหอยแครงเป็นอาชีพ พื้นที่เพาะเลี้ยงหอยแครงจึงขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็วตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๓๒ และขยายตัวออกนอกพื้นที่อนุญาตเพาะเลี้ยงด้วย จึงสร้างความขัดแย้งกับชาวประมงชายฝั่งเพิ่มขึ้น เนื่องจากการสร้างคอกหอยทำให้พื้นที่ทำการประมงของชาวประมงชายฝั่งลดน้อยลง จนปัจจุบันพื้นที่เพาะเลี้ยงหอยแครงมีขนาดใหญ่กว่าพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอื่น

พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.๒๕๔๐ ได้ประกาศกำหนดพื้นที่อนุญาตเพาะเลี้ยงหอยทะเลในพื้นที่อ่าวบ้านดอนของจังหวัดสุราษฎร์ธานีจำนวน ๔๕,๕๖๔ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ ๕ อำเภอ ๙ แปลง^{๑๔} ดังนี้

- ๑) อำเภอไชยา พื้นที่อนุญาตจำนวน ๔,๖๘๐ ไร่
- ๒) อำเภอลำตา พื้นที่อนุญาต จำนวน ๑๐,๓๐๐ ไร่
- ๓) อำเภอกาญจนดิษฐ์ พื้นที่อนุญาต จำนวน ๒๑,๖๗๕ ไร่
- ๔) อำเภอดอนสัก พื้นที่อนุญาต จำนวน ๘,๙๕๐ ไร่
- ๕) อำเภอเกาะสมุย พื้นที่อนุญาต จำนวน ๔๐๐ ไร่

เห็นได้ว่าในพื้นที่อำเภอพุนพินและอำเภอเมือง กฎหมายการประมงฉบับปี พ.ศ.๒๕๔๐ และกฎหมายการประมงฉบับปัจจุบันไม่ได้มีการกำหนดให้เป็นพื้นที่อนุญาตเพาะเลี้ยงหอยทะเล

๒.๓ การประมง

ประเทศไทยจัดเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในด้านการพัฒนาการประมงจนสามารถติด อันดับหนึ่งในสิบของโลกที่มีผลผลิตสูง และยังติดอันดับต้นๆ ของผู้ส่งออกสินค้าประมง กิจกรรมประมงเกี่ยวข้องกับคนไทยจำนวนมากในหลายกิจกรรมโดยเฉพาะในบริเวณพื้นที่ ชายฝั่งหรือบริเวณใกล้เคียง ทั้งภาคการประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรืออุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องเกี่ยวข้องกับการประมง

^{๑๔} บันทึกการประชุม คณะกรรมการจัดการปกครองสภาผู้แทนราษฎร อ้างแล้ว หน้า ๕

ยุคก่อนปี ๒๕๐๓ ถือได้ว่าเป็นช่วงการเริ่มต้นพัฒนาการประมงทะเล เครื่องมือประมงที่ใช้ในยุคนี้ส่วนใหญ่จะเป็นเครื่องมือประมงพื้นบ้าน และใช้เรือประมงขนาดเล็กไม่มีเครื่องยนต์ ต่อมาได้มีการพัฒนาเครื่องมือและดัดแปลงเรือประมงให้มีความเหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจับปลาผิวน้ำให้ดียิ่งขึ้น โดยการพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ ในช่วงนี้ได้รับจากประเทศญี่ปุ่น สัตว์น้ำที่จับได้ส่วนใหญ่เป็นปลาผิวน้ำ เช่น ปลาทุ ปลาปลิง ปลาหลังเขียว และปลากะตัก สำหรับใช้บริโภคภายในประเทศเกือบทั้งหมด

ยุคระหว่างปี ๒๕๐๓-๒๕๒๓ มีการขยายตัวด้านการประมงทะเลอย่างรวดเร็วโดยมีปัจจัยสำคัญที่เป็นสิ่งจูงใจ ประกอบด้วยการพัฒนาเทคโนโลยีและเครื่องมือประมง เช่น อวนในล่อน สำหรับใช้ในการประมงพื้นบ้าน อวนลากเพื่อใช้ในการประมงพาณิชย์ การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงเรือประมงจากเรือไม่มีเครื่องยนต์มาเป็นเรือที่ใช้เครื่องยนต์ การสนับสนุนทางด้านเทคโนโลยีจากประเทศที่พัฒนาแล้วและจากองค์กรระหว่างประเทศ การลงทุนรวมทั้งการสนับสนุนด้านการเงินจากประเทศอุตสาหกรรม เพื่อใช้ในการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน เช่น โรงงานผลิตน้ำแข็ง โรงงานห้องเย็น และโรงงานแปรรูปสินค้าสัตว์น้ำ การสำรวจแหล่งประมงใหม่โดยภาครัฐ

ยุคหลังปี ๒๕๒๓ - ปัจจุบัน ผลผลิตโดยรวมจากการประมงยังคงเพิ่มขึ้น ผลผลิตส่วนใหญ่ยังคงมาจากการประมงในอ่าวไทย แต่เปอร์เซ็นต์ของผลผลิตนี้ลดลงอย่างต่อเนื่อง สืบเนื่องจากการพัฒนาการประมงของไทยตลอด ๓ ทศวรรษที่ผ่านมาเป็นการพัฒนาที่ขาดยุทธศาสตร์การควบคุมที่มีประสิทธิภาพ ทำให้มีการทำการประมงเกินกว่าสภาพสมดุลทางชีววิทยาในอ่าวไทย ผลผลิตสัตว์น้ำในอ่าวไทยมีปริมาณการจับต่อหน่วยลงแรงประมงลดลงอย่างต่อเนื่อง แม้ในช่วงระยะเวลานี้มีการดำเนินการบริหารจัดการการทำประมงโดยการเข้ามาตรึงการอนุรักษ์ต่างๆ มากขึ้น แต่ทรัพยากรประมงก็ยังไม่เพียงพอต่อการทำประมงของคนไทย จึงทำให้กองเรือประมงของไทยต้องเคลื่อนย้ายไปทำการประมงในแหล่งประมงที่ห่างไกลมากขึ้น เช่น ทะเลจีนตอนใต้ มหาสมุทรอินเดีย หรือเขตทะเลอื่นๆ เป็นต้น ต่อมาเกิดอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.๑๙๘๒ ประเทศเพื่อนบ้านจึงได้ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ๒๐๐ ไมล์ทะเล ซึ่งส่งผลให้กองเรือประมงไทยสูญเสียพื้นที่ทำการประมงไปถึง ๓๐๐,๐๐๐ ตารางไมล์โดยประมาณ เรือประมงไทยต้องถูกสถานการณ์บังคับให้กลับมาทำการประมงเฉพาะในน่านน้ำไทย แต่ก็ยังมีกองเรือประมงจำนวนหนึ่ง ยังคงสามารถทำการประมงอยู่ในน่านน้ำต่างประเทศ

การประมง หมายความว่า การทำการประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การดูแลรักษาสัตว์น้ำการแปรรูปสัตว์น้ำ และหมายความรวมถึงการกระทำใด ๆ ที่เป็นการสนับสนุนการทำการประมง^{๑๔}

ทำการประมง หมายความว่า ค้นหา ล่อ จับ ได้มา หรือเก็บสัตว์น้ำ หรือการ กระทำใด ๆ ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อล่อ จับ ได้มา หรือเก็บสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำ^{๑๕}

๒.๓.๑ ประมงพื้นบ้าน

^{๑๔} พระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘

^{๑๕} พระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘

ประมงพื้นบ้าน หมายความว่า การทำการประมงในเขตทะเลชายฝั่งไม่ว่าจะใช้เรือประมง หรือใช้เครื่องมือโดยไม่ใช้เรือประมง ทั้งนี้ที่มีใช้เป็นประมงพาณิชย์^{๑๗}

ประมงพื้นบ้าน คือ กลุ่มที่ใช้แรงงานเป็นชาวบ้าน ทำการประมงโดยใช้เครื่องมือประมง เช่น แหหรือเบ็ดแบบง่ายๆ สมรรถภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการจับสัตว์น้ำต่ำ ทำให้ได้ผลผลิตน้อย และจะออกทำการประมง ในพื้นที่ใกล้เคียงซึ่งชาวประมงไม่สามารถกำหนดรายได้ของตนเองได้ต้องขึ้นอยู่กับผู้รับซื้อผลผลิตของตน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพ่อค้าคนกลางเข้าแทรกแซงทั้งกรมประมง^{๑๘} ประมงพื้นบ้านเป็นการประมงเพื่อยังชีพ หาอาหาร สร้างรายได้ และก่อให้เกิดการสร้างงานในท้องถิ่น

ประมงพื้นบ้าน คือ การทำประมงโดยใช้เครื่องมือขนาดเล็กไม่ทันสมัย ทำการประมงพื้นที่ไม่เกิน ๓ ไมล์ทะเลจากชายฝั่งโดยอาศัยแรงงานในครอบครัว^{๑๙} ประมงพื้นบ้านเป็นกลุ่มคนที่ดำรงชีวิต และทำมาหากินด้วยการทำประมงชายฝั่งทะเลและแม่น้ำ ลำคลองต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือจับ สัตว์น้ำ ที่เรียบง่ายไม่ซับซ้อนและเลือกจับสัตว์น้ำเฉพาะอย่าง เช่น แห เบ็ด ลอบ ไซ อวนลอยปลา อวนลอยกุ้ง อวนจมปู เป็นต้น

ประมงชายฝั่ง (Inshore Fisheries) หรือประมงพื้นบ้าน (Artisanal Fisheries) คือ การประมงเพื่อยังชีพหรือประมงขนาดเล็ก โดยทั่วไปใช้เรือขนาดเล็ก เช่น เรือพื้นบ้าน เป็นต้น ปัจจุบันส่วนใหญ่จะติดเครื่องยนต์เข้าไปด้วยทำการประมงโดยใช้เครื่องมือประมง เช่น แห หรือเบ็ดแบบง่ายๆ ประมงพื้นบ้านเป็นการประมงเพื่อยังชีพ หาอาหาร สร้างรายได้ และก่อให้เกิดการสร้างงานในท้องถิ่น ซึ่งปริมาณการจับสัตว์น้ำจากการทำประมงพื้นบ้านคิดเป็นร้อยละ ๑๐ จากปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำจากการประมงทะเลทั้งหมด

ในปัจจุบันอาจจำแนกชาวประมงพื้นบ้านได้เป็น ๓ ประเภท ได้แก่

(๑) การประมงพื้นบ้านโดยไม่ใช้เรือ คือ ชาวประมงที่ไม่มีเรือและเครื่องยนต์จะใช้ความสามารถของตัวเอง และเครื่องมือจับ สัตว์น้ำแบบง่าย ๆ ทำการประมงจับสัตว์น้ำอยู่ริมฝั่งทะเล ริมคลองแนวป่าชายเลน เช่น สุ่ม แห หรือการใช้ เป็นต้น ผู้ใดประสงค์จะทำการประมงโดยไม่ใช้เรือประมง แต่ใช้เครื่องมือประเภท และขนาดที่อธิบดีประกาศกำหนด ต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย และปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่อธิบดีประกาศกำหนดหรือที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต^{๒๐}

(๒) การประมงพื้นบ้านโดยใช้เรือ แต่ไม่มีเครื่องยนต์ คือ ชาวประมงพื้นบ้านที่มีเรือ แต่ไม่มีเครื่องยนต์จับสัตว์น้ำอยู่ตามแนวป่าชายเลน ในคลองแม่น้ำ ใช้เครื่องมือแบบง่าย ๆ เช่น ใช้แร้วจับปู เป็นต้น ผู้ใดจะทำการประมงพื้นบ้านโดยใช้เรือประมงหรือเครื่องมือที่มีขนาดหรือลักษณะตามที่อธิบดีประกาศกำหนด ต้องได้รับ

^{๑๗} พระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘

^{๑๘} กังวาลย์ จันทรโชติ. (๒๕๕๑). การจัดการประมงโดยชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

^{๑๙} บรรจง นະแสง. (๒๕๕๕). การจัดการทรัพยากรโดยชุมชน:กรณีศึกษาจากชุมชนชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้. สงขลา:โครงการการจัดการทรัพยากรชายฝั่งภาคใต้

^{๒๐} พระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ มาตรา ๓๕

ใบอนุญาตทำการประมงพื้นบ้านจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย เว้นแต่เป็นการใช้เรือประมงโดยใช้เครื่องมือทำการประมงประเภทที่อธิบดีประกาศกำหนด^{๒๑}

(๓) การประมงพื้นบ้านโดยใช้เรือที่มีเครื่องยนต์ คือ ชาวประมงพื้นบ้านที่มีเรือและเครื่องยนต์ ขนาดความยาวเรือไม่เกิน ๑๐ เมตร กำลังเครื่องยนต์ไม่เกิน ๓๐ แรงม้า จัปส์ตัวห่างจากฝั่งไม่เกิน ๗ กิโลเมตร

การบุกรุกยึดครองพื้นที่ทางทะเลทำฟาร์มเพาะเลี้ยงหอยแครงในพื้นที่สาธารณะของปัจเจกบุคคล ที่มีการสร้างขนาและปักไม้เป็นรั้วล้อมอาณาเขตเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ ส่งผลให้ประมงพื้นบ้านได้รับความเดือดร้อน ถูกกีดกันออกจากพื้นที่การทำประมง พวกเขาจึงมีพื้นที่จำกัด ไม่สามารถจับหาสัตว์ทะเลอื่น ๆ ในพื้นที่สาธารณะได้ ทั้งที่ในทะเลไม่ได้มีแค่หอย และต้องจ่ายมอถอยออกมาจับสัตว์น้ำใกล้เคียงมากขึ้น แม้รู้ดีว่าทะเลชายฝั่งมีความสำคัญ เพราะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์และอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน ซึ่งควรเป็นพื้นที่อนุรักษ์และฟื้นฟู แต่เพราะไม่มีทางเลือกก็ต้องออกเรือจับสัตว์น้ำบริเวณดังกล่าว จึงส่งผลกระทบต่อปริมาณสัตว์น้ำที่ลดลง รายได้ก็ลดลงตามไปด้วย^{๒๒}

การบุกรุกยึดครองเลี้ยงหอยในพื้นที่สาธารณะของปัจเจกบุคคล ซึ่งวิธีและขั้นตอนการเลี้ยงหอยแครง ต้องมีการใช้ตระแกรงคราดหน้าดินเพื่อทำความสะอาด ก่อนปล่อยลูกหอยแครง และเมื่อโตเต็มวัยถึงเวลาเก็บเพื่อจำหน่าย ก็ต้องใช้ตระแกรงคราดหอยอีกครั้ง ทำให้มีผลกระทบต่อระบบนิเวศได้น้ำ สัตว์ทะเลหน้าดิน เช่น สัตว์จำพวกไส้เดือนทะเล หรือที่ชาวประมงพื้นบ้าน เรียกเหยื่อรัง รวมถึงหอยชนิดต่าง ๆ ที่มีความสำคัญในระบบนิเวศ อย่างหอยกระพง ที่เป็นอาหารของสัตว์ทะเลอื่น ๆ ตามห่วงโซ่อาหาร ซึ่งหอยกระพง เป็นหอยประจำถิ่น ที่พบในอ่าวบ้านดอนแค่ ๓ พื้นที่เท่านั้น คือ บางส่วนในอำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอบ้านดอน และอำเภอเมือง ซึ่งไม่อนุญาตให้ทำการเพาะเลี้ยง การบุกรุกเลี้ยงหอยแครงในพื้นที่สาธารณะที่ไม่อนุญาต จึงส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ แต่ไม่ได้หมายความว่าห้ามการเพาะเลี้ยงหอยบางชนิด ที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศได้น้ำจะทำไม่ได้เลย หากแต่ต้องอยู่ในพื้นที่อนุญาตตามกฎหมาย ให้ทำการเพาะเลี้ยง ซึ่งผ่านการศึกษาบนฐานวิชาการมาแล้ว ว่าเป็นพื้นที่เหมาะสม

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ มาตรา ๓๒ กำหนดให้ผู้ที่จะทำการประมงพื้นบ้านโดยใช้เรือประมงหรือเครื่องมือที่มีขนาดหรือลักษณะตามที่อธิบดีประกาศกำหนด ต้องได้รับใบอนุญาตทำการประมงพื้นบ้านจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย เว้นแต่เป็นการใช้เรือประมงโดยใช้เครื่องมือทำการประมงประเภทที่อธิบดีประกาศกำหนด

^{๒๑} พระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ มาตรา ๓๒

^{๒๒} ประวิณ จุลภักดี.ชุมทรัพย์ อ่าวบ้านดอน ไม่ได้มีแค่หอยใหญ่

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ มาตรา ๓๔ ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพื้นบ้านทำการประมงในเขตทะเลนอกชายฝั่ง^{๒๓}

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๑๓๔ กำหนดว่า “ผู้ใดทำการประมงโดยใช้เรือประมงที่มีขนาดตั้งแต่สิบตันกรอสขึ้นไปแต่ไม่ถึงสิบห้าตันกรอส และได้จดทะเบียนเป็นเรือสำหรับการทำการประมง และได้รับอนุญาตรับรองไว้ในวันก่อนวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ อธิบดีจะอนุญาตให้ทำการประมงพื้นบ้านต่อไปจนกว่าจะเลิกทำการประมงก็ได้”

ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดแบบและรายการหนังสือกำกับการจับ และเคลื่อนย้ายสัตว์น้ำจากเรือประมงพื้นบ้าน พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๐ กำหนดให้ผู้ทำการประมงพื้นบ้านจัดทำหนังสือกำกับการจับและเคลื่อนย้ายสัตว์น้ำจากเรือประมงพื้นบ้านให้แก่ผู้ซื้อ และให้ผู้ซื้อสัตว์น้ำกรอกข้อมูลเมื่อมีการขายสัตว์น้ำต่อให้ผู้อื่น เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการสืบค้นความชอบด้วยกฎหมายของสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่ได้จากการทำประมง

หนังสือกำกับการจับและเคลื่อนย้ายสัตว์น้ำจากเรือประมงพื้นบ้าน นั้น เจ้าของเรือประมงพื้นบ้านต้องเป็นสมาชิกองค์กรชุมชนท้องถิ่น โดยสามารถไปขอขึ้นทะเบียนองค์กรชุมชน ประมงท้องถิ่นได้ที่สำนักงานประมงจังหวัด ตามประกาศกรมประมง เรื่อง หลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนองค์กร ชุมชนประมงท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๘

๒.๓.๒ ประมงพาณิชย์

ประมงพาณิชย์ หมายความว่า การทำการประมงโดยใช้เรือประมงที่มีขนาดตั้งแต่สิบตันกรอสขึ้นไป หรือเรือประมงที่ใช้เครื่องยนต์มีกำลังแรงม้าถึงขนาดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด^{๒๔}

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ มาตรา ๓๖ ผู้ใดจะทำการประมงพาณิชย์ต้องได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์จากอธิบดี หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ มาตรา ๓๘ ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ทำการประมงในเขตทะเลชายฝั่ง^{๒๕}

^{๒๓} พระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ มาตรา ๕ ทะเลนอกชายฝั่ง หมายความว่า ทะเลที่อยู่ในราชอาณาจักรที่อยู่พ้นจากทะเลชายฝั่งจนสุด เขตเศรษฐกิจจำเพาะตามประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทยหรือสุดเขตไหล่ทวีปที่เป็น สิทธิอธิปไตยของราชอาณาจักรไทยตามกฎหมายระหว่างประเทศสุดแต่เขตใดจะไกลกว่า

^{๒๔} พระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ มาตรา ๕

^{๒๕} ทะเลชายฝั่ง หมายความว่า ทะเลที่อยู่ในราชอาณาจักรนับจากแนวชายฝั่งทะเลออกไปสามไมล์ทะเล เว้นแต่ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำจะออกกฎกระทรวง กำหนดให้เขตทะเลชายฝั่งในบริเวณใดมีระยะนับจากแนวชายฝั่งทะเลออกไปน้อยหรือมากกว่าสามไมล์ทะเลก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งจุดห้าไมล์ทะเลและไม่เกินสิบสองไมล์ทะเล โดยให้มีแผนที่แสดงแนวเขตบริเวณ ที่กำหนดแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย

ทะเลชายฝั่ง หมายความว่า ทะเลที่อยู่ในราชอาณาจักรนับจากแนวชายฝั่งทะเลออกไปสามไมล์ทะเล เว้นแต่ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ จะออกกฎกระทรวง กำหนดให้เขตทะเลชายฝั่งในบริเวณใดมีระยะนับจากแนวชายฝั่งทะเลออกไปน้อย หรือมากกว่าสามไมล์ทะเลก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งจุดห้าไมล์ทะเลและไม่เกินสิบสองไมล์ทะเล โดยให้มีแผนที่แสดงแนวเขต บริเวณที่กำหนดแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย^{๒๖}

สำหรับทะเลชายฝั่งในพื้นที่อ่าวบ้านดอน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ออกกฎกระทรวง กำหนดเขตทะเลชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๙ กำหนดให้จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีเขตทะเลชายฝั่งดังต่อไปนี้ (๑) ระยะสามไมล์ทะเลนับจากแนวชายฝั่งทะเลที่น้ำทะเลจรดแผ่นดินบริเวณชายฝั่งและบริเวณชายเกาะเต่า (๒) ระยะสองไมล์ทะเลนับจากแนวชายฝั่งทะเลที่น้ำทะเลจรดแผ่นดินบริเวณชายเกาะยกเว้นเกาะเต่า

การทำประมงพาณิชย์ (Commercial Fisheries) ไม่ใช่การประมงเพื่อยังชีพส่วนใหญ่ ธุรกิจประมงแบบนี้จะผูกพันกับกองเรือประมงที่จับปลาโดยใช้อวนลาก เบ็ดราวทะเลเล็ก หรืออวนลอย โดยทั่วไปเจ้าของเรือจะเป็นผู้ดำเนินการเอง สัตว์น้ำที่ได้จะขายทั้งในท้องถิ่นหรือตลาดค้าสัตว์น้ำ ในประมงพาณิชย์จึงประกอบไปด้วยประมงน้ำลึก (Deep Sea Fisheries) คือ การจับปลาในระยะห่างจากฝั่งแต่ไม่เกินระยะ ๒๐๐ ไมล์ทะเลจากชายฝั่ง และระยะสากล (Distant Water Fisheries) คือ การจับปลาในมหาสมุทรเป็นระยะทางไกลจากท่าเรือของประเทศนั้นๆ โดยแหล่งทำการประมงทะเลของไทยในเขตเศรษฐกิจจำเพาะมีพื้นที่รวมทั้งสิ้น ๓๖๘,๒๘๐ ตาราง กิโลเมตร แบ่งเป็นพื้นที่การประมงในอ่าวไทยประมาณ ๒๕๒,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร และฝั่งทะเลอันดามัน ๑๑๖,๒๘๐ ตารางกิโลเมตร

๒.๓.๓ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หมายความว่า การเลี้ยงสัตว์น้ำหรือการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ ทั้งโดยวิธีธรรมชาติวิธีผสมเทียม หรือวิธีอื่นใดในที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการกระทำ ในช่วงใดของวงจรชีวิตสัตว์น้ำนั้น^{๒๗}

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ คือ การผสมพันธุ์การเลี้ยงและการเก็บเกี่ยวปลาหอยสาหร่ายและสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ในสภาพแวดล้อมทางน้ำทุกประเภท การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำผลิตอาหารและผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์อื่น ๆ แต่สามารถใช้เทคนิคที่คล้ายคลึงกันในสภาพแวดล้อมที่ไม่ใช่เชิงพาณิชย์ เพื่อฟื้นฟูที่อยู่อาศัยเติมเต็มสัตว์ป่าและสร้างประชากรของสัตว์ที่ถูกคุกคามและใกล้สูญพันธุ์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสามารถแบ่งออกได้เป็นประเภทหลัก ๆ ได้แก่ น้ำจืดทะเลและน้ำกร่อย การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจัดเกิดขึ้นในแม่น้ำทะเลสาบและสระ

^{๒๖} ทะเลชายฝั่ง หมายความว่า ทะเลที่อยู่ในราชอาณาจักรนับจากแนวชายฝั่งทะเลออกไปสามไมล์ทะเล เว้นแต่ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำจะออกกฎกระทรวง กำหนดให้เขตทะเลชายฝั่งในบริเวณใดมีระยะนับจากแนวชายฝั่งทะเลออกไปน้อยหรือมากกว่าสามไมล์ทะเลก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งจุดห้าไมล์ทะเลและไม่เกินสิบสองไมล์ทะเล โดยให้มีแผนที่แสดงแนวเขตบริเวณ ที่กำหนดแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย

^{๒๗} พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๕

น้ำ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในทะเลเกิดขึ้นในมหาสมุทรเปิดพื้นที่ระหว่างชายฝั่งและทะเลสาบในทะเล การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกร่อยเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมทางน้ำที่น้ำมีส่วนผสมของน้ำจืดและน้ำเค็ม เป็นต้น

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในอ่าวบ้านดอน ประกอบด้วยการเลี้ยงหอยแครง หอยนางรม(กระโกรม) หอยแมลงภู่ ปลากระพง ปลาเก๋า ปู และสัตว์น้ำอื่น

- สีม่วง พื้นที่อนุญาตเพาะเลี้ยงรวม ๔ อำเภอ จำนวน ๔๕,๑๖๔ ไร่
- สีเหลือง พื้นที่เพาะเลี้ยงหอยแครงนอกเขตอนุญาต จำนวน ๕๓,๒๐๗.๒๔ ไร่
- สีเขียว พื้นที่เพาะเลี้ยงหอยแครงนอกเขตอนุญาตเฉพาะอำเภอเมือง ๒๘,๑๑๔.๐๒ ไร่
- สีฟ้า พื้นที่เพาะเลี้ยงกุ้งตามแนวชายฝั่ง
- สีเทาดำ พื้นที่เพาะเลี้ยงปลาในกระชังตามแนวลำน้ำ

ปัจจุบัน การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมีความสำคัญสำหรับประเทศไทย เนื่องจากเป็นแหล่งผลิตสัตว์น้ำทดแทนสัตว์น้ำทะเลที่มีแนวโน้มลดลง ที่สามารถพัฒนาเทคโนโลยีได้อย่างต่อเนื่องและสามารถตรวจสอบระบบการผลิตย้อนกลับได้ ซึ่งจะทำให้ผลผลิตสัตว์น้ำเป็นสินค้าส่งออกที่มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของตลาดต่างประเทศ ชนิดสัตว์น้ำที่เลี้ยงสามารถเลือกได้ตามที่ตลาดมีความต้องการ ทำให้ขายได้ราคา มีส่วนช่วยสนับสนุนอุตสาหกรรมต่อเนื่องเพราะสามารถป้อนผลผลิตเข้าสู่ระบบได้อย่างต่อเนื่องและคงที่ เป็นการสร้างความมั่นคงทางอาหารให้กับชุมชนชายฝั่งและธุรกิจเกษตร อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยจำกัดที่ทำให้การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของไทยยังไม่พัฒนาเท่าที่ควรได้แก่ ด้านต้นทุนการผลิต ด้านปัญหาสิ่งแวดล้อม และด้านเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม สำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งของประเทศไทยมีแนวโน้มของปริมาณผลผลิตโดยรวมที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี และน่าจะเป็นผลผลิตหลักของการส่งออกสัตว์น้ำจากประเทศไทยไปสู่ตลาดโลก เนื่องจากสามารถเลือกชนิดสัตว์น้ำได้ตามต้องการ ซึ่งจะทำให้ชนิดสัตว์น้ำที่

เพาะเลี้ยงมีความหลากหลาย นอกจากนี้ระบบการเพาะเลี้ยงเป็นกระบวนการที่สามารถตรวจสอบได้ในทุกชั้นตอน

ตัวอย่างของการเพาะเลี้ยงหอยแครงเริ่มต้นจากกระบวนการ ดังนี้

- ๑) ชาวบ้านจำจองพื้นที่
- ๒) ชาวบ้านขออนุญาตจากประมงจังหวัด
- ๓) ทำความสะอาดคอกหอย
- ๔) ชาวบ้านซื้อลูกหอยแครงมาเลี้ยงภายในเขตที่ได้รับอนุญาต และ
- ๕) การคราดหอย และดูแลจนกว่าหอยจะโต

เงื่อนไขการอนุญาตตามพระราชบัญญัติประมง พ.ศ.๒๔๙๗ คือ

- ๑) เว้นทางเดินเรือ
- ๒) ห้ามทำการประมงอย่างอื่น
- ๓) ปักหลักเสาคอกยกริดและก่อสร้างภายในเขตที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น
- ๔) เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ปักเขตที่อนุญาต
- ๕) เจ้าหน้าที่มีอำนาจตรวจสอบได้ตลอดเวลา และ
- ๖) ผู้ได้รับอนุญาตต้องเสียภาษี(ค่าเช่า) กับประมงจังหวัด

ปี พ.ศ.๒๕๖๐ คณะกรรมการประมงจังหวัดอนุญาตให้เลี้ยงหอย แบ่งเป็น

แปลงที่ ๑ อำเภอไชยา จำนวน ๒,๖๘๐ ไร่

แปลงที่ ๒ ตำบลพุมเรียง จำนวน ๒,๐๐๐ ไร่

แปลงที่ ๓ ท่าฉาง จำนวน ๑๓,๐๐๐ ไร่

แปลงที่ ๔ อำเภอกาญจนดิษฐ์ จำนวน ๒๔,๑๖๗ ไร่

แปลงที่ ๕ อำเภอดอนสัก จำนวน ๓,๔๐๐ บาท

พื้นที่ที่ได้รับใบอนุญาตให้เลี้ยงหอยและสัตว์น้ำ ประมงจังหวัดกำหนดให้สร้างโรงเรือนเพื่อเฝ้าคอกหอยได้

พื้นที่ ๓ ไมล์ทะเล(ประมาณ ๓,๐๐๐ เมตร ประมงพื้นบ้านสามารถทำการประมงได้โดยไม่ผิดกฎหมาย แต่ต้องไม่ใช่เครื่องมือหนัก

ประโยชน์คอกหอย คือ การป้องกันการเรือขนาดใหญ่เข้ามาทำการประมง ทั้งยังเป็นแหล่งอาหารของสัตว์ทะเลอื่นๆ และเป็นการรักษาสภาพแวดล้อมให้เกิดลูกหอยบริเวณปากแม่น้ำอีกด้วย

การกำหนดพื้นที่บางส่วนเป็นที่รักษาพันธุ์สัตว์น้ำห้ามทำการประมงอย่างถาวร โดยประกาศเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์น้ำ ตามมาตรา ๕๖ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ให้มีความสมดุลระหว่างผู้ประกอบการอาชีพประมงพื้นบ้านและผู้ประกอบการอาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

๒.๔ กฎหมายเกี่ยวกับการประมง

กฎหมายที่เกี่ยวกับการประมงมีทั้งกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายภายในประเทศและระเบียบข้อบังคับที่เป็นกฎหมายสำหรับให้เจ้าหน้าที่และประชาชนปฏิบัติ

๒.๓.๑ อนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ ๑๙๗๑ (Ramsar Convention)

อนุสัญญาแรมซาร์ (Ramsar Convention) หรืออนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ ได้ถูกกำหนดและตั้งชื่อตามชื่อสถานที่จัดให้มีการประชุมเพื่อรับรองอนุสัญญาเมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๔ ณ เมืองแรมซาร์ ประเทศอิหร่าน อนุสัญญาดังกล่าวเป็นข้อตกลงระหว่างรัฐบาลซึ่งกำหนดกรอบการทำงานสำหรับความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์แหล่งที่อยู่อาศัยที่เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำ อันเป็นการอนุรักษ์ถิ่นที่อยู่อาศัยของนกน้ำ ต่อมาขอบเขตการดำเนินการของอนุสัญญานี้ ได้ขยายครอบคลุมกว้างขึ้นโดยเน้นการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างชาญฉลาดในทุกๆ ด้าน ตลอดจนเพื่อยับยั้งการสูญหายของพื้นที่ชุ่มน้ำในโลก โดยมีพันธกิจที่สำคัญในการดำเนินงานระดับชาติ โดยความร่วมมือระดับนานาชาติ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในทุกภูมิภาคของโลก อนุสัญญาแรมซาร์มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ และเพื่อให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำ จึงได้กำหนดให้ทุกวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ของทุกปีเป็นวันพื้นที่ชุ่มน้ำโลก (World Wetlands Day)

ในปี ๒๕๓๘ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ สิ่งแวดล้อมเดิม) ได้ดำเนินโครงการสำรวจจัดทำทะเบียนรายนามสถานภาพและฐานข้อมูลพื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศไทย โดยพบว่าพื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศไทยประกอบไปด้วย พื้นที่ชุ่มน้ำแหล่งน้ำจืด ทั้งแหล่งน้ำไหลและน้ำนิ่ง ได้แก่ คลอง ห้วย ลำธาร แม่น้ำ น้ำตก หนอง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ บึง พรุหญ้า พรุน้ำจืดที่มีไม้พุ่ม ที่ลุ่มชื้นแฉะ พื้นที่เกษตรที่มีน้ำท่วมขัง และพื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่งทะเล ได้แก่ ปากแม่น้ำ ชายหาดหาดเลน ป่าชายเลน ปะการัง ครอบคลุมพื้นที่อย่างน้อย ๓๖,๖๑๖.๑๖ ตารางกิโลเมตร (๒๒,๘๘๕,๑๐๐ ไร่) คิดเป็นร้อยละ ๗.๕ ของพื้นที่ประเทศไทย

เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติให้ความเห็นชอบให้ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๑ ประเทศไทยได้มอบ

สัตยาบันสารเพื่อเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาแรมซาร์ นับเป็นลำดับที่ ๑๑๐ ของภาคีอนุสัญญาแรมซาร์ โดยมีผลบังคับใช้วันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งการเข้าเป็นภาคีนั้นประเทศสมาชิกต้องเสนอพื้นที่ชุ่มน้ำในประเทศ ๑ แห่ง ขึ้นเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ(Wetland of International Importance) ซึ่งประเทศไทยได้เสนอพรุควนชีเสียนในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง มีพื้นที่ ๓,๐๘๕ ไร่ เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศแห่งแรกของประเทศไทยและเป็นลำดับที่ ๙๔๘ ในทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศของอนุสัญญาแรมซาร์

พื้นที่ชุ่มน้ำ หมายรวมถึง พื้นที่ลุ่มมีน้ำขัง(marsh) พื้นที่ลุ่ม(fen) พื้นที่พรุ(peatland) พื้นที่ฉ่ำน้ำ(water) ไม่ว่าจะเกิดตามธรรมชาติ(natural) หรือมนุษย์สร้างขึ้น(artificial) เกิดขึ้นเป็นการถาวร(permanent) หรือชั่วคราว(contemporary) มีน้ำนิ่ง(static) หรือน้ำไหล(flowing) เป็นน้ำจืด (fresh) น้ำกร่อย (brackish) หรือน้ำเค็ม(salt) รวมไปถึงพื้นที่ทางทะเลในบริเวณซึ่งเมื่อน้ำลงต่ำสุดมีความลึกของระดับน้ำไม่เกิน ๖ เมตร ทั้งนี้ การใช้พื้นที่ชุ่มน้ำต้องใช้ประโยชน์อย่างชาญฉลาด และเป็นการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ในพื้นที่ชุ่มน้ำตามแนวทางการรักษาสภาพธรรมชาติและระบบนิเวศเพื่อประโยชน์ของมนุษยชาติ พื้นที่ซึ่งมีลักษณะจัดได้ว่าเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ จึงรวมถึง ห้วย หนอง คลอง บึง บ่อ กระพัง (ตระพัง) บาราย แม่น้ำ ลำธาร แคว ละหาน ขานคลอง ฝิ่งน้ำ สบธาร สระ ทะเลสาบ แอ่งลุ่ม กุด ทุ่ง กว๊าน มาบป่ง ทาม สบู่ แก่ง น้ำตก หาดหิน หาดกรวด หาดทราย หาดโคลน หาดเลน ชายทะเล ชายฝั่ง ทะเล พืดหิน ปะการัง แหล่งหญ้าทะเล แหล่งสาหร่ายทะเล คู้ง อ่าว ดินดอนสามเหลี่ยม ช่องแคบ ชะวากทะเล ตะกาด หนองน้ำกร่อย ป่าพรุ ป่าเลน ป่าชายเลน ป่าโกงกาง ป่าจาก ป่าเสม รวมทั้งนาข้าว นาทุ่ง นาเกลือ บ่อปลา อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น"

อนุสัญญาแรมซาร์ (The Ramsar Convention Manual) ได้แบ่งประเภทของพื้นที่ชุ่มน้ำเป็น ๕ ประเภท คือ

๑) พื้นที่ทางทะเล (Marine) ได้แก่ พื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่งทะเล รวมถึงทะเลสาบน้ำเค็ม หาดหิน และแนวปะการัง

๒) พื้นที่ปากแม่น้ำ (Estuarine) ได้แก่ ดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำ ที่ราบลุ่มน้ำขึ้นถึง และพื้นที่ป่าชายเลน

๓) พื้นที่ทะเลสาบ (Lacustrine) ได้แก่ พื้นที่ชุ่มน้ำบริเวณทะเลสาบ

๔) พื้นที่แหล่งน้ำไหล (Riverine) ได้แก่ พื้นที่ชุ่มน้ำบริเวณแม่น้ำ ลำธาร ห้วย

๕) พื้นที่หนองน้ำ หรือที่ลุ่มชื้นแฉะ (Palustrine) ได้แก่ ที่ลุ่มชื้นแฉะ ที่ลุ่มน้ำขัง และหนองน้ำซับ

พื้นที่ชุ่มน้ำทั่วโลกเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตนานาชนิดอาจแบ่งออกตามลักษณะของถิ่นที่อยู่อาศัย (Habitat) เป็น ๒ ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่

๑) พื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่งทะเล คือ ทะเล (marine) หรือ ชายฝั่งทะเลเป็นบริเวณที่ไม่อยู่ภายใต้ อิทธิพลของกระแสน้ำ แม่น้ำ เช่น ทะเลสาบน้ำเค็ม (lagoon) หรือ น้ำกร่อย (brackish water) หาดทราย (beach) และแนวปะการัง (Coral reef) เป็นต้น

ปากแม่น้ำ หรือ ขวากทะเล (estuarine) เป็นบริเวณที่แม่น้ำและทะเลมาบรรจบกันมี เช่น ดินดอน สามเหลี่ยม (delta) ที่ราบลุ่มน้ำขึ้นถึง (tidal marsh) ป่าชายเลน (mangrove forest) หาดโคลน หาดเลน (mud flat) แหล่งหญ้าทะเล (seagrass bed) เป็นต้น

๒) พื้นที่ชุ่มน้ำในแผ่นดิน คือ แหล่งน้ำไหล (riverrine) \n ได้แก่ แม่น้ำ ลำธาร ลำคลอง ลำห้วย ที่มีน้ำไหลตลอดปี หรือน้ำไหลบางฤดู ฝั่งแม่น้ำหรือหาดแม่น้ำ หรือสันทราย หมายถึงที่ราบลุ่มฝั่งแม่น้ำ ได้แก่ ทุ่งหญ้าหรือพรุหญ้า ป่าพรุ บริเวณรอบๆ แม่น้ำที่มีน้ำท่วมขังเป็นบางครั้งบางคราว เช่น แอ่งน้ำ วัง น้ำในแม่น้ำ ทุ่งน้ำจืด ทะเลสาบหรือบึง (lacustrine) ได้แก่ แหล่งน้ำขนาดใหญ่ หรือพื้นที่ที่มีน้ำขัง ตลอดเวลา หรือบางฤดู และมีกระแสน้ำไหลเล็กน้อย มีความลึกมากกว่า ๒ เมตร และมีพืชน้ำน้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของผิวน้ำ เช่น ทะเลสาบ บึงต่างๆ

ที่ลุ่มชื้นแฉะ หรือ หนองน้ำ (palustrine) \n ได้แก่ พื้นที่ที่มีน้ำท่วมขังอยู่ตลอดเวลาหรือบางฤดู มีความลึกไม่เกิน ๒ เมตร และมีพืชน้ำปกคลุมมากกว่าร้อยละ ๓๐ ของผิวน้ำ ได้แก่ ที่ลุ่มชื้นแฉะ (marsh) ที่ ลุ่มสนุ่น หนองน้ำขับ (bog) ที่ลุ่มน้ำขัง (swamp) เป็นต้น นอกจากนี้ พื้นที่ชุ่มน้ำยังรวมถึงแหล่งน้ำที่สร้าง ขึ้น เช่น นาข้าว บ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ พื้นที่ชลประทาน อ่างเก็บน้ำ รวมถึงคลองที่ขุดขึ้นอีกด้วย

คุณค่าและความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำ

คุณค่าโดยรวมของพื้นที่ชุ่มน้ำ ได้แก่ การเป็นแหล่งน้ำ แหล่งกักเก็บน้ำฝน และน้ำท่า ป้องกัน น้ำเค็มมิให้รุกเข้ามาในแผ่นดิน ป้องกันชายฝั่งพังทลาย ดักจับตะกอนและแร่ธาตุ ดักจับสารพิษ เป็นแหล่ง ทรัพยากรและผลผลิตธรรมชาติที่มนุษย์เข้าไปเก็บเกี่ยวใช้ประโยชน์ เป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์พืชและสัตว์ มีความสำคัญทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ธรรมชาติ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นแหล่งของผู้ผลิตที่สำคัญในห่วงโซ่อาหาร ความสำคัญด้านนันทนาการและการ ท่องเที่ยว ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น และเป็นแหล่งศึกษาวิจัยทางธรรมชาติพื้นที่ชุ่มน้ำ เป็นระบบนิเวศที่มีบทบาทหน้าที่ ตลอดจนคุณค่าและความสำคัญต่อวิถีชีวิตทั้งของมนุษย์ พืช และสัตว์ ทั้ง ทางนิเวศวิทยา เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทั้งในระบบท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ

เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ คณะรัฐมนตรีมีมติให้ให้อ่าวบ้านดอนและชายฝั่งทะเลมีความยาว รวม ประมาณ ๑๒๐ กิโลเมตร เป็นเว้าขนาดใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของชายฝั่งทะเลฝั่งตะวันออก มีหาดเลน ที่กว้างใหญ่นอกออกไปในทะเลประมาณ ๑-๒ กิโลเมตรจากชายฝั่ง พื้นที่บริเวณถัดเข้ามาในแผ่นดินใหญ่ ประมาณ ๒ กิโลเมตรเป็นนาทุ่งและป่าชายเลนเสื่อมโทรมตามชายฝั่ง ก้นอ่าวค่อนข้างตื้นมีความลึกเฉลี่ย ประมาณ ๑ เมตร อ่าวบ้านดอน อำเภอไชยา อำเภอดอนสัก อำเภอเมือง สุราษฎร์ธานี เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มี ความสำคัญระดับนานาชาติ เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำนอกเขตอนุรักษ์ พบพันธุ์ไม้อย่างน้อย ๒๖ ชนิด ส่วนใหญ่เป็น แสมดำ (*Avicennia officinalis*) แสมขาว (*A. alba*) แสมทะเล (*A. marina*) ลำพู (*Sonneratia*

caseolaris) ลำแพน (*S. ovata*) โกงกางใบใหญ่ (*Rhizophora mucronata*) โกงกางใบเล็ก (*R. apiculata*) ถั่วขาว (*Bruguiera cylindrica*) เป็นต้น ในป่าชายเลนพบอย่างน้อย ๗๕ ชนิด เป็นนกน้ำ นกชายเลน ๒๘ ชนิด นกประจำถิ่น ๕๗ ชนิด เช่น นกยางเขียว (*Butorides striatus*) นกยางไฟหัวดำ (*Ixobrychus sinensis*) นกคุ่มอกลาย (*Turnix suscitator*) และนกกระเต็นใหญ่ธรรมดา (*Halcyon capensis*) เป็นต้น นกอพยพแต่มีไข่เพื่อการผสมพันธุ์ ๑๘ ชนิด ได้แก่ นกหัวโตหลังจุดสีทอง (*Pluvialis fulva*) นกหัวโตทรายเล็ก (*Charadrius mongolus*) และนกกระเต็นน้อยธรรมดา (*Alcedo atthis*) เป็นต้น พบปลาในบริเวณป่าชายเลนอย่างน้อย ๕๐ ชนิด ปลาเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ปลานวลจันทร์ทะเล (*Chanos chanos*) ปลากระพงขาว (*Lates calcarifer*) เป็นต้น

ปัจจุบัน ประเทศไทยมีพื้นที่ชุ่มน้ำ ประกอบด้วยป่าชายเลน ป่าพรุ หนอง บึง สบู่ ทะเลสาบและ แม่น้ำกระจายอยู่ทั่วประเทศ คิดเป็นพื้นที่ประมาณ ๒๒.๘๘ ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๖.๗๕ ของพื้นที่ ประเทศไทย โดยแบ่งกลุ่มตามลำดับความสำคัญตามอนุสัญญาแรมซาร์ได้ ๓ ประเภท คือ พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับระหว่างประเทศ (Ramsar Sites) ๑๔ แห่ง พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ ๖๙ แห่ง พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ ๔๗ แห่ง สำหรับพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่นนั้น เป็นการสำรวจของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งไม่ได้จัดตาม อนุสัญญาแรมซาร์มีทั้งสิ้น จำนวน ๑๙,๒๙๕ แห่ง

ผลการเข้าร่วมเป็นภาคีของอนุสัญญา ทำให้ประเทศไทยมีพันธกรณีต้องกำหนดและวางแผนการ ดำเนินงานการใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างชาญฉลาด ไม่ว่าพื้นที่ชุ่มน้ำนั้นจะอยู่ในทะเลหรือน้ำจืด (มาตรา ๓ วรรค ๑) โดยรัฐภาคีมีหน้าที่ในการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินและ แผนการจัดการระดับชาติ ซึ่งการดำเนินการตามแผนการจัดการระดับชาติ ซึ่งการดำเนินการตามแผนนี้ จะเป็นการส่งเสริมการใช้ประโยชน์อย่างฉลาดตลอดจนทำให้พื้นที่ชุ่มน้ำที่ต้องสงวนรักษาไว้

๒.๓.๒ พระราชบัญญัติกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘

พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน บทบัญญัติบาง ประการไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่เปลี่ยนไป เนื่องจากเทคโนโลยีด้านการประมงได้พัฒนา เป็น อย่างมาก แต่ทรัพยากรสัตว์น้ำมีจำกัด ส่งผลให้สัตว์น้ำลดจำนวนลง จึงสมควรมีการปรับปรุง พระราชบัญญัติ การประมง พ.ศ. ๒๕๕๐ ขึ้นใหม่ รัฐบาลจึงได้เสนอพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ ขึ้นมาใหม่ แต่กฎหมายฉบับนี้ยังไม่ใช้บังคับ เนื่องจากประเทศไทยถูกสหรัฐอเมริกาจัดอันดับสถานการณ์ การค้ามนุษย์ (Trafficking In Persons (TIP) Report) ประจำปี ๒๕๕๘ ให้อยู่ในระดับต่ำสุด คือ Tier ๓^{๒๘} ทั้งนี้ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับประเทศในระดับ Tier ๓ จะเป็นการเปิดโอกาสให้รัฐบาล สหรัฐอเมริกาใช้เป็นเครื่องมือในการทำลายเศรษฐกิจ หรือใช้มาตรการในการกีดกันสินค้า รวมถึง ประเทศอื่นๆ ร่วมกันรณรงค์ไม่ซื้อสินค้าของประเทศกลุ่ม Tier ๓ ซึ่งหากประเมินมูลค่าความเสียหาย

^{๒๘} Tier ๓ คือ ประเทศที่มีปัญหามาก แต่ไม่ดำเนินการแก้ปัญหา หรือไม่มีความพยายามในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง

จากการกีดกันสินค้าด้านการส่งออกของประเทศไทย คาดว่าอาจได้รับความเสียหายประมาณ ๒ แสนล้านบาทต่อปี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมการประมง อาหารทะเล อาหารทะเลแช่แข็ง อาหารที่แปรรูปจากอาหารทะเล รวมถึงสินค้าอื่นๆ เช่น เสื้อผ้า เป็นต้น เนื่องจากอาจถูกกล่าวหาว่า สินค้าดังกล่าวมาจากการค้ามนุษย์ ดังนั้น โดยภาพรวมจะส่งผลให้ภาพลักษณ์ของประเทศกลุ่ม Tier ๓ ได้รับความเสื่อมเสีย ปัจจัยหนึ่งที่เป็นที่มาของการจัดอันดับการค้ามนุษย์คือ ปัญหาการทำประมง ทั้งปัญหาประมงผิดกฎหมายและการค้ามนุษย์ รัฐบาลจึงได้ยกเลิกพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ และออกพระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ จึงเป็นผลให้การจัดอันดับสถานการณ์การค้ามนุษย์ขยับขึ้นมาอยู่ที่ Tier ๑

คำอธิบายสรุปสาระสำคัญ พระราชกำหนดการประมงพ.ศ. ๒๕๕๘

ความมุ่งหมายของกฎหมาย (มาตรา ๔)

บทบัญญัติแห่งพระราชกำหนดนี้มุ่งหมายเพื่อการจัดระเบียบการประมง ในประเทศไทยและในน่านน้ำ ทวีป เพื่อป้องกันมิให้มีการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อรักษาทรัพยากรสัตว์น้ำให้อยู่ในภาวะที่เป็นแหล่งอาหารของมนุษยชาติอย่างยั่งยืน และรักษา สภาพสิ่งแวดล้อมให้ดำรงอยู่ในสภาพที่เหมาะสม ตามแนวทาง กฎเกณฑ์และมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับนับถือในนานาประเทศ รวมทั้งคุ้มครองสวัสดิภาพ ของคนประจำเรือ และป้องกันการใช้แรงงานผิดกฎหมายในภาคการประมง (มาตรา ๔)

วัตถุประสงค์ของกฎหมาย(มาตรา ๔)

๑) เพื่อให้การบริหารจัดการด้านการประมงและการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลอย่างครบถ้วนและถูกต้อง

๒) เพื่อปกป้องคุ้มครองและให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนประมงพื้นบ้านและ ชุมชนประมงท้องถิ่น

๓) เป็นการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์และ บริหารจัดการ ทรัพยากรสัตว์น้ำ

๔) เพื่อกำหนดมาตรการในการป้องกัน ยับยั้ง และขจัดการทำการประมงโดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย และการใช้แรงงานผิดกฎหมายในภาคการประมง

๕) มีการใช้หลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่ดีที่สุดเพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากร สัตว์น้ำนำไปสู่ การพัฒนาระบบเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน สอดคล้องกับแนวทางการ รักษาสมดุลของ ระบบนิเวศ และหลักการป้องกันล่วงหน้าเพื่อรักษาหรือฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำให้อยู่ ในระดับที่สามารถ ก่อให้เกิดผลิตผลสูงสุดของสัตว์น้ำที่สามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืน

๖) เพื่อป้องกันและจัดการทำการประมงที่เกินศักยภาพการผลิตและขีดความสามารถ ในการทำการประมงส่วนเกิน ตลอดจนควบคุมมิให้ทำการประมงมีผลบั่นทอนความยั่งยืนของ ทรัพยากรสัตว์น้ำ

๗) เพื่อบังคับใช้มาตรการตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้เป็นระบบ

๘) ส่งเสริมความร่วมมือกับรัฐอื่น ภาคเอกชน และองค์การระหว่างประเทศ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้ (

๙) เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพในการทำงานของแรงงานในภาคการประมง

๑๐) เพื่อสร้างระบบติดตาม ควบคุม และเฝ้าระวังการทำการประมงให้มีประสิทธิภาพ

๑๑) เพื่อให้มีระบบการสืบค้นที่มีประสิทธิภาพและสามารถตรวจสอบที่มาของสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์ สัตว์น้ำได้ตั้งแต่การทำการประมงไปจนถึงผู้บริโภค

๑๒) กำหนดโทษทางปกครองและโทษทางอาญาให้ได้สัดส่วนและเหมาะสมเพื่อ ป้องกันการกระทำความผิด

ขอบเขตของกฎหมาย (มาตรา ๘)

พระราชกฤษฎีกาการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เป็นต้นไป ให้ถือว่าการกระทำความผิดตามพระราชกฤษฎีกานี้ หรือตามกฎหมายของรัฐชายฝั่ง หรือตามหลักเกณฑ์หรือมาตรการ ตามกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง หรือหลักเกณฑ์หรือมาตรการขององค์การระหว่างประเทศ บรรดาที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์และบริหารจัดการการประมง ไม่ว่าจะกระทำในน่านน้ำไทย หรือนอกน่านน้ำไทย และไม่ว่ากระทำโดยใช้เรือประมงไทย เรือประมงที่มีใช้เรือประมงไทย หรือเรือไร้สัญชาติ เป็นการกระทำความผิดในราชอาณาจักรและต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้ และให้ศาลไทยมีอำนาจ พิจารณาและพิพากษาคดีได้ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการมีอำนาจ ดำเนินการตามกฎหมายได้อย่างไรก็ตามหากความผิดเกิดขึ้นนอกน่านน้ำไทย และการกระทำความผิดนั้น มิใช่เรือประมงไทยหรือผู้มีสัญชาติไทย ให้กระทำได้เมื่อได้รับแจ้งจากรัฐต่างประเทศที่การกระทำความผิด เกิดขึ้น หรือองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้นแล้ว

สรุปสาระสำคัญของกฎหมาย

๑) กำหนดให้กรมประมงดำเนินการรวบรวมและประมวลข้อมูลทั้งปวงที่ได้จากการอนุญาต ออกใบอนุญาต จดทะเบียน หรือที่มีผู้แจ้งตามพระราชกฤษฎีกานี้ และจัดทำสถิติการประมงให้เป็นปัจจุบัน (มาตรา ๙)

๒) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดใช้เรือไร้สัญชาติทำการประมง (มาตรา ๑๐)

๓) กำหนดหน้าที่ให้ผู้ซึ่งจะประกอบกิจการโรงงาน ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อน ดำเนินการประกอบกิจการโรงงาน ห้ามผู้ประกอบกิจการโรงงานจ้างหรือยินยอมให้คนต่างด้าวที่ไม่ได้รับ

ใบอนุญาตทำงานตามกฎหมายว่า ด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวเข้าทำงานในโรงงาน (มาตรา ๑๐/๑ และมาตรา ๑๑ มาตรา ๑๑/๑)

๔) กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายประมงแห่งชาติ กำหนดองค์ประกอบของ คณะกรรมการ การแต่งตั้งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การประชุม และอำนาจ หน้าที่ของ คณะกรรมการนโยบายประมงแห่งชาติ (มาตรา ๑๓ ถึง มาตรา ๒๔)

๕) กำหนดให้กรมประมงดำเนินการให้ความช่วยเหลือ หรือสนับสนุน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม และสนับสนุนชุมชนประมงท้องถิ่นในการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ ประโยชน์ อย่างยั่งยืนจากทรัพยากรสัตว์น้ำภายในที่จับสัตว์น้ำในเขตประมงน้ำจืดหรือเขตทะเลชายฝั่ง (มาตรา ๒๕)

๖) กำหนดให้มีคณะกรรมการประมงประจำจังหวัด การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การประชุม และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการประมงประจำจังหวัด มีกรรมการโดยตำแหน่งและ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกิน ๑๓ ประกอบด้วยผู้แทนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นจำนวน ๑๐ คน และผู้มีความรู้หรือประสบการณ์ดำเนินงานในด้านการประมง หรือด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมไม่เกินสามคน (มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๒๙)

๗) กำหนดให้ผู้ใดจะทำการประมงน้ำจืดในที่จับสัตว์น้ำที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดย ใช้เครื่องมือทำการประมงที่อธิบดีกรมประมงประกาศกำหนด ต้องได้รับอนุญาต (มาตรา ๓๑)

๘) กำหนดให้ผู้ที่จะทำการประมงพื้นบ้านโดยใช้เรือประมง หรือเครื่องมือที่มีขนาดหรือ ลักษณะ ตามที่อธิบดีกรมประมงประกาศกำหนดต้องได้รับอนุญาตทำการประมงพื้นบ้าน และห้ามมิให้ผู้ ที่ได้รับ ใบอนุญาตทำการประมงพื้นบ้าน ทำการประมงในเขตทะเลนอกชายฝั่งเว้นแต่จะได้รับอนุญาต (มาตรา ๓๒ ถึง มาตรา ๓๔)

๙) กำหนดให้ผู้ทำการประมงพาณิชย์ต้องได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ การออก ใบอนุญาต หน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาต และกำหนดห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ทำ การประมง เขตทะเลชายฝั่ง (มาตรา ๓๖ ถึงมาตรา ๓๘)

๑๐) กำหนดห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงดัดแปลงเครื่องมือทำการประมงให้ผิดไป จากลักษณะของเครื่องมือที่ระบุไว้ในใบอนุญาต (มาตรา ๔๒)

๑๑) กำหนดห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ทำการประมงให้ผิดไปจากที่ระบุ ไว้ ใบอนุญาต หรือตามที่อธิบดีกรมประมงประกาศกำหนด (มาตรา ๔๓)

๑๒) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโอนใบอนุญาตทำการประมงพื้นบ้าน และ ใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ (มาตรา ๔๔)

๑๓) กำหนดให้ผู้ที่จะใช้เรือประมงไทยทำการประมงในเขตทะเลนอกน่านน้ำไทย ยื่นคำขอรับใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำไทย ในกรณีผู้ที่ได้รับใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำไทย ทำการประมงในเขตของรัฐชายฝั่ง หรือในเขตที่อยู่ในความควบคุมดูแลขององค์การระหว่างประเทศต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หลักเกณฑ์ และมาตรการการอนุรักษ์และบริหารจัดการการประมงของรัฐชายฝั่งหรือองค์การ ระหว่างประเทศนั้นด้วย (มาตรา ๔๘ ถึงมาตรา ๔๙)

๑๔) กำหนดให้ผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำไทยต้องมีผู้สังเกตการณ์ประจำอยู่ในเรือประมง และกำหนดหน้าที่ของผู้สังเกตการณ์ (มาตรา ๕๐ ถึงมาตรา ๕๑)

๑๕) กำหนดห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำไทยทำการประมงในเขตน่านน้ำไทย เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ (มาตรา ๕๒)

๑๖) กำหนดให้ผู้เป็นเจ้าของเรือประมงไทย หรือเป็นเจ้าของเรือประมงที่มีใช้เรือประมงไทย แต่ใช้ ผู้ควบคุมเรือหรือคนประจำเรือหรือมีผู้โดยสารเป็นผู้มีสัญชาติไทย ได้ใช้หรือยอมให้ใช้เรือประมงของตน ทำการประมงนอกน่านน้ำไทยจนเป็นเหตุให้มีการละเมิดกฎหมายของรัฐต่างประเทศ และทำให้ผู้ควบคุมเรือ คนประจำเรือ หรือผู้โดยสารซึ่งไปกับเรือประมงตกค้างอยู่ในต่างประเทศ มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่าย ที่รัฐได้จ่ายไปในการนำบุคคลดังกล่าวกลับประเทศ (มาตรา ๕๔)

๑๗) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดจับสัตว์น้ำในเขตพื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์น้ำตามที่รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการ ประมงประจำจังหวัดโดยอนุมัติรัฐมนตรีประกาศกำหนด เว้นแต่เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ทางวิชาการหรือ เพื่อการบำรุงรักษาพันธุ์สัตว์น้ำ และได้รับอนุญาตเป็นหนังสือ (มาตรา ๕๖)

๑๘) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดจับสัตว์น้ำหรือนาสัตว์น้ำที่มีขนาดเล็กกว่าที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ขึ้น เรือประมง (มาตรา ๕๗)

๑๙) กำหนดข้อห้ามในการกระทำการตามมาตรการอนุรักษ์และบริหารจัดการ (มาตรา ๕๘)

๒๐) กำหนดให้ผู้ที่ทำกระทำโดยเจตนาหรือโดยประมาททำให้ที่จับสัตว์น้ำเกิดมลพิษในลักษณะที่น่าจะเป็นอันตรายแก่สัตว์น้ำ ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งปวงในการช่วยเหลือหรือป้องกันชีวิตสัตว์น้ำ และ ทำให้ที่จับสัตว์น้ำฟื้นฟูกลับสู่สภาพตามธรรมชาติ (มาตรา ๕๙)

๒๑) กำหนดห้ามมิให้ใช้กระแสไฟฟ้าทำการประมง หรือใช้วัตถุระเบิดในที่จับสัตว์น้ำ (มาตรา ๖๐)

๒๒) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้าซึ่งสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำโดยรู้ว่าเป็น สัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่ได้มาโดยการกระทำความผิด จากการประมงโดยฝ่าฝืนกฎหมายอย่างร้ายแรง ที่ได้มาจากเรือประมงที่ต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักร หรือที่มีชื่ออยู่ในประกาศรายชื่อเรือที่ถูกใช้ทำ การประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (มาตรา ๖๑)

๒๓) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดทำการแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่จับสัตว์น้ำที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ให้ผิดไปจากสภาพที่เป็นอยู่ เว้นแต่ได้รับอนุญาต (มาตรา ๖๒)

๒๔) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดติดตั้ง วาง หรือสร้างเขื่อน ฝาย ทันบ รั่ว สิ่งปลูกสร้าง เครื่องมือที่เป็น ตาข่าย หรือเครื่องมือทำการประมงอื่นใด หรือกระทำการใดในที่จับสัตว์น้ำอันเป็นการกั้นทางเดินของสัตว์น้ำ หรือเป็นอุปสรรคในการเจริญเติบโตของสัตว์น้ำ เว้นแต่จะได้รับอนุญาต (มาตรา ๖๓)

๒๕) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดครอบครองซึ่งสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อ ร่างกายมนุษย์หรือต่อสัตว์น้ำอื่น สิ่งแวดล้อมของสัตว์น้ำ ทรัพย์สินของบุคคลหรือสาธารณสมบัติ (มาตรา ๖๔)

๒๖) กำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีในการประกาศกำหนดห้ามนำเข้า ส่งออก นำผ่าน เพาะเลี้ยง หรือ มีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์น้ำบางชนิด เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองพันธุ์สัตว์น้ำที่หายาก หรือป้องกันอันตราย มิให้เกิดแก่สัตว์น้ำและระบบนิเวศ (มาตรา ๖๕)

๒๗) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดจับสัตว์น้ำชนิดเลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์น้ำที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์ตามที่ รัฐมนตรีประกาศกำหนด หรือนำสัตว์น้ำดังกล่าวขึ้นเรือประมง เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อการช่วยชีวิตของ สัตว์น้ำนั้น (มาตรา ๖๖)

๒๘) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดใช้หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อใช้ซึ่งเครื่องมือทำการประมงบางประเภท เช่น เครื่องมือโพงพาง เครื่องมือลอบพับได้หรือไถ้ เป็นต้น (มาตรา ๖๗)

๒๙) กำหนดให้ผู้ใดใช้เครื่องมืออวนรุนเคยที่ใช้ประกอบเรือยนต์ทำการประมงต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (มาตรา ๖๘)

๓๐) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดใช้เครื่องมืออวนล้อมจับที่มีช่องตาอวนเล็กกว่าสองจุดห้าเซนติเมตรทำการประมงในเวลากลางคืน (มาตรา ๖๙)

๓๑) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดทำการประมงในพื้นที่และในระยะเวลาฤดูสัตว์น้ำมีไข่หรือวางไข่เลี้ยงตัวอ่อน หรือระยะเวลาอื่นใดที่จำเป็นต่อการคุ้มครองสัตว์น้ำตามที่อธิบดีกรมประมงประกาศกำหนด (มาตรา ๗๐)

๓๒) กำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดในการออกประกาศ ที่กำหนด (มาตรา ๗๑ ถึงมาตรา ๗๒)

๓๓) กำหนดให้ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำดำเนินการให้ถูกต้องตามมาตรฐานสินค้าเกษตรที่คณะกรรมการ มาตรฐานสินค้าเกษตรกำหนด และกำหนดให้กรมประมงมีหน้าที่ในอันที่จะส่งเสริม พัฒนา และแนะนำ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้ถูกต้องตามมาตรฐานและมีให้มีผลกระทบต่อระบบนิเวศและความสมบูรณ์ของ ทรัพยากรสัตว์น้ำ และออกหนังสือรับรองความชอบด้วยมาตรฐานของการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ให้แก่ผู้เพาะเลี้ยง สัตว์น้ำที่ดำเนินการโดยถูกต้องตามมาตรฐานดังกล่าวเมื่อได้รับการร้องขอ (มาตรา ๗๔ ถึงมาตรา ๗๕)

๓๔) การกำหนดชนิด หรือลักษณะของสัตว์น้ำหรือประเภท รูปแบบ ขนาด หรือวัตถุประสงค์ ของกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นกิจการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแล การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้มีคุณภาพ ป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรืออันตรายต่อผู้บริโภค หรือต่อ กิจการของบุคคลอื่น(มาตรา ๗๖)

๓๕) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุมนอกเขตพื้นที่ที่คณะกรรมการประมง ประจำจังหวัดประกาศกำหนดให้เป็นเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และกำหนดให้อธิบดีกรมประมงมีอำนาจ ประกาศกำหนดให้ ผู้ประกอบกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุมภายในเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต้องปฏิบัติ (มาตรา ๗๗ ถึงมาตรา ๗๘)

๓๖) กำหนดให้ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุมต้องขออนุญาตและเพาะเลี้ยงในพื้นที่ที่ คณะกรรมการประมงจังหวัดประกาศกำหนด และห้ามมิให้ผู้ใดทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำซึ่ง เป็นสาธารณะสมบัติ ของแผ่นดินโดยไม่ได้รับอนุญาต (มาตรา ๗๙)

๓๗) กำหนดหน้าที่ให้เจ้าของเรือที่จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยเรือไทยประเภทการใช้ทำ การประมงและมีขนาดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดต้องดำเนินการ เช่น ให้ติดตั้งระบบติดตาม เรือประมง และดูแลรักษาให้ระบบดังกล่าวสามารถใช้งานได้ตลอดเวลา เป็นต้น (มาตรา ๘๑ ถึงมาตรา ๘๒)

๓๘) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคนประจำเรือ และกำหนดห้ามมิให้เจ้าของเรือหรือผู้ควบคุม เรือ รับคนประจำเรือของเรือลำอื่นมาทำงานระหว่างนำเรือประมงออกไปทำการประมงในทะเล เว้นแต่มี เหตุ อันจำเป็นเพื่อความปลอดภัยและได้แจ้งต่อศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออกภายใน ๒๔ ชั่วโมง หลังจากที่มี การรับคนประจำเรือ (มาตรา ๘๓ ถึงมาตรา ๘๓/๑)

๓๙) กำหนดให้ผู้ประสงค์จะใช้ท่าเทียบเรือของตนเป็นท่าเทียบเรือประมงต้องจดทะเบียนเป็น ท่าเทียบ เรือของกรมประมง เว้นแต่เป็นส่วนหนึ่งของกิจการแพปลาอยู่แล้ว รวมถึงกำหนดหน้าที่ของ เจ้าของท่าเทียบเรือ และผู้ประกอบกิจการแพปลา (มาตรา ๘๔ ถึงมาตรา ๘๕)

๔๐) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดใช้เรือประมงขนถ่ายสัตว์น้ำ เว้นแต่จะได้จดทะเบียนเป็นเรือขนถ่าย สัตว์น้ำ กำหนดข้อห้ามในการขนถ่ายสัตว์น้ำ และกำหนดหน้าที่ของเจ้าของเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ รวมถึงให้ อำนาจรัฐมนตรี ในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขให้เจ้าของเรือประมงที่ใช้สนับสนุนเรือที่ใช้ ทำการประมงหรือ เรือขนถ่ายสัตว์น้ำปฏิบัติเพื่อประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบ ควบคุม และการเฝ้าระวังการ ทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (มาตรา ๘๕/๑ ถึงมาตรา ๘๕/๑)

๔๑) กำหนดหลักเกณฑ์ในการกำหนดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่รวบรวมและจัดทำหลักฐานเพื่อประกอบการตรวจสอบ เพื่อประโยชน์ในการสืบค้นความชอบด้วยกฎหมายของสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ ที่ได้จากการประมง (มาตรา ๔๐)

๔๒) กำหนดให้อำนาจอธิบดีกรมประมงในการกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ควบคุม ต้องจัดทำหนังสือกำกับการซื้อขายสัตว์น้ำ และเมื่อผู้ซื้อสัตว์น้ำดังกล่าวขายหรือส่งมอบสัตว์น้ำนั้น ให้บุคคลอื่น ให้กรอกข้อมูลระบุผู้ซื้อหรือผู้รับมอบสัตว์น้ำนั้นทุกทอดไป (มาตรา ๔๑)

๔๓) กำหนดให้ผู้นำเข้าสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำต้องได้รับอนุญาต และกำหนดให้ผู้ส่งออก หรือ นำผ่านสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำต้องแสดงใบรับรองการจับสัตว์น้ำ หรือเอกสารอื่นใดที่แสดงว่า ได้มา จากการประมงโดยชอบด้วยกฎหมาย (มาตรา ๔๒)

๔๔) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดนำเรือประมงที่มีใช้เรือประมงไทย ที่มีการทำการประมงโดยไม่ชอบ ด้วย กฎหมายเข้ามาในราชอาณาจักร และกำหนดให้อำนาจอธิบดีกรมประมงประกาศรายชื่อเรือประมงที่มีใช้ เรือประมงไทยที่มีการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายให้ทราบทั่วกัน (มาตรา ๔๔)

๔๕) กำหนดให้เรือประมงที่มีใช้เรือประมงไทยที่ประสงค์จะนำสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ เข้ามา ในราชอาณาจักร จะต้องแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่าระยะเวลาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ในกรณีที่ เรือประมง ที่มีใช้เรือประมงไทยไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเรือประมงดังกล่าวได้ ทำการประมง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย พนักงานเจ้าหน้าที่อาจปฏิเสธการเข้าเทียบท่า หรือจะอนุญาตให้ เข้าเทียบท่าได้ เฉพาะในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุฉุกเฉินเพื่อความปลอดภัยของคนประจำเรือหรือตัว เรือประมง (มาตรา ๔๕)

๔๖) กำหนดให้เมื่อเรือประมงได้รับอนุญาตให้เทียบท่า และเทียบท่าแล้วให้ยื่นคำขออนุญาต นำเข้า สัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ ห้ามมิให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้นำเข้าสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์ สัตว์น้ำ เว้นแต่ เจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือประมงนั้นมีใบอนุญาตทำการประมงหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับการประมงซึ่ง ออกโดยรัฐเจ้าของธงหรือรัฐชายฝั่ง มีหลักฐานแสดงให้เห็นว่าได้มีการทำการประมง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือทำหนังสือรับรองว่ารัฐเจ้าของธงจะยืนยันใน เวลาอันสมควรว่าสัตว์น้ำที่จับได้นั้น เป็นไปตามข้อบังคับขององค์การระหว่างประเทศ (มาตรา ๔๖)

๔๗) กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรมประมงในการจัดทำมาตรฐานด้านสุขอนามัยในการจับ การ ดูแล รักษาสัตว์น้ำ การแปรรูปสัตว์น้ำ การเก็บรักษา การขนส่งหรือขนถ่ายสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ เพื่อส่งเสริม ให้ผู้ประกอบการนำไปใช้ในกิจการของตน และกำหนดให้อธิบดีกรมประมงออกหนังสือ รับรองการ ได้มาตรฐานให้แก่ผู้ซึ่งดำเนินการได้ตามมาตรฐานดังกล่าวร้องขอ (มาตรา ๔๗)

๔๘) กำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีในการประกาศกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการการประมงทุก ประเภท หรือบางประเภท หรือผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำทั้งหมดหรือบางชนิดต้องปฏิบัติตามมาตรฐานตาม มาตรา ๔๘ (มาตรา ๔๘)

๔๙) กำหนดให้อำนาจอธิบดีกรมประมงประกาศห้ามทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำ กรณีที่ปรากฏว่า ในที่จับสัตว์น้ำแห่งใดเกิดสภาวะมลพิษหรือมีการปนเปื้อนของสารพิษหรือสิ่งอื่นใดที่อาจเป็นอันตรายต่อมนุษย์ หรือต่อสัตว์น้ำเกินมาตรฐานที่อธิบดีกรมประมงประกาศกำหนด (มาตรา ๑๐๐)

๕๐) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้ กำหนดเกี่ยวกับการแต่งตั้งสมาชิกขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นเป็นผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ และกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาและเป็นพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในการจับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้ (มาตรา ๑๐๑ ถึงมาตรา ๑๐๙)

๕๑) กำหนดให้มีมาตรการทางปกครองสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชกำหนดนี้ กำหนดให้มีคณะกรรมการมาตรการทางปกครอง องค์กรประกอบ การประชุม และอำนาจสั่งของคณะกรรมการ มาตรการทางปกครองเกี่ยวกับการประมงโดยฝ่าฝืนกฎหมายอย่างร้ายแรง รวมถึงสิทธิอุทธรณ์ของผู้รับอนุญาต ที่ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต ระเบียบการอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาต หรือการเพิกถอนทะเบียน (มาตรา ๑๑๐ ถึงมาตรา ๑๑๕)

๕๑) กำหนดเกี่ยวกับการประกาศรายชื่อเรือประมงที่ถูกใช้ทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (มาตรา ๑๑๖ ถึงมาตรา ๑๑๙)

๕๒) บทกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามที่พระราชกำหนดนี้กำหนด (มาตรา ๑๒๑ ถึงมาตรา ๑๒๕) รวมถึงผู้สนับสนุนหรือได้รับผลตอบแทนจากการกระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้ (มาตรา ๑๒๖) และนิติบุคคล (มาตรา ๑๒๘) ในกรณีที่มีการกระทำความผิดที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายอย่างร้ายแรงซ้ำภายในห้าปี ให้อัตราโทษตามที่กำหนดไว้ในแต่ละมาตราเพิ่มเป็นสองเท่า (มาตรา ๑๒๗)

๕๓) กำหนดให้รับเครื่องมือประมง สัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ เรือประมง หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้ในการ กระทำความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หากความผิดนั้นเป็นการทำการประมง โดยฝ่าฝืนกฎหมาย อย่างร้ายแรงตามมาตรา ๑๑๔ เว้นแต่มีการวางประกันให้รับเงินประกันแทน (มาตรา ๑๒๙)

๕๔) กำหนดให้ความผิดตามพระราชกำหนดนี้คณะกรรมการเปรียบเทียบปรับมีอำนาจเปรียบเทียบได้ และกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการเปรียบเทียบ โดยเมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่ เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบ และยกสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่ถูกยึดไว้ ให้แก่ทางราชการแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (มาตรา ๑๓๐)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้อาศัยอำนาจออกกฎกระทรวง

๑) กฎกระทรวง กำหนดกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม พ.ศ.๒๕๕๙ กำหนดให้การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังและการเพาะเลี้ยงหอยทะเลเป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม

๒) กฎกระทรวง การขออนุญาตและการอนุญาตให้ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๕๙ กำหนดให้ ผู้ประสงค์จะทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พร้อมด้วยเอกสารหรือหลักฐานตามที่ระบุไว้ในแบบคำขอ

๓) กฎกระทรวง การขออนุญาตและการอนุญาตให้ทำการประมงโดยไม่ใช้เรือประมง พ.ศ.๒๕๕๙ ผู้ใดประสงค์จะทำการประมงโดยไม่ใช้เรือประมง แต่ใช้เครื่องมือทำการประมงตามประเภทและขนาดที่อธิบดีกำหนดให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย พร้อมด้วยเอกสารหรือหลักฐานตามที่ระบุไว้ในแบบคำขอ

๔) กฎกระทรวง การขออนุญาตและการอนุญาตให้ทำการประมงพื้นบ้าน พ.ศ.๒๕๕๙ การขออนุญาตและการอนุญาตให้ทำการประมงพื้นบ้านไม่ว่าจะใช้เรือประมงด้วยหรือไม่ก็ตาม ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย พร้อมด้วยเอกสารหรือหลักฐาน ตามที่ระบุไว้ในแบบคำขอ

๕) กฎกระทรวง การขออนุญาตและการอนุญาตให้ทำการประมงพาณิชย์ พ.ศ.๒๕๖๑ ผู้ใดประสงค์จะทำการประมงพาณิชย์ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย พร้อมด้วยเอกสารหรือหลักฐานตามที่ระบุไว้ในแบบคำขอ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้อาศัยอำนาจออกประกาศกรมประมง

๑) ประกาศกรมประมง เรื่อง การกำหนดขนาดหรือลักษณะของเครื่องมือทำการประมงที่ต้องได้รับใบอนุญาตทำการประมงพื้นบ้าน(ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๙

๒) ประกาศกรมประมง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการทำประมงพื้นบ้าน พ.ศ.๒๕๕๙

๓) ประกาศกรมประมง เรื่อง การกำหนดประเภทและขนาดเครื่องมือทำการประมงโดยไม่ใช้เรือประมงที่ต้องได้รับใบอนุญาต พ.ศ.๒๕๕๙

๔) ประกาศกรมประมง เรื่อง การกำหนดแบบและรายการหนังสือการจับและเคลื่อนย้ายสัตว์น้ำจากเรือประมงพื้นบ้าน พ.ศ.๒๕๖๐

คณะกรรมการประมงจังหวัดสุราษฎร์ธานีตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ ได้อาศัยอำนาจออกประกาศที่เกี่ยวกับการทำประมงในอ่าวบ้านดอน ดังนี้

๑) ประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี เรื่อง กำหนดเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสำหรับกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ประเภท การเพาะเลี้ยงกุ้งก้ามแดง หรือ กุ้งเครย์ฟิช *Procambarus clarkii*หรือ *Cherax spp.*พ.ศ. ๒๕๖๐

๒) ประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี เรื่อง กำหนดเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสำหรับกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ประเภท การเพาะเลี้ยงหอยทะเล พ.ศ. ๒๕๖๐

๓) ประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี เรื่อง กำหนดเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สำหรับกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ประเภท การเพาะเลี้ยงจระเข้ พ.ศ. ๒๕๖๐

๔) ประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี เรื่อง กำหนดเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สำหรับกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ประเภท การเพาะเลี้ยงหอยทะเล พ.ศ. ๒๕๖๐

๕) ประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี เรื่อง กำหนดเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สำหรับกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ประเภท การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชัง พ.ศ. ๒๕๖๐

๖) ประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี เรื่อง กำหนดเขตพื้นที่รักษาพันธุ์ สัตว์น้ำ พ.ศ.๒๕๖๑

๗) ประกาศสำนักงานประมงจังหวัดสุราษฎร์ธานี เรื่อง กำหนดห้วงเวลาให้ผู้ประสงค์ทำการ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินมายื่นคำขอรับใบอนุญาต พ.ศ. ๒๕๖๑

๘) ประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี เรื่อง กำหนดเครื่องมือทำการประมง วิธีการทำการประมง และพื้นที่ทำการประมง ที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำบางพื้นที่ พ.ศ. ๒๕๖๑

๙) ประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี เรื่อง กำหนดเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สำหรับกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ประเภท การเพาะเลี้ยงหอยทะเล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

๑๐) ประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี เรื่อง กำหนดเครื่องมือทำการ ประมงวิธีการทำการประมง และพื้นที่ทำการประมง ที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำบางพื้นที่ (ฉบับ ที่ ๓)พ.ศ. ๒๕๖๒

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ บทเฉพาะการมาตรา ๑๗๕ กำหนดให้ผู้ทำการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินอยู่ก่อนวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ ใช้ยื่นคำ ขอรับใบอนุญาตตามพระราชกำหนดฉบับนี้ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ และ เมื่อยื่นคำขอแล้วให้ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่อไปได้จนกว่าจะได้รับแจ้งคำสั่งไม่อนุญาต^{๒๙}

๒.๔.๓ พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. ๒๔๘๑

เรือ หมายความว่า ยานพาหนะทางน้ำทุกชนิด

เรือประมง หมายความว่า เรือทุกขนาดที่ใช้หรือเจตนาจะใช้ หรือมีหรือติดตั้งเครื่องมือหรือ อุปกรณ์ที่ใช้ทำการประมง เพื่อแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำในทางการค้า

^{๒๙} กรมประมงได้รับการยื่นคำขอจำนวน ๑,๗๙๘ ราย โดยรวมพื้นที่ในเขตอนุญาตและนอกเขตอนุญาต.รายงานการประชุมกรมการปกครอง สภา ผู้แทนราษฎร.อ้างแล้ว.หน้า ๖

การประมง หมายความว่า การจับสัตว์น้ำทุกชนิด รวมทั้งที่ใช้เรือไปทำการจับสัตว์น้ำหรือเป็นพาหนะไปทำการจับสัตว์น้ำด้วย

เจ้าท่า หมายความว่า อธิบดีกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี

การจดทะเบียนเรือไทยตามพระราชบัญญัตินี้ต้องจดต่อนายทะเบียนเรือ^{๓๐} และ เมื่อได้จดทะเบียนเรือแล้ว ให้นายทะเบียนเรือออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนตามแบบพิมพ์ของกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี*ให้แก่ผู้จดทะเบียน ใบสำคัญนี้ให้เรียกว่า “ใบทะเบียน”^{๓๑}

พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. ๒๔๘๑ กำหนดประเภทของเรือไทย^{๓๒} คือ

๑) สำหรับการค้าในน่านน้ำไทย

(๑) เรือกล ขนาดตั้งแต่สิบตันกรอสขึ้นไป

(๒) เรือทะเลที่มีใช้เรือกล ขนาดตั้งแต่ยี่สิบตันกรอสขึ้นไป

(๓) เรือลำนํ้าที่มีใช้เรือกล ขนาดตั้งแต่ห้าสิบตันกรอสขึ้นไป

๒) สำหรับการประมง

(๑) เรือกลทุกขนาด

(๒) เรือที่มีใช้เรือกลขนาดตั้งแต่หกตันกรอสขึ้นไป

พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. ๒๔๘๑ หมวด ๖/๑ เรือประมง

มาตรา ๕๔/๒ ในการขอจดทะเบียนเรือไทยสำหรับเรือประมง นอกจากต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนเรือไทย ผู้ขอจดทะเบียนต้องได้รับหนังสือรับรองเพื่อประกอบการยื่นคำขอต่อนายทะเบียนเรือ

หนังสือรับรองตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ขอจดทะเบียนยื่นขอต่อกรมประมงโดยปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมประมงกำหนด และอย่างน้อยต้องมีการรับรองเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ขอจดทะเบียนไม่มีลักษณะต้องห้ามที่จะได้รับใบอนุญาตทำการประมงตามกฎหมายว่าด้วยการประมง

(๒) เรือที่จะขอจดทะเบียนเรือไทยไม่เคยถูกใช้ในการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการประมง

(๓) เรือที่จะขอจดทะเบียนเรือไทยไม่อยู่ในระหว่างการดำเนินคดีการยื่นคำขอจดทะเบียนเรือไทยสำหรับเรือประมงตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามระเบียบที่อธิบดีกรมเจ้าท่ากำหนด

^{๓๐} ระเบียบกรมเจ้าท่า ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับทะเบียนเรือและใบอนุญาตใช้เรือ

^{๓๑} พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. ๒๔๘๑ มาตรา ๖, ๑๖

^{๓๒} พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. ๒๔๘๑ มาตรา ๘

เมื่อนายทะเบียนเรือรับคำขอจดทะเบียนเรือไทยแล้ว ให้ดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้จดทะเบียน เอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง หนังสือรับรองจากกรมประมง และตัวเรือประมงที่จะทำการจดทะเบียน หากพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการจดทะเบียนเรือไทยสำหรับเรือประมง ก็ให้รับจดทะเบียนเรือไทยสำหรับเรือประมงนั้น และดำเนินการจัดให้มีการทำเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ประจำเรือไว้ที่ตัวเรือเป็นการถาวรตรงจุดที่เห็นได้ง่าย

มาตรา ๕๔/๓ การขอเปลี่ยนแปลงประเภทของเรือประมงหรือเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ การขอเปลี่ยนแปลงรายละเอียดตัวเรือหรือเครื่องจักรของเรือประมงหรือเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ และการขอโอนกรรมสิทธิ์เรือประมงหรือเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองเรือยื่นคำขออนุญาตต่อนายทะเบียนเรือ โดยให้นำความในมาตรา ๕๔/๒ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีมีการเปลี่ยนแปลงตัวเรือหรือส่วนอื่นของเรือประมงหรือเรือขนถ่ายสัตว์น้ำตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองเรือแจ้งต่อนายทะเบียนเรือเพื่อทำการตรวจสอบ และเมื่อพนักงานตรวจเรือและเจ้าหน้าที่ของกรมประมงร่วมกันดำเนินการตรวจสอบว่าถูกต้องแล้ว ให้นายทะเบียนเรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงทะเบียนเรือ เจ้าของหรือผู้ครอบครองเรือจึงนำเรือออกใช้ได้

มาตรา ๕๔/๔ ในกรณีมีความจำเป็นต้องควบคุมจำนวนเรือสำหรับการประมงเพื่อประโยชน์ในการป้องกัน หรือปราบปรามการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยการประมง หรือเมื่อได้รับแจ้งการงดการออกใบอนุญาตทำการประมงจากกรมประมง หรือเรือที่ใช้ทำการประมงเกินจำนวนที่คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติกำหนด ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศงดการจดทะเบียนเรือประมงเป็นการชั่วคราวได้คราวละไม่เกินสองปี

มาตรา ๕๔/๕ ให้นายทะเบียนเรือมีคำสั่งเพิกถอนทะเบียนเรือไทยโดยบันทึกเหตุแห่งการเพิกถอน และจำหน่ายทะเบียนเรือไทยออกจากสมุดทะเบียนเรือไทย ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เจ้าของเรือประมงมีหนังสือแจ้งความประสงค์ขอยกเลิกทะเบียนเรือไทยต่อนายทะเบียนเรือ

(๒) อธิบดีกรมประมงแจ้งเจ้าท่าว่าเรือไทยที่ได้จดทะเบียนแล้ว ถูกใช้ทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยการประมง

(๓) มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเรือไทยที่ได้จดทะเบียนแล้วมีส่วนเกี่ยวข้องหรือใช้ทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือศาลมีคำสั่งรับเรือไทยที่ได้จดทะเบียนแล้วอันเนื่องมาจากการกระทำความผิด

(๔) เรือประมงที่ได้จดทะเบียนเป็นเรือไทยแล้ว แต่ไม่ได้รับใบอนุญาตใช้เรือตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย หรือใบอนุญาตใช้เรือสิ้นอายุโดยมิได้ยื่นคำขอต่ออายุภายในหกสิบวันนับแต่วันที่เจ้าท่าแจ้งให้เจ้าของเรือทราบถึงการสิ้นอายุของใบอนุญาตใช้เรื่อนั้น

(๕) เรือประมงที่ต้องขอใบอนุญาตทำการประมงตามกฎหมายว่าด้วยการประมงแต่มิได้ยื่นขอใบอนุญาตทำการประมงภายในสามสิบวันนับแต่ได้รับใบทะเบียนหรือนับแต่วันที่ใบอนุญาตทำการประมงสิ้นอายุ หรือยื่นขอใบอนุญาตทำการประมงแต่ไม่ได้รับใบอนุญาตทำการประมง

(๖) เรือประมงที่ได้รับใบอนุญาตทำการประมงตามกฎหมายว่าด้วยการประมง ซึ่งอธิบดีกรมประมงแจ้งมายังเจ้าท่าว่าถูกเพิกถอนใบอนุญาตทำการประมง และเจ้าของเรือประมงมิได้แจ้ง

ของดใช้เรือหรือมิได้ขอเปลี่ยนประเภทเรือต่อนายทะเบียนเรือภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่เจ้าท่าได้รับแจ้งการเพิกถอนจากอธิบดีกรมประมง

(๗) เรือที่ต้องจดทะเบียนเป็นเรือขนถ่ายสัตว์น้ำแต่มิได้ยื่นขอจดทะเบียนเป็นเรือขนถ่ายสัตว์น้ำภายในสามสิบวันนับแต่ได้รับใบทะเบียน หรือได้ยื่นขอจดทะเบียนเป็นเรือขนถ่ายสัตว์น้ำแล้วแต่ได้รับแจ้งจากอธิบดีกรมประมงว่ามิได้รับการจดทะเบียนเป็นเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ

(๘) เรือขนถ่ายสัตว์น้ำที่อธิบดีกรมประมงแจ้งว่าถูกเพิกถอนทะเบียนเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ และเจ้าของเรือขนถ่ายสัตว์น้ำมิได้แจ้งของดใช้เรือหรือมิได้ขอเปลี่ยนประเภทเรือต่อนายทะเบียนเรือภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่เจ้าท่าได้รับแจ้งการเพิกถอนจากอธิบดีกรมประมง

(๙) มีการแจ้งดใช้เรือประมงหรือเรือขนถ่ายสัตว์น้ำตามมาตรา ๕๔/๑๐ แล้วฝ่าฝืนนำเรือไปใช้

(๑๐) มีการขอเปลี่ยนประเภทเรือประมงหรือเรือขนถ่ายสัตว์น้ำเป็นเรืออื่นตามมาตรา ๕๔/๑๐ แต่ได้นำเรือดังกล่าวมาใช้ทำการประมง หรือใช้ขนถ่ายสัตว์น้ำ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๕๔/๖ เจ้าของหรือผู้ครอบครองเรือประมงหรือเรือขนถ่ายสัตว์น้ำที่ถูกเพิกถอนทะเบียนเรือไทยตามมาตรา ๕๔/๕ ต้องแจ้งจุดจอดเรือภายในสี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือถึงการถูกเพิกถอนทะเบียนเรือไทยให้เจ้าท่าทราบ และให้ส่งคืนใบทะเบียนและใบอนุญาตใช้เรือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือดังกล่าวจากนายทะเบียนเรือ รวมทั้งจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งอื่นใดตามที่เจ้าท่ากำหนด

เมื่อเจ้าท่าได้รับแจ้งจุดจอดเรือตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าท่าดำเนินการตรวจสอบถึงความเหมาะสมของจุดจอดเรือ ในกรณีที่เห็นว่าจุดจอดเรือนั้นไม่เหมาะสมเจ้าท่าอาจกำหนดจุดจอดเรือใหม่ตามที่เห็นสมควรก็ได้ และไม่ว่าเรือนั้นจะจอดอยู่ที่ใด ให้เจ้าท่าดำเนินการติดตั้งเครื่องมือควบคุมเรือหรือเครื่องมืออย่างใด ๆ ที่ไม่ให้เรือเคลื่อนจากจุดที่จอด และทำเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์แสดงว่าเรือนั้นถูกเพิกถอนทะเบียนเรือไทย

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลาที่อธิบดีกรมเจ้าท่าประกาศกำหนด

มาตรา ๕๔/๗ ห้ามมิให้ผู้ใดเคลื่อนย้ายเรือจากจุดจอดเรือตามที่ได้แจ้งหรือกำหนดตามมาตรา ๕๔/๖ หรือปลด รื้อถอน ทำให้เสียหาย หรือทำลายเครื่องมือควบคุมเรือหรือเครื่องมืออย่างใด ๆ รวมทั้งเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ตามมาตรา ๕๔/๖ วรรคสอง เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าท่าหรือมีเหตุฉุกเฉินจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้

มาตรา ๕๔/๘ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น เจ้าท่าอาจจัดให้มีการดูแลรักษาเรือประมงหรือเรือขนถ่ายสัตว์น้ำที่ถูกเพิกถอนทะเบียนเรือไทยหรือมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนดูแลรักษาก็ได้ โดยให้เรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากเจ้าของเรือ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ในกรณีที่เจ้าของเรือไม่ยอมชดใช้ค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่งภายในระยะเวลาที่เจ้าท่ากำหนด หรือในกรณีไม่ปรากฏตัวเจ้าของเรือ ให้เจ้าท่าร้องขอต่อศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจหรือศาลแพ่งที่เจ้าของเรือมีภูมิลำเนาหรือเรือจอดอยู่ในเขตศาลนั้น แล้วแต่กรณี เพื่อให้ศาลสั่งให้นำเรือประมงหรือเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ เครื่องอุปกรณ์ของเรือประมงหรือเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ และทรัพย์สินที่อยู่ในเรือดังกล่าวออกขาย

ทอดตลาดหรือขายโดยวิธีอื่นมาخذใช้ค่าใช้จ่าย ถ้าเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดหรือขายโดยวิธีอื่นนั้น เมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วเหลือเท่าใดให้คืนเจ้าของเรือ

มาตรา ๕๔/๙ เรือประมงที่เจ้าของเรือประสงค์จะแยกชิ้นส่วนหรือทำลายเรือจะต้องมี หนังสือรับรองจากกรมประมง และต้องจัดทำแผนดำเนินการและได้รับอนุมัติแผนดำเนินการจากเจ้าท่า

ในกรณีที่เป็นการแยกชิ้นส่วนหรือทำลายเรือเนื่องจากเจ้าของเรือประสงค์จะมี เรือประมงลำใหม่ขึ้นทดแทนหรือด้วยเหตุอื่นใด ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าจะมีการแยกชิ้นส่วนหรือทำลายเรือ จริงหรือไม่ ให้เจ้าท่าและเจ้าหน้าที่ของกรมประมงร่วมกันดำเนินการตรวจสอบการแยกชิ้นส่วนหรือ ทำลายเรือดังกล่าว

หนังสือรับรองตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าของเรือยื่นขอต่อกรมประมงโดยปฏิบัติให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมประมงกำหนด

การจัดทำแผนดำเนินการ การอนุมัติแผนดำเนินการ และการตรวจสอบการแยกชิ้นส่วน หรือทำลายเรือ ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรม เจ้าท่าประกาศกำหนดโดยหารือกับกรมประมงก่อน

มาตรา ๕๔/๑๐ เพื่อประโยชน์ในการคงไว้ซึ่งทะเลไทย เจ้าของเรืออาจแจ้งดใช้ เรือประมงหรือเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ หรือเปลี่ยนประเภทเรือประมงหรือเรือขนถ่ายสัตว์น้ำเป็นเรืออื่น หรือเรือ อื่นเป็นเรือประมงหรือเรือขนถ่ายสัตว์น้ำต่อนายทะเบียนเรือ ก่อนวันที่ยานทะเลไทยมีคำสั่งเพิกถอน ทะเบียนเรือไทยและจำหน่ายทะเบียนเรือไทยออกจากสมุดทะเบียนเรือไทย

ในกรณีที่มีการแจ้งเปลี่ยนประเภทเรือตามวรรคหนึ่ง เมื่อเจ้าพนักงานตรวจเรือและ เจ้าหน้าที่ของกรมประมงร่วมกันดำเนินการตรวจสอบว่าถูกต้องแล้ว ให้นายทะเบียนเรือแก้ไขเปลี่ยนแปลง ทะเบียนเรือ

การแจ้งดใช้เรือและการเปลี่ยนประเภทเรือตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามระเบียบที่อธิบดีกรมเจ้าท่ากำหนด

พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. ๒๔๘๑ มาตรา ๖ - ๑๕ ได้วางหลักในเรื่องของคุณสมบัติของบุคคล ผู้ที่มีสิทธิที่จะขอจดทะเบียนและถือกรรมสิทธิ์เรือไทย ไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล คุณสมบัติ ของเรือที่สามารถ จดทะเบียนเป็นเรือไทยได้ รวมถึงข้อยกเว้นเรือที่ได้รับสัญชาติไทยโดยไม่ต้องจด ทะเบียน เมื่อบุคคลและนิติบุคคล มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดเกี่ยวกับผู้ที่มีสิทธิจะ ถือกรรมสิทธิ์เรือจดทะเบียนเป็นเรือไทยแล้ว กฎหมายกำหนดให้ผู้ที่ยื่นคำขอจดทะเบียนจะต้องส่ง เอกสารหลักฐานต่างๆ แก่เจ้าหน้าที่เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและ คุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอจดทะเบียน เสียก่อนว่าเป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด และเมื่อเรือได้ทำการจดทะเบียน เป็นเรือไทย ณ เมืองท่าใดเมืองท่าหนึ่งแล้ว เมืองท่านั้นก็จะเป็นเมืองท่าขึ้นทะเบียนของเรือลำนั้น เมื่อเรือลำใด ได้จดทะเบียน เป็นเรือไทยแล้ว นายทะเบียนเรือจะต้องออกใบทะเบียนเรืออันเป็นใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนเรือ (พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. ๒๔๘๑ มาตรา ๑๖) ซึ่งใบทะเบียนเรือนี้ถือเป็นเอกสารประจำเรือที่ผู้ควบคุม เรือจะต้องเก็บ รักษาไว้บนเรือ และพร้อมนำออกแสดงให้เจ้าหน้าที่ได้ทันทีเมื่อขอตรวจ (พระราชบัญญัติ เรือไทย พ.ศ. ๒๔๘๑ มาตรา ๑๗)

สำหรับเรือประมงที่ทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.๒๔๘๑ ย่อมได้ทำโทษทางปกครอง^{๓๓}

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ มาตรา ๔๖ “ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยเรือไทยและกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทยรับจดทะเบียน เรือหรือออกใบอนุญาตใช้เรือสำหรับการประมงในกรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) เรือที่ใช้ทำการประมงเกินจำนวนที่คณะกรรมการกำหนด
- (๒) เรือที่อยู่ในบัญชีรายชื่อเรือประมงที่ถูกใช้ทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายที่อธิบดี แจ้งให้ทราบ
- (๓) เรือที่เคยจดทะเบียนในต่างประเทศและมีหลักฐานว่าถูกใช้ทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามกฎหมายว่าด้วยเรือไทยและกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย ตรวจสอบข้อมูลการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายจากรัฐเจ้าของธง ก่อนรับจดทะเบียนเรือ หรือออกใบอนุญาตให้ใช้เรือตาม (๓)”

ทั้งนี้ การรับจดทะเบียนเรือประมงของเจ้าท่าตามพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.๒๔๘๑ ต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ มาตรา ๔๖ ด้วย

๒.๓.๔ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๕๕๖

พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.๒๕๕๖ เป็นกฎหมายที่ควบคุมการเดินเรือและการสัญจรทางน้ำให้เป็นระเบียบเรียบร้อย รวมทั้งควบคุมมิให้มีการกระทำการที่เป็นการกีดขวางหรือเป็นอันตรายต่อการสัญจรทางน้ำของประชาชน โดยพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.๒๕๕๖ หมวด ๖ ข้อเบ็ดเตล็ด (ฆ/๑) ว่าด้วยการล่องลำลำน้

มาตรา ๑๑๗ “ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่องลำเข้าไปเหนือ น้ำ ในน้ำและใต้ น้ำ ของแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยหรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า

หลักเกณฑ์และวิธีการในการอนุญาตให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงโดย กฎกระทรวงดังกล่าวจะต้องระบุลักษณะของอาคาร และการล่องลำที่พึงอนุญาตได้ไว้ให้ชัดแจ้งพร้อมทั้งระยะเวลาที่ต้องพิจารณาอนุญาตให้แล้วเสร็จด้วย

^{๓๓} พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.๒๔๘๑ หมวด ๘ บทกำหนดโทษ ส่วนที่ ๑ โทษทางปกครอง มาตรา ๖๓

เมื่อผู้ขออนุญาตยื่นคำขอถูกต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการและลักษณะที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ตามวรรคสองแล้ว เจ้าทำต้องอนุญาตภายในระยะเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวงดังกล่าว”

เมื่อพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอน การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ มีผลใช้บังคับ กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีมอบอำนาจเจ้าท่าเกี่ยวกับการบริหาร ดูแลรักษาสถานีขนส่งทางน้ำ การพิจารณาและอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ ๔ ประเภท ได้แก่ โรงสูบน้ำ วางท่อ สายเคเบิล การปักเสาไฟฟ้า กระชังเลี้ยงสัตว์น้ำ และเขื่อนกันน้ำเซาะ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอน^{๓๔}

มาตรา ๑๑๗ ทวิ “ผู้รับอนุญาตปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดตามมาตรา ๑๑๗ ต้องเสียค่าตอบแทน เป็นรายปี ตามวิธีการและอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าตารางเมตรละห้าสิบบาท และถ้าเป็นอาคารหรือสิ่งอื่นใดซึ่งมีลักษณะหรือวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการประกอบธุรกิจให้เสียเป็นสองเท่า ของอัตราดังกล่าว

การกำหนดค่าตอบแทนตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงสภาพของแต่ละท้องที่และประโยชน์ที่ผู้ปลูกสร้างหรือผู้ครอบครองพึงได้รับ

ค่าตอบแทนที่เก็บได้ตามวรรคหนึ่ง ให้ตกเป็นของกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด สุขาภิบาล หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นซึ่งมีกฎหมายจัดตั้งขึ้น แล้วแต่กรณี ที่อาคารหรือสิ่งอื่นใดนั้นอยู่ในเขต

ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร จะออกกฎกระทรวงยกเว้นหรือลดหย่อนค่าตอบแทนให้หน่วยงานหรือบุคคลใดก็ได้”

โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมได้ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าตอบแทนรายปีสำหรับผู้รับอนุญาตปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำ พ.ศ.๒๕๖๓ โดยยกเว้นไม่เก็บค่าตอบแทนรายปีสำหรับการสร้างกระชังเลี้ยงสัตว์น้ำ^{๓๕}

มาตรา ๑๑๘ “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๗ หรือผู้ใดได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๑๗ แล้ว ปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับ โดยคำนวณตามพื้นที่ของอาคารหรือสิ่งอื่นใดในอัตราไม่น้อยกว่าตารางเมตรละหนึ่งพันบาทแต่ไม่เกิน ตารางเมตรละสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และต้องระวางโทษปรับรายวันวันละไม่เกินตารางเมตรละ สองหมื่นบาท ตลอดเวลาที่ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าท่าตามมาตรา ๑๑๘ ทวิ วรรคหนึ่ง หรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติ ให้ถูกต้อง โดยคำนวณตามพื้นที่ของอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว”

มาตรา ๑๑๘ ทวิ “ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๗ หรือผู้ใดได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๑๗ แล้วปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต ให้เจ้าท่ามีคำสั่งเป็นหนังสือแจ้งให้เจ้าของ

^{๓๔} คำสั่งกรมเจ้าท่า ที่ ๗๑๘/๒๕๔๕ เรื่องมอบอำนาจ “เจ้าท่า” ตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕

^{๓๕} กฎกระทรวงกำหนดค่าตอบแทนรายปีสำหรับผู้รับอนุญาตปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำ พ.ศ.๒๕๖๓ ข้อ ๖

หรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งอื่นใดดังกล่าวรื้อถอนหรือแก้ไขอาคารหรือสิ่งอื่นใดนั้นให้เสร็จสิ้นโดยถูกต้อง ภายในระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวันแต่ไม่เกินหนึ่งปี เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งอื่นใด ให้เจ้าทำปิดคำสั่งดังกล่าวไว้ ณ อาคาร หรือสิ่งอื่นใดนั้น

เมื่อพ้นระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งอื่นใดดังกล่าว ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าทำ ให้เจ้าทำมีอำนาจรื้อถอนหรือแก้ไขอาคารหรือสิ่งอื่นใดนั้นได้ทันที และห้ามมิให้ ผู้ใดใช้อาคารหรือสิ่งอื่นใดนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนจนกว่าจะได้รื้อถอนหรือแก้ไขแล้วเสร็จ โดยเจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งอื่นใดนั้นต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการทั้งหมดของเจ้าทำ ในกรณีที่ต้องรื้อถอนเพียงบางส่วน หากการรื้อถอนนั้นมีผลให้ส่วนที่ไม่ต้องรื้อถอนได้รับความเสียหาย ด้วยประการใด ถ้าการรื้อถอนนั้นได้กระทำตามวิธีที่วิญญูชนพึงกระทำแล้ว เจ้าทำไม่ต้องรับผิดชอบ ในความเสียหายดังกล่าว

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคสอง ให้เจ้าทำมีอำนาจเข้าไปในสถานที่ของเจ้าของ หรือผู้ครอบครองที่อยู่ต่อเนื่องกับอาคารหรือสิ่งอื่นใดที่ต้องรื้อถอนหรือแก้ไขได้ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เว้นแต่ในกรณีที่ดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ก็ให้มีอำนาจดำเนินการต่อไปภายหลัง พระอาทิตย์ตกได้

ในกรณีที่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งอื่นใดตามวรรคหนึ่ง เมื่อเจ้าทำ ได้ดำเนินการรื้อถอนหรือแก้ไขอาคารหรือสิ่งอื่นใดนั้นแล้ว ให้เจ้าทำมีอำนาจยึดและเก็บรักษาไว้ หรือขายและถือเงินไว้แทนได้ เมื่อหักใช้ค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนหรือแก้ไขและการขายแล้ว เหลือเท่าใด ให้ตกเป็นรายได้ของแผ่นดิน

ในการดำเนินการของเจ้าทำตามมาตรานี้ หากเจ้าทำได้ปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต เจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งอื่นใดนั้นจะเรียกร้องค่าเสียหายจากเจ้าทำมิได้ และเจ้าทำไม่ต้องรับผิดชอบ ทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางวินัย แต่ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้ได้รับความเสียหายที่จะเรียกร้องค่าเสียหาย จากทางราชการตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่”

มาตรา ๑๑๘ ตริ “ ในกรณีที่ไม่ชำระค่าตอบแทนตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๑๗ ทวิ ให้เสียเบี้ยปรับอีกหนึ่งเท่าของเงินค่าตอบแทนที่ค้างชำระ”

มาตรา ๑๑๘ จัตวา เจ้าทำเจ้าพนักงานออกใบอนุญาต หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมเจ้าทำ ผู้ใดได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากบุคคลใด ๆ ว่ามีผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๗ ถ้ามิได้ดำเนินการให้เป็นไป ตามมาตรา ๑๑๘ ทวิ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ให้สันนิษฐานว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจดำเนินการได้และได้รายงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเพื่อสั่งการ หรือแก้ไข ปัญหาแล้ว ในกรณีเช่นนั้นให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมประกาศถึงเหตุดังกล่าว ให้ประชาชนทราบ เป็นการทั่วไปทุกสามเดือนจนกว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จ”

กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีมอบอำนาจเจ้าท่า ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกิจการเกี่ยวกับการอนุญาตให้ขุดลอกคูและรักษาร่องน้ำทางเดินเรือและงานติดตั้งบำรุงรักษาเครื่องหมายการเดินเรือรวมถึงการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๒๐ การบริหาร ดูแลรักษาสถานที่ขนส่งทางน้ำ(ท่าเทียบเรือสาธารณะ)ตามมาตรา ๔๖ ทวิ และการจัดค่าธรรมเนียมการตรวจสิ่งล่องลำนํ้าตามมาตรา ๑๑๗ การเป็นเจ้าพนักงานตามมาตรา ๑๑๘ และมาตรา ๑๑๘ ทวิ เป็นต้น^{๓๖}

การทำประมงเป็นกิจการที่ต้องได้รับอนุญาต โดยจดทะเบียนภายใต้กฎหมายหลายฉบับและเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ได้แก่ การจดทะเบียนเรือประมงกับกรมเจ้าท่าตามพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. ๒๔๘๑ การจดทะเบียนผู้บังคับเรือกับกรมเจ้าท่าตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ และผู้ประกอบการประมงจะต้องขออาชญาบัตรใช้เครื่องมือประมงกับกรมประมง ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ปัญหาดังกล่าว เป็นผลมาจากโครงสร้างของกฎหมายการจัดการแบบเดิมที่มีลักษณะแยกส่วน เกิดการทับซ้อนของอำนาจหน้าที่ ปัญหาดังกล่าว เป็นผลมาจากโครงสร้างของกฎหมายการจัดการแบบเดิมที่มีลักษณะแยกส่วน เกิดการทับซ้อนของอำนาจหน้าที่ มีปัญหาเรื่องการประสานงาน แนวทางแก้ไขอาจจัดให้มีการให้บริการจดทะเบียนเกี่ยวกับเรือประมง การเดินเรือประมง และอาชญาบัตรทำประมงไว้ที่หน่วยงานราชการเดียวกัน โดยให้กรมประมงทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการจดทะเบียนในเรื่องดังกล่าวใน ลักษณะการจัดการแบบครบวงจร พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และฉบับแก้ไข เพิ่มเติมในปี ๒๕๖๐ กฎหมายฉบับใหม่นี้ได้เสริมสร้างพันธกรณีระหว่างประเทศไทยและขยายแนวความคิด ในการจัดการประมงภายใต้แนวทางของระบบนิเวศ

^{๓๖} คำสั่งกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี ที่ ๔๔๒/๒๕๔๗ เรื่อง มอบอำนาจเจ้าท่าตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗

บทที่ ๓

ระเบียบวิธีวิจัย

โครงการวิจัย ชุม การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนและประมงพื้นบ้านในการจัดการบริหารพื้นที่อ่าวบ้านดอน(Participation of community networks and local fishermen in managing Ban Don Bay area.) โครงการย่อยที่ ๓ การประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านในพื้นที่อ่าวบ้านดอน(Occupational fishing in Ban Don Bay area.) เพื่อศึกษารูปแบบและหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในบริเวณพื้นที่อ่าวบ้านดอน และเพื่อศึกษาการบริหารจัดการพื้นที่บริเวณอ่าวบ้านดอนให้มีความสมดุลทางสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศชายฝั่งทะเล สำหรับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและเสริมภาพในการประกอบอาชีพ โดยมีกระบวนการทำวิจัยดังนี้

๓.๑ การรวบรวมข้อมูล

๑) ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร(Documentary Research)

การสำรวจข้อมูลจากเอกสาร (Survey) ทั้งงานวิจัย บทความวิชาการ หนังสือ ตำรา โดยการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่และนอกพื้นที่วิจัย เป็นการศึกษาเอกสารที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิเคราะห์และ สังเคราะห์ โดยเก็บรวบรวมจากแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

๒) ศึกษา ทบทวน กรอบแนวคิด

เมื่อได้ข้อมูลพื้นฐานแล้วจะได้ทำการศึกษาทบทวนวัตถุประสงค์และประโยชน์ของงานวิจัย รวมถึงกรอบแนวคิด เพื่อให้ข้อมูลพื้นฐานที่เพียงพอต่อการวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยต่อไป

๓) ลงพื้นที่ สํารวจข้อมูล และเก็บข้อมูล

เมื่อได้ประเด็นงานวิจัยที่ตรงตามวัตถุประสงค์แล้ว ผู้วิจัยจะได้ดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนาม(Field Studies) ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีทั้งการสังเกต(Observation) สังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) การสัมภาษณ์(Interview) สัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม(Focus Group) รวมไปถึงการเก็บข้อมูลจากการประชุมเสวนา เป็นลักษณะการเก็บข้อมูลที่ได้จากการประชุมเสวนาเชิงปฏิบัติการ และการประชุมเพื่อวิพากษ์ผลการวิจัย ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ หลากหลาย ถูกต้องและสมบูรณ์

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์

ผู้ให้ข้อมูล	จำนวน(คน)
เจ้าหน้าที่ประมง	๒
เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น	๒
ผู้นำชุมชน/ผู้นำท้องถิ่น	๒
นักวิชาการ/ปราชญ์ชาวบ้าน	๒
แกนนำชุมชน/องค์กรชุมชน	๒

ประกอบอาชีพประมง/เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๒
รวม	๑๒

๔) จัดทำแนวทางการจัดการพื้นที่

เมื่อได้ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและข้อมูลภาคสนามแล้ว จะได้กำหนดแนวทางการจัดการพื้นที่บริเวณอ่าวบ้านดอนที่มีความสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และการประกอบอาชีพ เพื่อให้เกิดการวิพากษ์ วิจารณ์ หากความสมดุลระหว่างการจัดการพื้นที่อ่าวบ้านดอนกับ เสรีภาพในการประกอบอาชีพ

๓.๒ การวิเคราะห์และสังเคราะห์

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม โดยแยกตาม วัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยจัดทำเป็นรูปแบบและกลไกการจัดการพื้นที่ของชุมชน และรูปแบบและ กลไกการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

๓.๓ การสรุปผลและอภิปรายข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาสรุปและอภิปรายผลเกี่ยวกับรูปแบบและกลไกการจัดการพื้นที่ของชุมชน และรูปแบบ รูปแบบและกลไกการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

๒) จัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ผู้วิจัยจะได้จัดทำวิจัยฉบับสมบูรณ์ สำหรับมอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้สำหรับการบริหาร จัดการพื้นที่อ่าวบ้านดอน

๓) การเผยแพร่งานวิจัย

ผู้วิจัยจะได้นำผลงานวิจัยที่เสร็จสมบูรณ์แล้วไปตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่ได้รับการรับรอง มาตรฐาน หรือวารสารในฐานวิชาการ

บทที่ 4

วิเคราะห์การประมงในพื้นที่อ่าวบ้านดอน

การประมงหมายความถึง การจับสัตว์น้ำและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยมีกฎหมายควบคุมการประกอบอาชีพประมงไว้แล้วแต่ละประเภท แต่การประกอบอาชีพประมงในบริเวณอ่าวบ้านดอนนั้น เป็นการทับซ้อนเชิงพื้นที่กันระหว่างประมงพาณิชย์ ประมงพื้นบ้านและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ รัฐจึงต้องเข้าไปจัดการแก้ปัญหาเพื่อป้องกันผลกระทบในการประกอบอาชีพดังกล่าว

๔.๑ วิเคราะห์การแบ่งพื้นที่ทำการประมงในพื้นที่อ่าวบ้านดอน

พื้นที่อ่าวบ้านดอนเป็นการประกอบอาชีพของประมงพื้นบ้าน ประมงพาณิชย์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ทั้งในบริเวณอ่าวบ้านดอนและพื้นที่ชายฝั่งอ่าวบ้านดอน ก่อให้เกิดผู้ประกอบการทั้งรายย่อยและผู้ประกอบการรายใหญ่ เช่น ฟาร์มหอย ฟาร์มปู ฟาร์มกุ้ง เป็นต้น หรือการแปรรูปสัตว์น้ำในรูปแบบที่หลากหลาย จึงมีการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติและพื้นที่สำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือการประมงนอกเขตพื้นที่อนุญาต ทำให้พื้นที่สาธารณะถูกยึดครองโดยเอกชนเป็นจำนวนมาก เช่น การสร้างคอกหอยด้วยไม้ไผ่ปักกันเป็นแนวรั้วกลางทะเล หรือปลูกขนากฝาคอกหอย ไปจนถึงปลูกกรีสมอร์ตกลางทะเลเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ก่อให้เกิดการกระทบกระทั่งกันระหว่างประมงพื้นบ้านและผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ นอกจากนี้ ยังพบว่า มีกลุ่มเรือประมงพาณิชย์ที่ใช้เครื่องมือประมงที่มีประสิทธิภาพในการจับสัตว์น้ำสูง และมีอุปกรณ์ช่วยในการทำประมงออกทำการประมงในเป็นพื้นที่ที่เป็นเรือประมงพื้นบ้าน และเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำขนาดเล็ก อันเป็นการใช้พื้นที่ทับซ้อนกันและทำให้เกิดข้อขัดแย้งขึ้น

การประมง คือ การทำการประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การดูแลรักษาสัตว์น้ำ การแปรรูปสัตว์น้ำ หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการประมง ทั้งการค้นหา ล่อ จับ ได้มา หรือเก็บสัตว์น้ำ หรือการกระทำใดๆ ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อล่อ จับ ได้มา หรือเก็บสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำ

๔.๑.๑ การกำหนดเขตทางทะเลเพื่อการประมง

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ การทำประมงทางทะเลโดยการกำหนดเขตทะเลชายฝั่ง^{๓๓๗} และเขตทะเลนอกชายฝั่ง^{๓๓๘} โดยมาตรา ๓๔ บัญญัติห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมง

^{๓๓๗} ทะเลชายฝั่ง” หมายความว่า ทะเลที่อยู่ในราชอาณาจักรนับจากแนวชายฝั่งทะเลออกไปสามไมล์ทะเล เว้นแต่ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำจะออกกฎกระทรวงกำหนดให้เขตทะเลชายฝั่งในบริเวณใดมีระยะนับจากแนวชายฝั่งทะเลออกไปน้อยหรือมากกว่าสามไมล์ทะเลก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งจุดห้าไมล์ทะเลและไม่เกินสิบสองไมล์ทะเล โดยให้มีแผนที่แสดงแนวเขตบริเวณที่กำหนดแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย

^{๓๓๘} ทะเลนอกชายฝั่ง” หมายความว่า ทะเลที่อยู่ในราชอาณาจักรที่อยู่พ้นจากทะเลชายฝั่งจนสุดเขตเศรษฐกิจจำเพาะตามประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทย หรือสุดเขตไหล่ทวีปที่เป็นสิทธิอธิปไตยของราชอาณาจักรไทยตามกฎหมายระหว่างประเทศ สุดแต่เขตใดจะไกลกว่า

พื้นบ้าน ทำการประมงในเขตทะเลนอกชายฝั่ง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี ส่วนมาตรา 38 บัญญัติห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ทำการประมงในเขตทะเลชายฝั่ง ต่อมารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ออกกฎกระทรวง กำหนด “ทะเลชายฝั่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยให้ถือระยะสามไมล์ทะเลถึงเจ็ดจุดสองไมล์ทะเล นับจากแนวชายฝั่งทะเลที่น้ำทะเลจรดแผ่นดิน บริเวณชายฝั่งและระยะหนึ่งจุดห้าไมล์ทะเลถึงสี่จุดสามไมล์ทะเล นับจากแนวชายฝั่งทะเลที่น้ำทะเล จรดแผ่นดินบริเวณชายเกาะ^{๓๙}

คณะกรรมการประมงจังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงต้องแบ่งเขตทำการประมงสำหรับเรือประมงพื้นบ้าน ประมงพาณิชย์และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำออกจากกันอย่างชัดเจน เพื่อลดข้อขัดแย้งและไม่ให้เกิดผลกระทบต่อประชากรสัตว์น้ำบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเล ระบบนิเวศน์ และสิ่งแวดล้อมในระยะยาว ในกรณีที่เป็นพื้นที่เขตทะเลชายฝั่งทับซ้อนกับเขตอุทยานแห่งชาติหรือเขตที่กำหนดตามกฎหมายอื่น ให้ชาวประมงที่ทำการประมงหรือการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในเขตทะเลชายฝั่ง ต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ให้ครบถ้วนด้วย การกำหนดเขตทะเลชายฝั่งจึงมิใช่แค่แก้ไขความขัดแย้งของชาวประมงเท่านั้น แต่ยังส่งผลดีต่อการบริหารจัดการทรัพยากรในแต่ละพื้นที่ภายใต้บริบทของวิธีการทำประมงในพื้นที่นั้นๆ เพื่อความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำ

การกำหนดเขตทะเลชายฝั่งยังก่อให้เกิดความทับซ้อนเชิงพื้นที่อีกด้วย กล่าวคือ พื้นที่ทางทะเลในบริเวณอ่าวบ้านดอนในระยะสามไมล์ทะเลจรดชายฝั่งทะเล หรือในระยะหนึ่งจุดห้าไมล์ทะเลบริเวณชายทะเลไปจรดทะเลชายฝั่งบริเวณชายเกาะ ถือเป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเลที่ไม่อนุญาตให้ประมงพาณิชย์และประมงพื้นบ้านทำการประมง โดยคณะกรรมการประมงจังหวัดกำหนดพื้นที่ไว้สำหรับการอนุบาลสัตว์น้ำ หรือการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ทั้งที่ก่อนการมีประกาศกำหนดเขตทะเลชายฝั่งดังกล่าว บริเวณสามไมล์ทะเลนับจากชายฝั่งทะเลถือเป็นทะเลชายฝั่งที่สงวนไว้สำหรับประมงพื้นบ้านและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ อันเป็นการกระทบต่อการประกอบอาชีพของประมงพื้นบ้านที่ไม่ได้ใช้เรือประมง หรือประมงพื้นบ้านที่ไม่ได้ใช้เครื่องมือประมง และยังก่อให้เกิดปัญหาทับซ้อนเชิงพื้นที่กับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอีกด้วย รัฐโดยคณะกรรมการประมงจังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงต้องกำหนดพื้นที่ชายฝั่งทะเลดังกล่าวให้เป็นพื้นที่สำหรับการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านที่ไม่ใช่เรือประมง หรือประมงพื้นบ้านที่ไม่ใช่เครื่องมือประมง เว้นแต่พื้นที่ที่ได้รับอนุญาตให้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำซึ่งมีแนวเขตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน(ภายในคอกหอยหรือที่ล้อมคอก) อีกทั้งยังเป็นการยืนยันหลักการที่ว่าอ่าวบ้านดอนเป็นพื้นที่สาธารณะที่ประชาชนทั่วไปมีสิทธิใช้พื้นที่ได้อย่างเท่าเทียม ไม่ว่าจะเป็นการเดินเรือหรือการสัญจรไปมาในบริเวณพื้นที่ดังกล่าว

๔.๑.๒ การกำหนดพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗๖ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดกิจการการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นกิจการการ

^{๓๙} กฎกระทรวง กำหนดเขตทะเลชายฝั่งในบริเวณจังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ.๒๕๖๕

เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม^{๔๐} ได้แก่ การเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล การเพาะเลี้ยงกุ้งก้ามแดง หรือกุ้งเครย์ฟิชอเมริกา (Procambarus clarkii) การเพาะเลี้ยงกุ้งก้ามแดง หรือกุ้งเครย์ฟิชทุกชนิดในสกุล Cherax (Cherax spp.) การเพาะเลี้ยงจระเข้ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชัง การเพาะเลี้ยงหอยทะเล ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องแจ้งการประกอบการต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เช่น การเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล^{๔๑}

โดยที่กฎกระทรวง กำหนดกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม พ.ศ. ๒๕๕๙ ออกตามความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗๖ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดให้การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ประเภทการเลี้ยงหอยทะเลเป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม และความในมาตรา ๗๗ แห่งพระราชกำหนดดังกล่าวบัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุมนอกเขตพื้นที่ที่คณะกรรมการประมงประจำจังหวัดประกาศกำหนดให้เป็นเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ คณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานีจึงได้ออกประกาศ เรื่อง กำหนดเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสำหรับกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุมประเภท การเพาะเลี้ยงหอยทะเล พ.ศ.๒๕๖๐ โดยกำหนดให้พื้นที่อ่าวพุมเรียง เขตท้องที่หมู่ที่ ๑ และหมู่ที่ ๕ พื้นที่ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พื้นที่อ่างทางฉาง พื้นที่ตำบลเขาถ่าน ตำบลท่าฉาง ตำบลท่าเคย อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี พื้นที่อ่าวท้องปึก อ่าวท่านา อ่าวท้องเขา อ่าวบางอูน พื้นที่ ตำบลตะเคียนทอง ตำบลกะแดะ ตำบลพลายวาส ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พื้นที่อ่าวบ้านพอด พื้นที่ตำบลชลคราม อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี และพื้นที่อ่าวหน้าเกาะมัดสุ่ม พื้นที่ตำบลตะลิ่งงาม อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี^{๔๒}

กฎกระทรวงกำหนดกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม พ.ศ. ๒๕๕๙ ออกและตามความในมาตรา ๗๗ แห่งพระราชกำหนดดังกล่าว บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุมนอกเขตพื้นที่ที่คณะกรรมการประมงประจำจังหวัดประกาศกำหนดให้เป็นเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ และสืบเนื่องจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นผลให้การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่เป็นกิจการควบคุมต้องดำเนินการภายในพื้นที่ที่คณะกรรมการประมงจังหวัดกำหนดไว้เท่านั้น

อย่างไรก็ตาม จากการลงพื้นที่สำรวจพบว่า นอกจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุมดังกล่าวแล้วยังมีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำประเภทอื่นในบริเวณพื้นที่อ่าวบ้านดอนอีกด้วย เช่น หอยนางรม(กระโกรม)

^{๔๐} กฎกระทรวง กำหนดกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม พ.ศ.๒๕๕๙ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙

^{๔๑} ประกาศกรมประมง เรื่อง ข้อกำหนดให้ผู้ประกอบการกิจการการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลซึ่งเป็นการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ภายในเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามมาตรา ๗๗ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ต้องแจ้งการประกอบการ พ.ศ. ๒๕๖๒,ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๓,ฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๖๓,ฉบับที่ ๔ พ.ศ.๒๕๖๓ และประกาศกรมประมง เรื่อง ข้อกำหนดให้ผู้ประกอบการกิจการการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลซึ่งเป็นการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ภายในเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตามมาตรา ๗๗ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

^{๔๒} ประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี เรื่อง กำหนดเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสำหรับกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ประเภท การเพาะเลี้ยงหอยทะเล พ.ศ. ๒๕๖๐,ฉบับที่ ๒ ๒๕๖๒

หอยแมลงภู่ ปลากระพง ปลาเก๋า ปู และสัตว์น้ำอื่น เป็นต้น ซึ่งผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสามารถประกอบอาชีพได้ในพื้นที่ชายฝั่งทะเล ด้วยการแจ้งการประกอบการต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

๔.๑.๓ กำหนดเครื่องมือและวิธีการทำการประมง

โดยที่พื้นที่จับสัตว์น้ำเขตทะเลชายฝั่งบางพื้นที่ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีระบบนิเวศตามธรรมชาติที่มีความหลากหลายทางชีวภาพมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำ พบการแพร่กระจายของสัตว์น้ำบางชนิดซึ่งเป็นสัตว์น้ำเศรษฐกิจมูลค่าสูงมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำ ซึ่งเป็นแหล่งอาศัยแพร่ขยายพันธุ์เลี้ยงตัวในวัยอ่อนของสัตว์น้ำและเป็นแหล่งทำการประมงเชิงอนุรักษ์ของชุมชน แต่มีชาวประมงได้พัฒนาและดัดแปลงเครื่องมือทำการประมงให้มีประสิทธิภาพในการจับสัตว์น้ำ หรือจับลูกพันธุ์สัตว์น้ำขนาดเล็ก ซึ่งหากปล่อยให้มีการทำการประมงจะเกิดผลกระทบต่อทรัพยากรสัตว์น้ำ รวมทั้งเกิดความขัดแย้งระหว่างชาวประมงในพื้นที่ ดังนั้น เพื่อป้องกันและจัดการทำการประมงที่เกินศักยภาพการผลิตและขีดความสามารถในการทำการประมงส่วนเกิน ตลอดจนควบคุมมิให้มีการทำการประมงมีผลบั่นทอนความยั่งยืนของทรัพยากรสัตว์น้ำ จึงเป็นเหตุฉุกเฉินและมีความจำเป็นเร่งด่วนสมควรกำหนดมาตรการอนุรักษ์ เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน สอดคล้องกับแนวทางการรักษาสมดุลของระบบนิเวศและหลักป้องกันล่วงหน้า พระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง(๓) และวรรคสอง และมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง(๑) ให้อำนาจคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานีในการกำหนดเครื่องมือทำการประมง วิธีทำการประมง และพื้นที่ทำการประมง โดยห้ามมิให้ผู้ใดใช้เครื่องมือทำการประมงดังต่อไปนี้ในเขตพื้นที่ปากคลองดอนสักตำบลดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานีตามจุดพิภพที่ปรากฏในแผนที่แสดงแนวเขตแนบท้ายประกาศ^{๔๓} เช่น เครื่องมือทำการประมงทุกชนิดที่ใช้ประกอบเรือยนต์ เครื่องมือทำการประมงทุกชนิดที่ใช้ประกอบเรือยนต์ เครื่องมือทำการประมงทุกชนิดประกอบเรือยนต์ทำการประมง (ยกเว้น อวนลอย ปลากระบอก อวนลอย ปลาตุก เบ็ด และการทำการประมงโดยวิธี คว่ำ เก็บ หาด หรือได้มาซึ่งสัตว์น้ำ โดยไม่ใช่เรือยนต์ประกอบ) อวนติดตาหรือข่ายซึ่งใช้ประกอบกับเครื่องมือกระทุ้งน้ำ เป็นต้น

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดเครื่องมือทำการประมง รูปแบบ และพื้นที่ทำการประมงของเครื่องมือคราดหอยที่ห้ามทำประมงในที่จับสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยการห้ามมิให้ผู้ใดใช้เครื่องมือคราดหอยประกอบเรือกลที่มีรูปแบบของเครื่องมือขนาดของเรือประมง ทำการประมงจับสัตว์น้ำบริเวณน่านน้ำภายในและทะเลชายฝั่ง

๔.๑.๔ การกำหนดเขตพื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง(๓) และวรรคสอง และมาตรา ๕๖ ให้อำนาจคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในการประกาศกำหนดเขตพื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์เมื่อประกาศเป็นพื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดจับสัตว์น้ำในเขตพื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์น้ำตามที่

⁴³ ประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี เรื่อง กำหนดเครื่องมือทำการประมง วิธีทำการประมง และพื้นที่ทำการประมง ที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำบางพื้นที่ พ.ศ. ๒๕๖๑, ฉบับที่ 2 พ.ศ.2562 และฉบับที่ 3 พ.ศ.2562

รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดโดยอนุมัติรัฐมนตรีประกาศกำหนด เว้นแต่เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ในทางวิชาการหรือเพื่อการบำรุงรักษาพันธุ์สัตว์น้ำ และได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย^{๔๔} ทั้งนี้ การประกาศพื้นที่อนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำควรมีส่วนร่วมขององค์กรประมงท้องถิ่นด้วย

จึงเห็นได้ว่า พระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ ได้แบ่งพื้นที่ทำการประมงไว้แล้ว โดยห้ามมิให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประมงพาณิชย์ทำการประมงในทะเลชายฝั่ง ส่วนประมงพื้นบ้านไม่ว่าจะใช้เรือหรือไม่ก็ต้องไม่ใช่เครื่องมือนอกเหนือไปจากที่คณะกรรมการประมงจังหวัดกำหนด ปัญหาจึงมีเฉพาะการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำซึ่งประชาชนได้เพาะเลี้ยงนอกเขตพื้นที่อนุญาตเป็นจำนวนมาก รุกล้ำพื้นที่สาธารณะของประมงพื้นบ้านหรือปิดร่องน้ำเดินเรือ กรณีจึงต้องดำเนินการใน ๒ ส่วน กล่าวคือ ประการแรก คณะกรรมการประมงจังหวัดต้องร่วมมือ กับชุมชนเครือข่ายตามมาตรา ๒๕ ในการกำหนดพื้นที่เหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการเว้นร่องน้ำเดินเรือ ประการที่สองคือการบังคับใช้กฎหมายกับบุคคลที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำนอกเขตพื้นที่ควบคุมหรือพื้นที่อนุญาตให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

๔.๒ วิเคราะห์รูปแบบและกลไกการประมงในพื้นที่อ่าวบ้านดอน

ทรัพยากรทางทะเลเป็นสาธารณสมบัติ (common property fisheries resource) ที่ไม่มีผู้ใดเป็นเจ้าของและเปิดให้ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างเสรี โดยให้ความสำคัญของชุมชนในการเข้ามาดำเนินการจัดการทรัพยากรธรรมชาติภายในชุมชนท้องถิ่นของตน โดยเฉพาะประมงพื้นบ้าน การจัดการประมงโดยชุมชนจึงถือเป็นหลักการสำคัญของชุมชน โดยรัฐมอบอำนาจการจัดการทรัพยากรทางทะเลให้กับชุมชน แต่รัฐยังคงมีหน้าที่ในการช่วยเหลือปกป้องรักษาให้แก่ชุมชนเหล่านั้น ชุมชนจะมีสิทธิครอบครองทรัพยากรที่อาศัยอยู่ในท้องทะเลที่ชุมชนได้รับมอบจากรัฐ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ชุมชนมีสิทธิในการใช้ประโยชน์จากทะเลที่ชุมชนเป็นเจ้าของ ในขณะที่เดียวกันชุมชนก็มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรต่าง ๆ ที่อยู่ในทะเลอาณาเขต

รูปแบบการประมงในพื้นที่อ่าวบ้านดอนนั้น อยู่บนพื้นฐานของหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่หรือผู้มีส่วนได้เสีย ในการแสดงทัศนะและเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด ซึ่งเป็นการสื่อสารสองทางในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยผ่านกลไกของคณะกรรมการประมงประจำจังหวัด เพื่อบริหารจัดการพื้นที่ที่เหมาะสมกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ พร้อมประกาศให้เป็นเขตพื้นที่อนุญาตเลี้ยงหอยตามขั้นตอนต่อไป โดยการให้สิทธิกับชาวประมงพื้นบ้านในการรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร หรือองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นด้านการเพาะเลี้ยงเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกัน

⁴⁴ พระราชกำหนดการประมง พ.ศ.2558 มาตรา 56

กลไกการประมงในพื้นที่อ่าวบ้านดอนสามารถดำเนินการได้ใน ๓ ระดับ

๑) กลไกระดับชาติ โดยคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ โดยมีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย และกำกับการบริหารจัดการการประมง^{๔๕} ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดนโยบายการพัฒนาการประมงในน่านน้ำไทยให้สอดคล้องกับปริมาณของทรัพยากรสัตว์น้ำ และขีดความสามารถในการทำการประมง โดยคำนึงถึงจุดอ้างอิงเป็นสำคัญ
- (๒) กำหนดนโยบายการส่งเสริม พัฒนา และการแก้ไขปัญหาการประมงนอกน่านน้ำไทย
- (๓) กำหนดนโยบายการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศ
- (๔) กำหนดนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องด้านการประมงของประเทศ
- (๕) กำหนดมาตรการในการดำเนินการควบคุมให้บรรลุตามนโยบายตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔)
- (๖) กำหนดปริมาณสูงสุดของสัตว์น้ำที่จะทำการประมงในน่านน้ำไทย
- (๗) กำหนดแนวทางและเป้าหมายในการพัฒนาการประมงของประเทศให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำและสิ่งแวดล้อม
- (๘) กำหนดแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำให้อยู่ในภาวะที่เหมาะสมและสามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืน
- (๙) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ

(๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

นโยบายที่ได้จัดทำตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และเมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยดำเนินการและกำกับการให้เป็นไปตามนโยบายดังกล่าว

๒) กลไกระดับจังหวัด โดยคณะกรรมการประมงจังหวัด โดยคณะกรรมการประมงประจำจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) รวบรวมข้อเสนอแนะและแนวทางในการส่งเสริมอาชีพการประมง การจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นในเขตพื้นที่รับผิดชอบเสนอต่อคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาจัดทำนโยบายพัฒนาการประมงในน่านน้ำไทยให้สอดคล้องกับปริมาณทรัพยากรสัตว์น้ำและขีดความสามารถในการทำการประมงตามมาตรา ๑๙ (๑)
- (๒) พิจารณาและเสนอแนวทางในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาการประมงหรือการจัดการการบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์ในที่จับสัตว์น้ำในเขตพื้นที่รับผิดชอบต่อรัฐมนตรี คณะกรรมการ หรืออธิบดี
- (๓) ออกประกาศตามมาตรา ๖ มาตรา ๔๕ มาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๑

^{๔๕} พระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ มาตรา ๑๙

(๔) ดำเนินการอื่นตามที่รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการมอบหมาย

๓) กลไกระดับชุมชนท้องถิ่น โดยองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น

การบริหารจัดการด้านการประมง มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดนโยบายและกำกับดูแลการบริหารจัดการด้านการประมง และการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำอยู่ในภาวะที่เหมาะสม และสามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืน โดยให้กรมประมงส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนชุมชนประมงท้องถิ่นในการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากทรัพยากรสัตว์น้ำ

มาตรา ๒๕ “เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนชุมชนประมงท้องถิ่นในการจัดการการบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากทรัพยากรสัตว์น้ำภายในที่จับสัตว์น้ำในเขตประมงน้ำจืดหรือเขตทะเลชายฝั่ง ให้กรมประมงดำเนินการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนประมงท้องถิ่นในการจัดทำนโยบายตามมาตรา ๑๙ (๑)^{๔๖}

(๒) สนับสนุนให้มีการรวมกลุ่ม และจัดให้มีการขึ้นทะเบียนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีประกาศกำหนด^{๔๗}

(๓) ให้คำปรึกษาแก่ชุมชนประมงท้องถิ่นในการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำ รวมทั้งช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงาน โครงการ หรือกิจกรรมของชุมชนในเรื่องดังกล่าว

(๔) เผยแพร่ความรู้หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยว”

โดยผู้แทนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น มีสิทธิได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ^{๔๘}

กลไกการบริหารจัดการพื้นที่ตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ มาตรา ๒๕ กำหนดให้ผู้ประกอบการประมงรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร หรือองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกัน

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ มาตรา ๗๖ บัญญัติให้การกำกับดูแลการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้มีคุณภาพป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรืออันตรายต่อผู้บริโภคหรือต่อกิจการของบุคคลอื่น โดยให้ออกกฎกระทรวงกำหนดชนิดหรือลักษณะของสัตว์น้ำ หรือประเภท รูปแบบ ขนาด หรือวัตถุประสงค์ของกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุมได้ ซึ่งคณะกรรมการประมงให้ ซึ่งต่อมากรมกระทรวงการเกษตรและสหกรณ์ ได้ออกกฎกระทรวงกำหนดกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นกิจการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม พ.ศ.๒๕๕๙ กำหนดให้การเพาะเลี้ยงหอยทะเลเป็นการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ดังนั้น คณะกรรมการประมงจังหวัดสุราษฎร์ธานีจึงมีอำนาจกำหนดเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำได้ตามมาตรา ๗๗ โดยมาตรา ๗๙ กำหนดให้ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม(หอยทะเล) ต้องขออนุญาตและเพาะเลี้ยงในพื้นที่ที่คณะกรรมการจังหวัดสุราษฎร์ธานีประกาศกำหนด

^{๔๖} มาตรา ๑๙ “คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย และกำกับการบริหารจัดการการประมง ดังต่อไปนี้ (๑) กำหนดนโยบายการพัฒนาการประมงในน่านน้ำไทยให้สอดคล้องกับปริมาณของทรัพยากรสัตว์น้ำ และขีดความสามารถในการทำประมง โดยคำนึงถึงจุดอ้างอิงเป็นสำคัญ”

^{๔๗} ประกาศกรมประมง เรื่อง หลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนองค์กรประมงท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๘

^{๔๘} มาตรา ๒๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๖ ให้แต่งตั้งจากบุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้แทนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นในด้านการประมงทะเลชายฝั่ง ด้านการประมงทะเลนอกชายฝั่ง ด้านการประมงน้ำจืด ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือด้านการแปรรูปสัตว์น้ำ ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๒๕ (๒) ตามที่เห็นสมควรโดยคำนึงถึงความทั่วถึงของผู้มีส่วนได้เสีย

(๒) ผู้มีความรู้หรือประสบการณ์การดำเนินงานในด้านการประมง หรือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่เกินสามคน

การจัดการทรัพยากรชายฝั่งที่ผ่านมาเน้นการจัดการทรัพยากรโดยกระแสหลัก โดยรัฐเป็นผู้จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งในรูปของการบังคับใช้กฎหมายและนโยบายรัฐในการควบคุมหรือจัดการทรัพยากรชายฝั่ง โดยเป็นการสั่งการจากระดับบนลงมาระดับล่างในลักษณะบังคับบัญชา จึงขาดการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนท้องถิ่น ขณะที่กลุ่มผู้มีอำนาจ(ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น นักการเมือง นายทุนผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ) ฉกฉวยแย่งยึดทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อการสะสมความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ (Accumulation by Dispossession) เกิดความไม่เป็นธรรมในการเข้าถึงและใช้ทรัพยากร เพื่อการดำรงชีพของชุมชน หรือกลุ่มคนไร้อำนาจ โดยรัฐละเลยต่อการแก้ปัญหาดังกล่าว ดังนั้น ทิศทางใหม่เพื่อความเป็นธรรมและยั่งยืนต่อชุมชนหรือท้องถิ่น แนวทางในการจัดการทรัพยากรชายฝั่งทะเลอ่าวบ้านดอน จึงควรจัดการใน ๒ ลักษณะ

ประการแรก การจัดการพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต้องให้องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม

๑) กำหนดกฎกติกาในการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ในฐานะที่ทะเลไม่มีเจ้าของ การได้สิทธิในทรัพยากรของปัจเจกบุคคลต้องไม่ละเมิดสิทธิการดำรงชีพของคนอื่น มีมาตรการให้พื้นที่ธรรมชาติเป็นกลุ่มสิทธิ (bundle of rights) มากกว่าการเป็นสิทธิเชิงเดี่ยว ซึ่งจะถูกควบคุมโดยเจ้าของสิทธิ เพราะคนอื่นจะเสียสิทธิในการเข้าถึงและใช้ทรัพยากรในพื้นที่ส่วนรวมธรรมชาติ (the commons or natural place) ทั้งเป็นการละเมิดสิทธิทางสิ่งแวดล้อมของบุคคลอื่นโดยปัจเจกบุคคลที่ยึดครอบครองเป็นเจ้าของ ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนด้านการดำรงชีวิต

๒) การจัดการพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของรัฐ ต้องจัดการในลักษณะของความหลากหลายสิทธิ (Hybrid/ Mixed) เช่น ในฟาร์มหรือคอกหอยแครง สามารถให้ประมงพื้นบ้านทำการประมงที่ไม่กระทบการเลี้ยงหอยแครงได้ เช่น การวางเบ็ด ทอดแห เพราะหอยแครงฝังตัวในดินเลน เป็นต้น

๓) ชุมชนประมงอ่าวบ้านดอนต้อง “จัดการตนเอง” (Self-Governance) ในการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีกติกาทะเลหรือธรรมนูญอ่าวบ้านดอนที่มีคุณภาพในการใช้ทะเลร่วมกันเพื่อแก้ปัญหา เพราะการจัดการโดยรัฐไม่เป็นธรรมและไม่รักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การประกาศเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของคณะกรรมการประมงจังหวัด จึงต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียทั้งผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ชุมชนประมงท้องถิ่น ผู้ประกอบการ และผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ

ประการที่สอง รัฐต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรชายฝั่งในพื้นที่บุกรุกนอกเขตอนุญาตพื้นที่อนุรักษ์ และเขตพื้นที่คุ้มครองทางนิเวศหรือพื้นที่ชุ่มน้ำนานาชาติ (Ramsar Site)

๑) คณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี กำหนดพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำหรือการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม โดยคำนึงถึงสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม และต้องมองการณ์ไกลในการจัดการทรัพยากรสาธารณะ เข้าถึงปัญหาและจัดการปัญหาอย่างแท้จริง และจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นธรรม

๒) รัฐต้องส่งเสริมประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ (deliberative democracy) ในการจัดการปัญหาพื้นที่ธรรมชาติและการเข้าถึงสิทธิในทรัพยากรอ่าวบ้านดอน ที่เห็นคุณค่าของทุกชีวิตในทรัพยากร ให้มีสถาบันสิทธิทรัพย์สินของชุมชน (Property Institution) ในการควบคุมบริหารจัดการทรัพยากรได้เอง

๓) การกำหนดมาตรการหรือกติกาการตอบแทนการใช้พื้นที่สาธารณะในการทำประมงอย่างเหมาะสมและได้สัดส่วน จากการได้ผลประโยชน์ในทรัพยากรส่วนรวมเพื่อการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่น

๔) กำหนดมาตรการหรือกติกาการควบคุมมลพิษและวิกฤตทางสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อความเป็นธรรมทางสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของชุมชนหรือท้องถิ่น

๕) กฎหมายและกลไกการบังคับใช้ต้องมีประสิทธิภาพและรับผิดชอบ เจ้าหน้าที่รัฐต้องไม่สนับสนุนการทำผิดหรือการสนับสนุนการยึดครองครอบพื้นที่ และเข้าถึงทรัพยากรเพื่อใช้ประโยชน์ส่วนบุคคลในพื้นที่อ่าวบ้านดอน ในกรณีมีการรุกรานที่สาธารณะเพื่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่เป็นการปิดกั้นหรือรุกรานลำน้ำ กรมเจ้าท่าต้องดำเนินการบังคับใช้กฎหมายทันที การละเลยหน้าที่ถือเป็นการละเว้นหน้าที่ตามกฎหมาย^{๔๙}

สำหรับพื้นที่เขตอำเภอเมือง อำเภอพนมดิน ด้วยความสมบูรณ์ของระบบนิเวศที่หลากหลายของอ่าวบ้านดอน จึงเป็นหนึ่งในพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติ รัฐบาลจึงกำหนดให้เป็นพื้นที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นเขตพื้นที่ชุ่มน้ำนานาชาติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓ คณะกรรมการประมงจังหวัดสุราษฎร์ธานีจึงควรประกาศเป็นเขตพื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์ตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ มาตรา ๕๖ เพื่อเป็นแหล่งอนุรักษ์พันธุ์หอยแครง และไม่อนุญาตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เว้นแต่การประมงพื้นบ้าน ซึ่งใช้เครื่องมือที่ไม่ทำลายระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม

การแบ่งพื้นที่ทำการประมงในอ่าวบ้านดอน โดยผ่านรูปแบบและกลไกที่กำหนดไว้ในพระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ นั้น เพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันในพื้นที่สาธารณะของอ่าวบ้านดอนได้อย่างเท่าเทียม บนพื้นฐานของความถูกต้องตามกฎหมาย โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติตามมาตรการที่ภาครัฐและองค์กรชุมชนประมงกำหนด เพื่อร่วมกันสร้างผลผลิตให้ทรัพยากรทางทะเลและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในอ่าวบ้านดอนมีความอุดมสมบูรณ์ตลอดไป ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นคงทางอาหารและการประกอบอาชีพประมงได้อย่างยั่งยืนอีกด้วย

⁴⁹ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.๒๔๕๖ มาตรา ๑๑๘ จัตวา

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

อ่าวบ้านดอน มีพื้นที่ครอบคลุม ๗ อำเภอของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ อำเภอไชยา อำเภอนาหวาง อำเภอพุนพิน อำเภอเมือง อำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอดอนสัก และอำเภอกะสมุย โดยพื้นที่ชายฝั่งที่ใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจมีจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ ไร่ ในระยะแรกประชาชนและชุมชนชายฝั่งอ่าวบ้านดอนประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน ซึ่งใช้เครื่องมือประมงที่ทำขึ้นเองสำหรับการทำประมงชายฝั่งโดยไม่ใช้เรือหรือการใช้เรือประมงขนาดเล็กที่ไม่มีเครื่องยนต์ สัตว์น้ำที่จับได้ก็นำมาประกอบอาหารภายในครัวเรือนและแบ่งขายภายในชุมชนท้องถิ่น ต่อมาได้มีการพัฒนาเครื่องมือและดัดแปลงเรือประมงให้มีความเหมาะสมสำหรับการประมงพาณิชย์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจับปลาผิวน้ำให้ดียิ่งขึ้น โดยการพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ สัตว์น้ำที่จับได้ส่วนใหญ่ใช้บริโภคภายในประเทศและบางส่วนส่งออกต่างประเทศ ซึ่งเกิดปัญหาความขัดแย้งเชิงพื้นที่ระหว่างประมงพื้นบ้านกับประมงพาณิชย์ รัฐจึงต้องเข้ามาแก้ปัญหาด้วยการกำหนดพื้นที่ทำการประมงและกำหนดเครื่องมือและรูปแบบของการทำประมง เมื่อการประมงตามธรรมชาติไม่เพียงพอต่อความต้องการในระบบเศรษฐกิจ รัฐจึงได้หันมาส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ อ่าวบ้านดอนจึงเป็นแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่สำคัญของประเทศไทยจนได้ขนานนามว่าเป็นครัวโลก

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ รัฐเริ่มให้สัมปทานป่าชายเลนเพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในอ่าวบ้านดอน และสร้างรายได้ของรัฐ พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในอ่าวบ้านดอน ในระยะแรกจึงเป็นฟาร์มเพาะเลี้ยงหอยตะเภา(หอยนางรม)

ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๒๒ รัฐมีนโยบายแก้ปัญหาเศรษฐกิจและความเหลื่อมล้ำทางสังคมด้วยการจัดสรรที่ดินให้กับประชาชนตามพระราชบัญญัติจัดสรรที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ.๒๕๑๑ จึงได้ออกพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสหกรณ์ในท้องที่อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ.๒๕๑๙ ครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งของอำเภอกาญจนดิษฐ์ทั้งหมด และพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสหกรณ์ในท้องที่อำเภอนาหวาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ.๒๕๑๙ ครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งของอำเภอนาหวางทั้งหมด มีผลให้พื้นที่สาธารณประโยชน์และป่าไม้ชายเลนบริเวณอำเภอกาญจนดิษฐ์ และพื้นที่สาธารณะในอำเภอนาหวาง ซึ่งเป็นพื้นที่ป่าคุ้มครอง โอนอำนาจการจัดการจากกรมที่ดินและกรมประชาสัมพันธ์กระทรวงมหาดไทย ไปอยู่ในอำนาจของกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ประกอบกับในปี พ.ศ.๒๕๒๒ รัฐมีนโยบายในการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อทดแทนการจับสัตว์น้ำตามธรรมชาติ จึงได้การประกาศนโยบายเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องพื้นที่อนุญาตเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งจังหวัดสุราษฎร์ธานี และได้แบ่งเป็นพื้นที่อนุญาตเลี้ยงหอยในอำเภอกาญจนดิษฐ์และอำเภอนาหวาง รวมถึงการออกประกาศกระทรวงห้ามทำการ ประมง

อวนลาก อวนรุน ในเขต ๓,๐๐๐ เมตร ห่างจากฝั่งในบางพื้นที่ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจึงมีความหลากหลายขึ้น เช่น การเพาะเลี้ยงกุ้ง หอยนางรม หอยแครง หอยแมลงภู่และปลากะพง เป็นต้น

เมื่อความต้องการด้านอาหารสูงขึ้นและก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ ผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่อ่าวบ้านดอนจึงมีทั้งชุมชนท้องถิ่นและผู้ประกอบการจากภายนอก มีทั้งการขออนุญาตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ถูกต้องตามกฎหมาย และการบุกรุกยึดครองพื้นที่สาธารณะโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้พื้นที่สาธารณะถูกครอบครองโดยเอกชน มีการกระทำที่เป็นการรุกราล้ำลำนน้ำด้วยการสร้างเขื่อนและปักไม้เป็นรั้วล้อมอาณาเขตเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ ส่งผลให้ประมงพื้นบ้านได้รับความเดือดร้อน ถูกกีดกันออกจากพื้นที่การทำประมง การทำประมงพื้นบ้านมีพื้นที่จำกัด ไม่สามารถจับหาสัตว์ทะเลอื่น ๆ ในพื้นที่สาธารณะได้ ทั้งที่ในทะเลไม่ได้มีแค่หอยหรือสัตว์น้ำที่เพาะเลี้ยง แต่ยังมีทรัพยากรสัตว์น้ำในทะเลอีกจำนวนมาก การทำประมงพื้นบ้านจึงต้องมาจับสัตว์น้ำใกล้ชายฝั่งมากขึ้น แม้รู้ว่าทะเลชายฝั่งมีความสำคัญ เพราะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์และอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน ซึ่งควรเป็นพื้นที่อนุรักษ์และฟื้นฟู แต่因为没有ทางเลือกก็ต้องออกเรือจับสัตว์น้ำบริเวณดังกล่าว จึงส่งผลกระทบต่อปริมาณสัตว์น้ำที่ลดลงรายได้ก็ลดลงตามไปด้วย

ปัญหาข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มประมงพื้นบ้านชายฝั่ง ซึ่งเป็นประชาชนที่ประกอบอาชีพประมงในพื้นที่อ่าวบ้านดอน ได้รับความเดือดร้อนจากการบุกรุกพื้นที่สาธารณะทางทะเลโดยผิดกฎหมายจากกลุ่มนายทุนและผู้มีอิทธิพล โดนการสร้างคอกหอยด้วยไม้ไผ่ปักกันเป็นแนวรั้วกลางทะเล ปลุกขน้าเผ้าคอกหอย การปลูกที่พักกาศัยกลางทะเล(โฮมสเตย์) กลับกลุ่มเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงหอย ซึ่งมีทั้งที่ได้รับอนุญาตจากประมงจังหวัดสุราษฎร์ธานีและที่ลักลอบเลี้ยงโดยไม่ได้รับอนุญาต ชาวประมงพื้นบ้านที่ประกอบอาชีพประมงในพื้นที่อ่าวบ้านดอน จึงได้รับความเดือดร้อนจากกรณีกลุ่มนายทุนผู้ประกอบการขยายพื้นที่บุกรุกจับจองพื้นที่สาธารณประโยชน์ซึ่งประชาชนใช้ร่วมกันเพื่อประกอบกิจการเลี้ยงหอยแครงโดยผิดกฎหมาย ส่งผลกระทบต่อชาวประมงพื้นบ้าน ทำให้ไม่มีพื้นที่จับสัตว์น้ำ สำนักงานประมงจังหวัดสุราษฎร์ธานีและสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาค สาขาสุราษฎร์ธานี ที่เป็นหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในพื้นที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้

การบริหารจัดการพื้นที่อ่าวบ้านดอนนอกจากปัญหาในทางสังคมแล้ว กฎหมายที่เกี่ยวข้องก็ยังไม่ก่อให้เกิดปัญหาได้ โดยเมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๑ ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ หรืออนุสัญญาแรมซาร์(Ramsar Convention) มีผลผูกพันให้ประเทศไทยภาคีสมาชิกต้องสำรวจและขึ้นทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับระหว่างประเทศ พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ โดยประเทศไทยได้ขึ้นทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับระหว่างประเทศ (Ramsar Sites) ๑๕ แห่ง พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ ๖๙ แห่ง พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ ๔๗ แห่ง เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ คณะรัฐมนตรีมีมติให้อ่าวบ้านดอนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ มีผลให้ประเทศไทยต้องกำหนดและวางแผนการดำเนินงานการใช้ประโยชน์พื้นที่อ่าวบ้านดอนอย่างเป็นระบบ

เพื่อการสงวนและรักษาพื้นที่ชุ่มน้ำไว้ การจัดการพื้นที่อ่าวบ้านดอนจึงต้องอยู่ในใต้ข้อตกลงตามอนุสัญญาแรมซาร์(Ramsar Convention) ด้วย

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ.๒๕๕๘ เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการทำการประมง เพื่อป้องกันมิให้มีการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อรักษาทรัพยากรสัตว์น้ำให้อยู่ในภาวะที่เป็นแหล่งอาหารของมนุษยชาติอย่างยั่งยืน และรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมให้ดำรงอยู่ในสภาพที่เหมาะสมตามแนวทางกฎเกณฑ์และมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับนับถือในนานาประเทศ รวมทั้งคุ้มครองสวัสดิภาพของคนประจำเรือ และป้องกันการใช้แรงงานผิดกฎหมายในภาคการประมง เพื่อให้การบริหารจัดการด้านการประมงและการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลอย่างครบถ้วน และถูกต้องเพื่อปกป้องคุ้มครองและให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนประมงพื้นบ้านและชุมชนประมงท้องถิ่น กฎหมายฉบับนี้ยังกำหนดให้ กรมประมงดำเนินการให้ความช่วยเหลือ หรือสนับสนุน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม และสนับสนุนชุมชนประมงท้องถิ่นในการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์ อย่างยั่งยืนจากทรัพยากรสัตว์น้ำภายในที่จับสัตว์น้ำในเขตประมงน้ำจืดหรือเขตทะเลชายฝั่ง โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการ นโยบายประมงแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายและกำกับการบริหารจัดการประมง การกำหนดให้มีคณะกรรมการประมงประจำจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการรับฟังเสนอแนะและแนวทางในการแก้ไขปัญหาประมง อำนาจในการออกประกาศกำหนดเขตพื้นที่อนุรักษ์ ประกาศกำหนดเครื่องมือและพื้นที่ทำการประมง รวมถึงการประกาศกำหนดกิจการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ควบคุมและการอนุญาตให้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ รวมถึงการกำหนดให้มีองค์กรประมงชุมชน เพื่อการมีส่วนร่วมและสนับสนุนชุมชนประมงท้องถิ่นในการจัดการการบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากทรัพยากรสัตว์น้ำ ส่วนการทำประมงนั้นได้กำหนดไว้ ๒ ประเภท คือ ประมงพื้นบ้าน กับประมงพาณิชย์ ซึ่งจะต้องขออนุญาตต่อกรมประมงก่อนที่จะทำการประมงได้

อย่างไรก็ตาม การประกอบอาชีพประมงโดยใช้เรือ ยังต้องอยู่ภายในพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. ๒๔๘๑ ที่กำหนดให้จดทะเบียนเรือไทยต่อนายทะเบียนเรือ ซึ่งกำหนดไว้ ๒ ประเภท คือ เรือสำหรับการค้า ในน่านน้ำไทยกับเรือสำหรับการประมง ดังนั้น ผู้ประกอบอาชีพประมงโดยใช้เรือทุกประเภทจะต้องจดทะเบียนเรือต่อนายทะเบียนเรือเสียก่อน หากใช้เรือโดยไม่ได้จะเป็ดย่อมมีโทษทั้งทางอาญาและโทษทางปกครอง นอกจากนี้ ยังอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ อันเป็นกฎหมายที่ควบคุมการเดินเรือและการสัญจรทางน้ำให้เป็นระเบียบเรียบร้อย รวมทั้งควบคุมมิให้มีการกระทำการที่เป็นการกีดขวางหรือเป็นอันตรายต่อการสัญจรทางน้ำของประชาชน โดยผู้ควบคุมเรือต้องยื่นขอจดทะเบียนผู้บังคับเรือ หรือการห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำเข้าไปเหนือน้ำ ในน้ำและใต้น้ำของแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยหรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า การฝ่าฝืนกฎหมายย่อมมีโทษทางอาญาและทางแพ่ง เมื่อพิจารณากฎหมายเกี่ยวกับการทำประมงแล้ว เห็นได้ว่า การทำประมงเป็นกิจการที่ต้องได้รับอนุญาต โดยจดทะเบียนภายใต้กฎหมายหลายฉบับและเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ได้แก่ การจดทะเบียนเรือประมงกับกรมเจ้าท่าตามพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. ๒๔๘๑ การจดทะเบียนผู้บังคับเรือกับกรมเจ้าท่าตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำ

ไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ และผู้ประกอบการประมงจะต้องขออาชญาบัตรใช้เครื่องมือประมงกับกรมประมงตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๕๘ ปัญหาดังกล่าว เป็นผลมาจากโครงสร้างของกฎหมายซึ่งการจัดการแบบเดิมที่มีลักษณะแยกส่วน เกิดการทับซ้อนของอำนาจหน้าที่ มีปัญหาเรื่องการประสานงาน แนวทางแก้ไขอาจจัดให้มีการให้บริการจดทะเบียนเกี่ยวกับเรือประมง การเดินเรือประมงและอาชญาบัตรทำประมงไว้ที่หน่วยงานราชการเดียวกัน โดยให้กรมประมงทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการจดทะเบียนในเรื่องดังกล่าวในลักษณะการจัดการแบบครบวงจร สำหรับอำนาจในการจัดการพื้นที่อ่าวบ้านดอนนั้น เมื่อคณะกรรมการประมงจังหวัดประกาศประเภทกิจการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุมแล้ว การดำเนินการเกี่ยวกับการประมงจึงต้องอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมประมงตั้งแต่การอนุญาต การตรวจสอบ การการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ แต่กรมเจ้าท่าก็ยังมียอำนาจในการกำหนดร่องน้ำเดินเรือหรือการบังคับใช้ในส่วนที่เกี่ยวกับการก่อสร้างที่รุกล้ำลำน้ำ อย่างไรก็ตาม เมื่อกรมเจ้าท่าได้มอบอำนาจในการพิจารณาอนุญาตการก่อสร้างสิ่งอาคารหรือสิ่งรุกล้ำให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องรับไปทั้งหน้าที่และอำนาจ การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งรุกล้ำลำน้ำจึงอยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย การบริหารพื้นที่อ่าวบ้านดอนจึงควรเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างกรมประมง กรมเจ้าท่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์การชุมชนประมง ในการกำหนดเขตพื้นที่ประมงชายฝั่ง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การกำหนดร่องน้ำเดินเรือสำหรับเรือที่จะวิ่งออกสู่ทะเลนอกชายฝั่ง หรือเรือชายฝั่ง หรือการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำ เป็นต้น

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

พื้นที่ใช้ประโยชน์ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในบริเวณอ่าวบ้านดอน ซึ่งประชาชนได้มีการใช้ประโยชน์สืบทอดมาเป็นระยะเวลานาน การบังคับใช้กฎหมายที่รุกล้ำพื้นที่สาธารณะให้เป็นพื้นที่ทำการประมงพื้นบ้าน หรือการใช้กลไกของคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดและองค์การชุมชนประมงพื้นบ้าน เพื่อบริหารจัดการพื้นที่ที่เหมาะสม ด้วยการประกาศให้เป็นเขตพื้นที่อนุญาตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามขั้นตอนของกฎหมาย โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑) คณะกรรมการประมงจังหวัดสุราษฎร์ธานี ต้องประกาศกำหนดเขตพื้นที่การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และการกำหนดแนวเขตทำประมงพื้นบ้านในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตามความเหมาะสมแก่เครื่องมือประมง หรือการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมต่อประชาชนผู้ใช้ประโยชน์ในสาธารณะอ่าวบ้านดอนกลุ่มอื่น ๆ ด้วย

๒) หน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจตามกฎหมายทั้งกรมประมง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมเจ้าท่า หรือกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียม เป็นธรรม เป็นกลาง และไม่เลือกปฏิบัติ

๓) องค์กรชุมชน ต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่อ่าวบ้านดอน ทั้งในส่วนของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ อนุรักษ์ บำรุงรักษาและจัดการการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน ตามวิถีชุมชนที่สืบทอดกันมาเป็นเวลานาน โดยหน่วยงานของรัฐ ควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ชุมชนชายฝั่งรอบพื้นที่อ่าวบ้านดอนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันจัดทำแนวเขต เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และวางกฎกติกาการใช้ประโยชน์และมาตรการควบคุมดูแลในชุมชนเพื่อป้องกันไม่ให้มีการขยายพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำโดยผิดกฎหมาย

๔) คณะกรรมการประมงจังหวัดต้องกำหนดพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำโดยการปักปันเขตพื้นที่อนุญาตให้ชัดเจน ส่วนกรมเจ้าท่าจะต้องกำหนดร่องน้ำสำหรับการเดินเรือออกไปนอกทะเลชายฝั่ง เช่น การถ่อร่องแม่น้ำที่ไหลมาจากชายฝั่ง(ร่องน้ำกระแดะ ร่องน้ำเฉงอะ) หากมีการปักเสาคอนกรีตหรือสิ่งก่อสร้างนอกเขตพื้นที่อนุญาต ย่อมเป็นอำนาจของกรมเจ้าท่าและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะบังคับใช้กฎหมาย ส่วนผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำก็มีหน้าที่ชำระอากร(ค่าเช่า) กับหน่วยงานของรัฐ (กรมประมง)ตามสัดส่วนรายได้ที่รับ

๕) การออกใบอนุญาตให้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต้องครอบคลุมวงจรการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำบางประเภท เช่น หอยแครงที่ต้องใช้เวลาเลี้ยง ๑-๒ ปี ดังนั้น การออกใบอนุญาตให้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำรายบุคคลควรมีระยะเวลาใบอนุญาตอย่างน้อย ๒ ปีขึ้นไป

บรรณานุกรม

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘

พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำ ไทย พ.ศ. ๒๕๕๖

พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. ๒๕๘๑

ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๒ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๙ ตอนที่ ๔๐ (๑๕ มีนาคม ๒๕๑๕), ฉบับพิเศษ, ๓

ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การกู้เงินจากธนาคารพัฒนาเอเซียตามโครงการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในประเทศไทย,” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๖ ตอนที่ ๓๓ (๑๓ มีนาคม ๒๕๒๒) :๑๐๖๗-๑๐๖๘.

คำสั่งกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี ที่ ๔๔๒/๒๕๔๗ เรื่อง มอบอำนาจเจ้าท่าตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗

พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสหกรณ์ในท้องที่อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ.๒๕๑๙ และแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสหกรณ์ในท้องที่อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ.๒๕๑๙ และแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา

ประกาศกรมประมง เรื่อง หลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนองค์กรประมงท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๘
กฎกระทรวง กำหนดกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม พ.ศ.๒๕๕๙
ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙

กฎกระทรวง กำหนดเขตทะเลชายฝั่ง พ.ศ.๒๕๖๐

ประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี เรื่อง กำหนดเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสำหรับกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ประเภท การเพาะเลี้ยงหอยทะเล พ.ศ. ๒๕๖๐

ประกาศคณะกรรมการประมงจังหวัดสุราษฎร์ธานี เรื่อง กำหนดเครื่องมือทำการประมง วิธีการทำการประมงและพื้นที่ทำการประมงที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำบางพื้นที่ พ.ศ.๒๕๖๑

ประกาศกรมประมง เรื่อง ข้อกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลซึ่งเป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ภายในเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตามมาตรา ๗๗ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

กฎกระทรวงกำหนดค่าตอบแทนรายปีสำหรับผู้รับอนุญาตปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำแม่น้ำ พ.ศ.๒๕๖๓

งานวิจัย

กั้ววาลย์ จันทรโชติ. (๒๕๔๑). การจัดการประมงโดยชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

บรรจง นะแส. (๒๕๔๕). การจัดการทรัพยากรโดยชุมชน:กรณีศึกษาจากชุมชนชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้. สงขลา:โครงการการจัดการทรัพยากรชายฝั่งภาคใต้

ชนัญชิดา ทิพย์ญาณ และคณะ. รูปแบบการจัดการนวัตกรรมการประมงพื้นบ้านเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี.วารสารสังคมท้องถิ่น ฉบับที่ ๑(มกราคม-มิถุนายน) หน้า ๒๘-๒๙

เพ็ญนภา สอนทอง. นิเวศวิทยาการเมืองของการจัดการทรัพยากรชายฝั่งทะเลอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี.วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒) หน้า ๑๐๑-๑๓๐

สิริ ทุกข์วินาศ,(๒๕๖๖) การเลี้ยงหอยแครงแบบธุรกิจในภาคใต้ของประเทศไทย. สถานีประมงน้ำกร่อยจังหวัดสตูล, ๒๕๖๖,หน้า ๑๕

ศักดิ์กฤต แจมิตร์.(๒๕๕๘).ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ศึกษากรณีการใช้พื้นที่เพาะเลี้ยงหอยแครง ตำบลตะเคียนทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

บทความ/เอกสารอื่น

กรมประมง กระทรวงเกษตร, ส ามะโนประมงทะเลแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๑๐ (กรุงเทพฯ: กรมประมง กระทรวงเกษตร, ๒๕๑๑), ๒๕

บันทึกการประชุม คณะกรรมการการปกครองสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๓๔ วันพุธที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ(สผ.) ๔๑๑ ชั้น ๔ อาคารรัฐสภา

ภาคผนวก

กฎกระทรวง

กำหนดกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม

พ.ศ. ๒๕๕๙

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗๖ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ให้กิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำดังต่อไปนี้ เป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม

- (๑) การเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล
- (๒) การเพาะเลี้ยงกุ้งก้ามแดง หรือ กุ้งเครย์ฟิชอเมริกัน (Procambarus clarkii)
- (๓) การเพาะเลี้ยงกุ้งก้ามแดง หรือ กุ้งเครย์ฟิชทุกชนิดในสกุล Cherax (Cherax spp.)
- (๔) การเพาะเลี้ยงจระเข้
- (๕) การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชัง
- (๖) การเพาะเลี้ยงหอยทะเล

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗๖ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดชนิดหรือลักษณะของสัตว์น้ำ หรือประเภท รูปแบบ ขนาด หรือวัตถุประสงค์ของกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้มีคุณภาพป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรืออันตรายต่อผู้บริโภค หรือต่อกิจการของบุคคลอื่น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

กำหนดเขตทะเลชายฝั่ง ในบริเวณจังหวัดสุราษฎร์ธานี

พ.ศ. ๒๕๖๕

อาศัยอำนาจตามความในบทนิยามคำว่า “ทะเลชายฝั่ง” ในมาตรา ๕ และมาตรา ๖
วรรคหนึ่ง แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

กำหนดให้จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเขตทะเลชายฝั่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ระยะสามไมล์ทะเลถึงเจ็ดจุดสองไมล์ทะเล นับจากแนวชายฝั่งทะเลที่น้ำทะเลจรดแผ่นดิน
บริเวณชายฝั่ง

(๒) ระยะหนึ่งจุดห้าไมล์ทะเลถึงสี่จุดสามไมล์ทะเล นับจากแนวชายฝั่งทะเลที่น้ำทะเล
จรดแผ่นดินบริเวณชายเกาะ

ทั้งนี้ ภายในแนวเขตตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕

เฉลิมชัย ศรีอ่อน

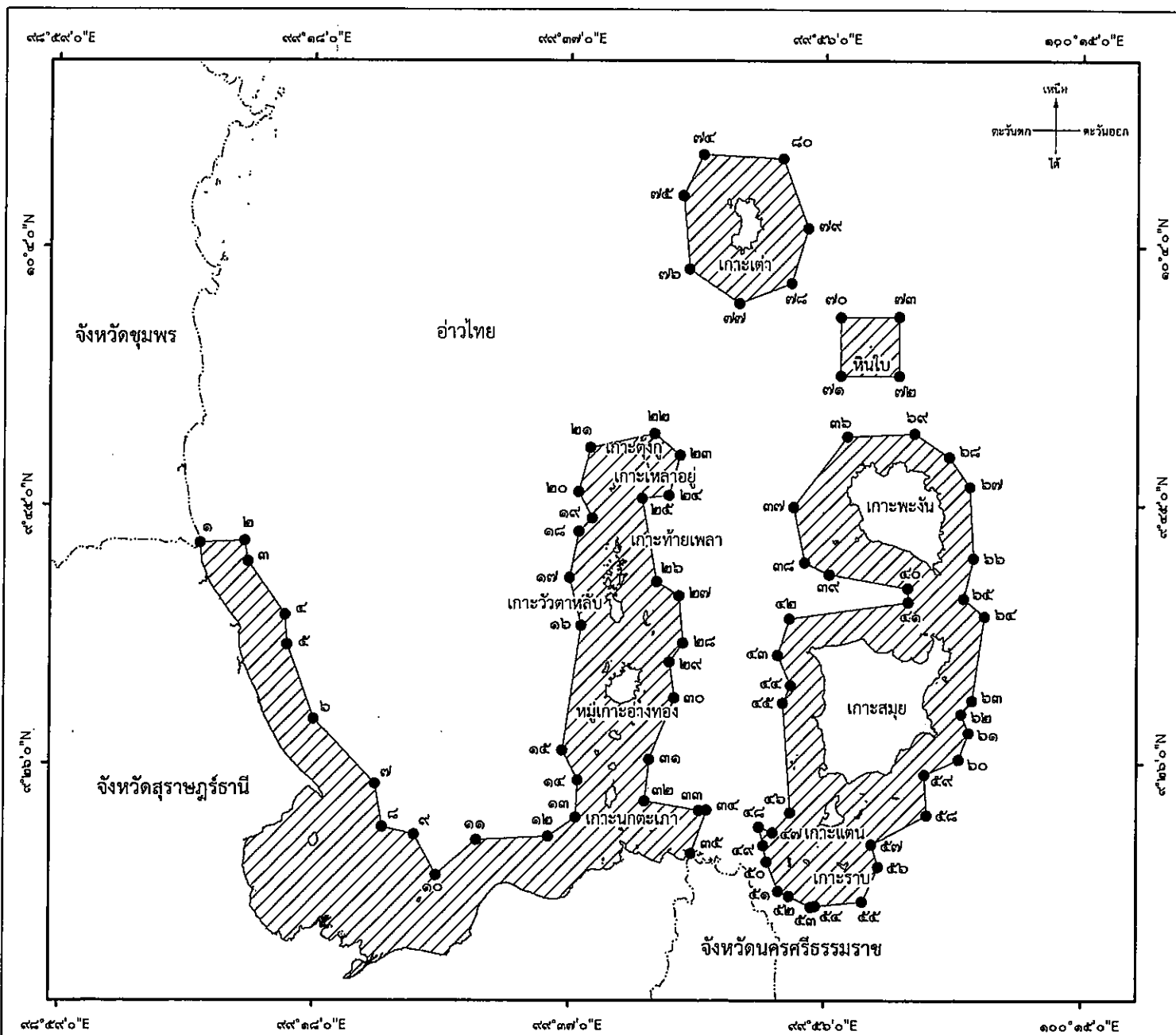
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนที่ท้ายกฎกระทรวงกำหนดเขตทะเลชายฝั่ง ในบริเวณจังหวัดสุราษฎร์ธานี

พ.ศ. ๒๕๖๕

มาตราส่วน ๑ : ๘๐๐,๐๐๐

๐ ๕ ๑๐ ๒๐ ไมล์ทะเล

เครื่องหมาย

- จุดที่กำหนดพิกัด
- ▨ เขตทะเลชายฝั่ง
- เขตจังหวัด

พิกัดภูมิศาสตร์

รายละเอียดตามเอกสารแนบ

(นายพัฒนพงศ์ ชูแสง)

ผู้อำนวยการกองบริหารจัดการทรัพยากร
และกำหนดมาตรการ

(นายเฉลิมชัย สุวรรณรักษ์)

อธิบดีกรมประมง

Datum : WGS1984

พิกัดภูมิศาสตร์ของจุดยึดโยงแนวเขตทะเลชายฝั่ง
ตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวงกำหนดเขตทะเลชายฝั่ง ในบริเวณจังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. ๒๕๖๕

จุดหมายเลข	ละติจูดเหนือ	ลองจิจูดตะวันออก
๑	๐๙° ๔๒' ๑๒"	๙๙° ๐๙' ๓๓"
๒	๐๙° ๔๒' ๒๑"	๙๙° ๑๒' ๕๐"
๓	๐๙° ๔๐' ๕๐"	๙๙° ๑๓' ๐๖"
๔	๐๙° ๓๖' ๕๕"	๙๙° ๑๕' ๕๒"
๕	๐๙° ๓๔' ๔๓"	๙๙° ๑๖' ๐๒"
๖	๐๙° ๒๙' ๑๕"	๙๙° ๑๘' ๐๒"
๗	๐๙° ๒๔' ๓๑"	๙๙° ๒๒' ๓๔"
๘	๐๙° ๒๑' ๒๑"	๙๙° ๒๓' ๐๗"
๙	๐๙° ๒๐' ๔๘"	๙๙° ๒๕' ๓๓"
๑๐	๐๙° ๑๗' ๔๘"	๙๙° ๒๗' ๑๐"
๑๑	๐๙° ๒๐' ๒๒"	๙๙° ๓๐' ๑๐"
๑๒	๐๙° ๒๐' ๓๙"	๙๙° ๓๕' ๒๘"
๑๓	๐๙° ๒๒' ๐๒"	๙๙° ๓๗' ๓๒"
๑๔	๐๙° ๒๔' ๔๗"	๙๙° ๓๗' ๔๐"
๑๕	๐๙° ๒๖' ๕๘"	๙๙° ๓๖' ๓๐"

จุดหมายเลข	ละติจูดเหนือ	ลองจิจูดตะวันออก
๑๖	๐๙° ๓๖' ๐๘"	๙๙° ๓๗' ๕๓"
๑๗	๐๙° ๓๙' ๓๘"	๙๙° ๓๗' ๐๐"
๑๘	๐๙° ๔๓' ๐๔"	๙๙° ๓๗' ๔๒"
๑๙	๐๙° ๔๔' ๐๓"	๙๙° ๓๘' ๔๑"
๒๐	๐๙° ๔๕' ๕๙"	๙๙° ๓๗' ๔๐"
๒๑	๐๙° ๔๙' ๑๔"	๙๙° ๓๘' ๓๓"
๒๒	๐๙° ๕๐' ๑๕"	๙๙° ๔๓' ๒๐"
๒๓	๐๙° ๔๘' ๔๐"	๙๙° ๔๕' ๑๓"
๒๔	๐๙° ๔๕' ๔๓"	๙๙° ๔๔' ๒๓"
๒๕	๐๙° ๔๕' ๓๐"	๙๙° ๔๒' ๒๕"
๒๖	๐๙° ๓๙' ๒๒"	๙๙° ๔๓' ๓๒"
๒๗	๐๙° ๓๘' ๒๑"	๙๙° ๔๕' ๑๐"
๒๘	๐๙° ๓๔' ๕๑"	๙๙° ๔๕' ๒๘"
๒๙	๐๙° ๓๓' ๒๘"	๙๙° ๔๔' ๒๘"
๓๐	๐๙° ๓๐' ๕๑"	๙๙° ๔๔' ๕๑"

พิกัดภูมิศาสตร์ของจุดยึดโยงแนวเขตทะเลชายฝั่ง
ตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวงกำหนดเขตทะเลชายฝั่ง ในบริเวณจังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. ๒๕๖๕ (ต่อ)

จุดหมายเลข	ละติจูดเหนือ	ลองจิจูดตะวันออก
๓๑	๐๙° ๒๖' ๑๙"	๙๙° ๔๓' ๐๑"
๓๒	๐๙° ๒๓' ๑๕"	๙๙° ๔๒' ๔๑"
๓๓	๐๙° ๒๒' ๓๒"	๙๙° ๔๖' ๔๓"
๓๔	๐๙° ๒๒' ๓๕"	๙๙° ๔๗' ๑๗"
๓๕	๐๙° ๑๙' ๒๔"	๙๙° ๔๖' ๐๖"
๓๖	๐๙° ๕๐' ๐๓"	๙๙° ๕๗' ๔๑"
๓๗	๐๙° ๔๔' ๕๓"	๙๙° ๕๓' ๔๐"
๓๘	๐๙° ๔๐' ๔๘"	๙๙° ๕๕' ๓๑"
๓๙	๐๙° ๓๙' ๕๕"	๙๙° ๕๖' ๒๑"
๔๐	๐๙° ๓๘' ๕๕"	๑๐๐° ๐๒' ๑๐"
๔๑	๐๙° ๓๗' ๕๓"	๑๐๐° ๐๒' ๑๑"
๔๒	๐๙° ๓๖' ๓๘"	๙๙° ๕๓' ๒๓"
๔๓	๐๙° ๓๓' ๕๘"	๙๙° ๕๒' ๓๐"
๔๔	๐๙° ๓๑' ๔๖"	๙๙° ๕๓' ๓๐"
๔๕	๐๙° ๓๐' ๒๙"	๙๙° ๕๒' ๕๕"

จุดหมายเลข	ละติจูดเหนือ	ลองจิจูดตะวันออก
๔๖	๐๙° ๒๒' ๒๓"	๙๙° ๕๓' ๓๑"
๔๗	๐๙° ๒๐' ๕๖"	๙๙° ๕๒' ๑๒"
๔๘	๐๙° ๒๑' ๑๙"	๙๙° ๕๑' ๐๙"
๔๙	๐๙° ๑๙' ๕๘"	๙๙° ๕๑' ๒๙"
๕๐	๐๙° ๑๘' ๔๕"	๙๙° ๕๑' ๔๕"
๕๑	๐๙° ๑๖' ๓๗"	๙๙° ๕๒' ๓๘"
๕๒	๐๙° ๑๖' ๑๔"	๙๙° ๕๓' ๒๕"
๕๓	๐๙° ๑๕' ๒๖"	๙๙° ๕๕' ๐๓"
๕๔	๐๙° ๑๕' ๓๐"	๙๙° ๕๕' ๒๔"
๕๕	๐๙° ๑๕' ๕๐"	๙๙° ๕๘' ๕๑"
๕๖	๐๙° ๑๘' ๒๕"	๑๐๐° ๐๐' ๐๒"
๕๗	๐๙° ๒๐' ๐๓"	๙๙° ๕๙' ๓๑"
๕๘	๐๙° ๒๒' ๑๒"	๑๐๐° ๐๓' ๓๘"
๕๙	๐๙° ๒๕' ๑๒"	๑๐๐° ๐๓' ๒๗"
๖๐	๐๙° ๒๖' ๑๙"	๑๐๐° ๐๖' ๐๐"

พิกัดภูมิศาสตร์ของจุดยึดโยงแนวเขตทะเลชายฝั่ง
ตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวงกำหนดเขตทะเลชายฝั่ง ในบริเวณจังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. ๒๕๖๕ (ต่อ)

จุดหมายเลข	ละติจูดเหนือ	ลองจิจูดตะวันออก
๖๑	๐๙° ๒๘' ๑๖"	๑๐๐° ๐๖' ๔๔"
๖๒	๐๙° ๒๙' ๔๐"	๑๐๐° ๐๖' ๑๑"
๖๓	๐๙° ๓๐' ๓๙"	๑๐๐° ๐๖' ๕๕"
๖๔	๐๙° ๓๖' ๕๑"	๑๐๐° ๐๗' ๕๕"
๖๕	๐๙° ๓๘' ๐๙"	๑๐๐° ๐๖' ๑๙"
๖๖	๐๙° ๔๑' ๐๖"	๑๐๐° ๐๗' ๐๓"
๖๗	๐๙° ๔๖' ๒๓"	๑๐๐° ๐๖' ๔๖"
๖๘	๐๙° ๔๘' ๓๔"	๑๐๐° ๐๕' ๑๕"
๖๙	๐๙° ๕๐' ๑๘"	๑๐๐° ๐๒' ๓๘"
๗๐	๐๙° ๕๘' ๕๐"	๙๙° ๕๗' ๐๙"

จุดหมายเลข	ละติจูดเหนือ	ลองจิจูดตะวันออก
๗๑	๐๙° ๕๕' ๓๑"	๙๙° ๕๗' ๐๙"
๗๒	๐๙° ๕๕' ๓๑"	๑๐๐° ๐๑' ๒๘"
๗๓	๐๙° ๕๘' ๕๒"	๑๐๐° ๐๑' ๒๘"
๗๔	๑๐° ๑๐' ๔๘"	๙๙° ๔๖' ๕๓"
๗๕	๑๐° ๐๗' ๔๕"	๙๙° ๔๕' ๒๓"
๗๖	๑๐° ๐๒' ๒๓"	๙๙° ๔๕' ๕๒"
๗๗	๐๙° ๕๙' ๕๑"	๙๙° ๔๙' ๓๒"
๗๘	๑๐° ๐๑' ๒๑"	๙๙° ๕๓' ๒๗"
๗๙	๑๐° ๐๕' ๒๔"	๙๙° ๕๕' ๔๓"
๘๐	๑๐° ๑๐' ๓๑"	๙๙° ๕๒' ๔๘"

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๕ และมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีอำนาจ ออกกฎกระทรวงกำหนดให้เขตทะเลชายฝั่งในบริเวณใด มีระยะนับจากแนวชายฝั่งทะเลออกไปน้อยหรือ มากกว่าสามไมล์ทะเลก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งจุดห้าไมล์ทะเลและไม่เกินสิบสองไมล์ทะเล สมควร กำหนดเขตทะเลชายฝั่งของจังหวัดสุราษฎร์ธานีให้มีระยะนับจากแนวชายฝั่งทะเลออกไปน้อยหรือมากกว่า สามไมล์ทะเล เพื่อประโยชน์ในการกำหนดมาตรการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำในเขตทะเลชายฝั่งให้อยู่ใน ภาวะที่เหมาะสมและสามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี

เรื่อง กำหนดเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสำหรับกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม

ประเภท การเพาะเลี้ยงหอยทะเล

พ.ศ. ๒๕๖๐

โดยที่กฎกระทรวงกำหนดกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม พ.ศ. ๒๕๕๙ ออกตามความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗๖ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดให้การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ประเภทการเลี้ยงหอยทะเล เป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม และความในมาตรา ๗๗ แห่งพระราชกำหนดดังกล่าวบัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม นอกเขตพื้นที่ที่คณะกรรมการประมงประจำจังหวัดประกาศกำหนดให้เป็นเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ คณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานีออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เรื่อง กำหนดเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสำหรับกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ประเภท การเพาะเลี้ยงหอยทะเล พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ประกาศฉบับนี้แทน

ข้อ ๒ ให้พื้นที่ดังต่อไปนี้ เป็นเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสำหรับกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ประเภท การเพาะเลี้ยงหอยทะเล

(๑) อ่าวพุมเรียง เขตท้องที่หมู่ที่ ๑ และหมู่ที่ ๕ พื้นที่ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามแผนที่หมายเลข ๑ แนบท้ายประกาศนี้

(๒) อ่าวท่าฉาง พื้นที่ตำบลเขาถ่าน ตำบลท่าฉาง ตำบลท่าเคย อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามแผนที่หมายเลข ๒ แนบท้ายประกาศนี้

(๓) อ่าวท้องปึก อ่าวท่านา อ่าวท้องเขา อ่าวบางอูน พื้นที่ ตำบลตะเคียนทอง ตำบลกะแดะ ตำบลพลายวาส ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนาดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามแผนที่หมายเลข ๓ แนบท้ายประกาศนี้

(๔) อ่าวบ้านพอด พื้นที่ตำบลชลคราม อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามแผนที่หมายเลข ๔ แนบท้ายประกาศนี้

(๕) อ่าวหน้าเกาะมัดสุ่ม พื้นที่ตำบลตะลิ่งงาม อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามแผนที่หมายเลข ๕ แนบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

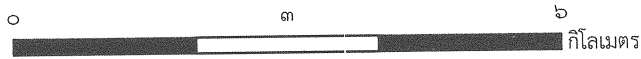
วิฑูรย์ จินโต

ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี

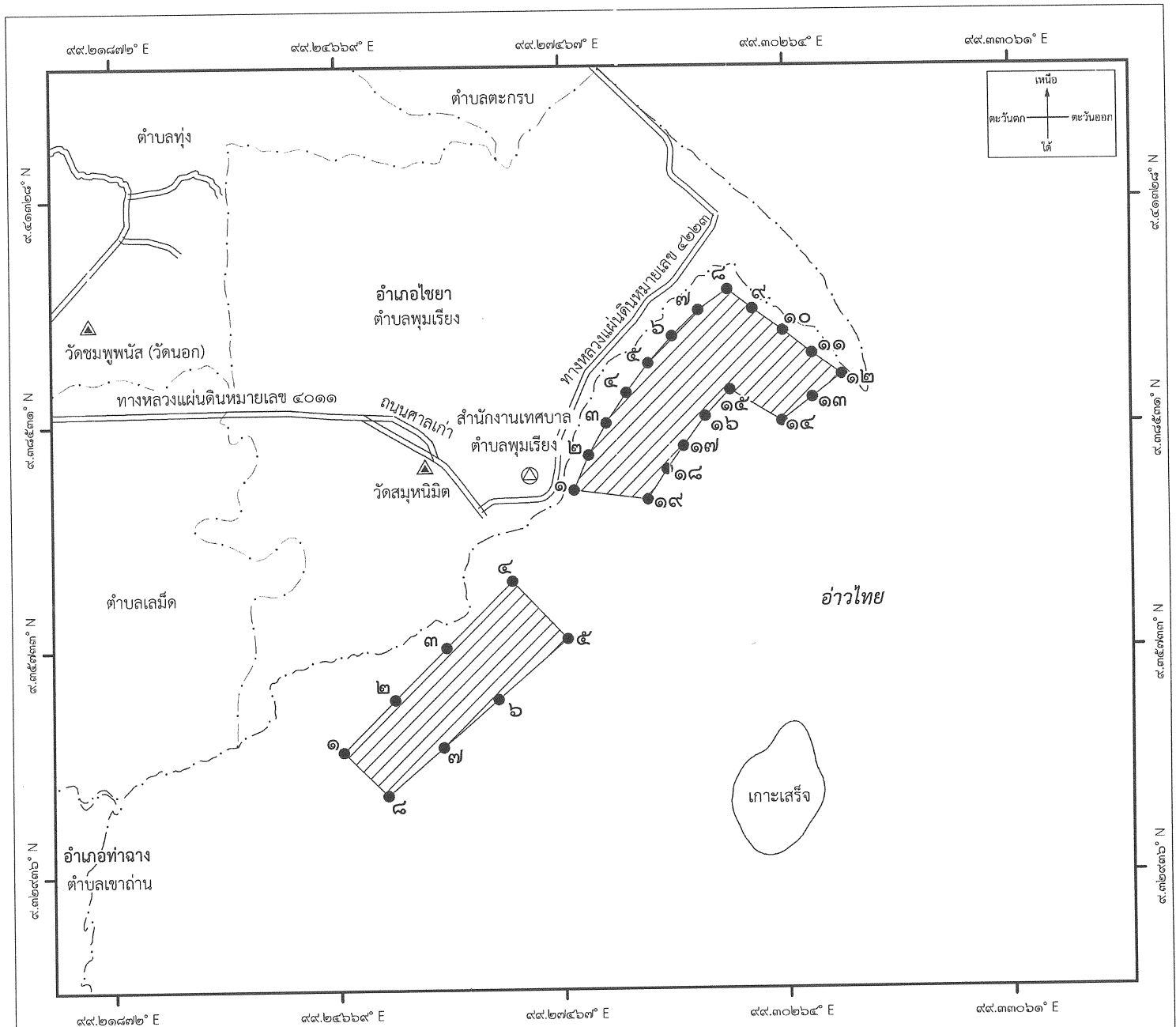
ประธานคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี

แผนที่ท้ายประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี
เรื่อง กำหนดเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสำหรับกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม
ประเภท การเพาะเลี้ยงหอยทะเล พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตราส่วน ๑ : ๘๐,๐๐๐

แผนที่หมายเลข ๑/๕

เครื่องหมาย

- จุดที่กำหนด
- ▨ เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- ⊙ สถานที่ราชการ
- ▲ วัด
- ถนน
- - - เขตตำบล
- · · เขตอำเภอ

พิกัดภูมิศาสตร์

ตามเอกสารแนบท้าย

(Signature)

(นายยอดรักษ์ ปลอดอ่อน)
ประมงจังหวัดสุราษฎร์ธานี

(นายวิษุทธิ์ จินโต)
ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี

พิกัดภูมิศาสตร์ แผนที่หมายเลข ๑/๕

แปลงที่ ๑

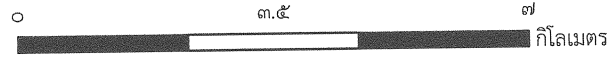
จุดที่	ละติจูดเหนือ	ลองจิจูดตะวันออก
๑	๙.๓๗๗๑๕๘°	๙๙.๒๗๖๑๖๑°
๒	๙.๓๘๑๔๗๐°	๙๙.๒๗๘๐๑๓°
๓	๙.๓๘๕๕๓๐°	๙๙.๒๘๐๒๗๕°
๔	๙.๓๘๙๒๐๙°	๙๙.๒๘๒๘๒๐°
๕	๙.๓๙๒๘๒๕°	๙๙.๒๘๕๕๕๖°
๖	๙.๓๙๖๑๕๑°	๙๙.๒๘๘๕๕๕°
๗	๙.๓๙๙๓๑๑°	๙๙.๒๙๑๘๕๕°
๘	๙.๔๐๑๘๘๘°	๙๙.๒๙๔๔๙๐°
๙	๙.๓๙๙๔๘๐°	๙๙.๒๙๘๖๑๒°
๑๐	๙.๓๙๖๗๗๒°	๙๙.๓๐๒๓๗๒°
๑๑	๙.๓๙๓๙๕๖°	๙๙.๓๐๕๙๔๙°
๑๒	๙.๓๙๑๓๑๒°	๙๙.๓๐๙๖๕๓°
๑๓	๙.๓๘๘๕๐๒°	๙๙.๓๑๖๐๐๗°
๑๔	๙.๓๘๕๕๘๕°	๙๙.๓๑๒๑๘๙°
๑๕	๙.๓๘๙๔๘๘°	๙๙.๒๙๕๗๗๑°
๑๖	๙.๓๘๖๒๑๖°	๙๙.๒๙๒๖๔๔°
๑๗	๙.๓๘๒๕๔๖°	๙๙.๒๘๙๙๒๗°
๑๘	๙.๓๗๙๖๘๑°	๙๙.๒๘๗๘๓๙°
๑๙	๙.๓๗๕๙๔๗°	๙๙.๒๘๕๕๑๔°

แปลงที่ ๒

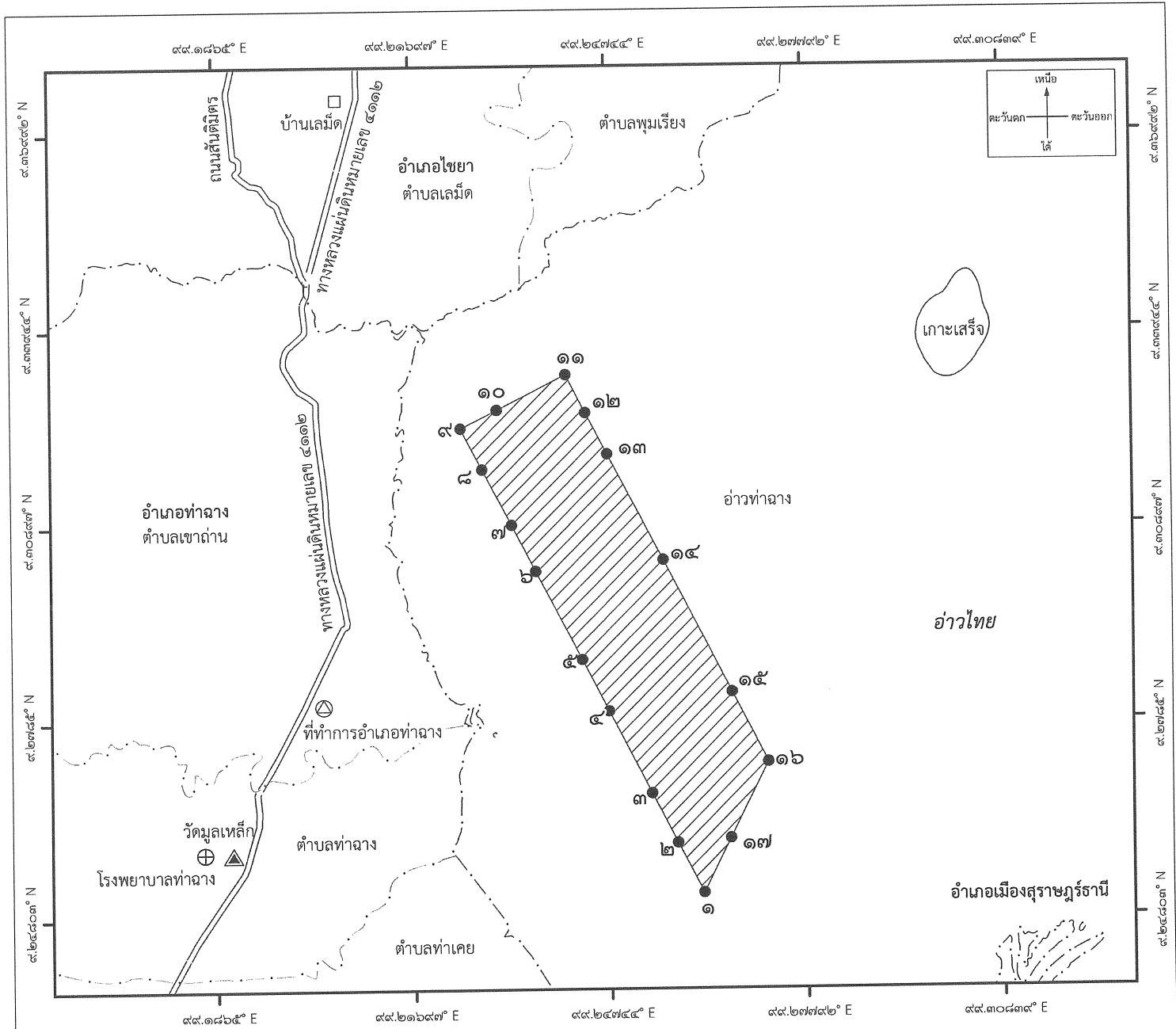
จุดที่	ละติจูดเหนือ	ลองจิจูดตะวันออก
๑	๙.๓๔๔๖๕๔°	๙๙.๒๔๗๒๒๒°
๒	๙.๓๕๑๑๑๖°	๙๙.๒๕๓๖๔๗°
๓	๙.๓๕๗๕๘๘°	๙๙.๒๖๐๐๘๑°
๔	๙.๓๖๕๘๙๔°	๙๙.๒๖๘๓๓๘°
๕	๙.๓๕๘๖๗๑°	๙๙.๒๗๕๒๒๗°
๖	๙.๓๕๑๑๓๔°	๙๙.๒๖๖๔๙๖°
๗	๙.๓๔๕๑๙๗°	๙๙.๒๕๙๖๓๕°
๘	๙.๓๓๙๒๕๙°	๙๙.๒๕๒๗๓๗°

แผนที่ท้ายประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี
เรื่อง กำหนดเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสำหรับกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม
ประเภท การเพาะเลี้ยงหอยทะเล พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตราส่วน ๑ : ๑๐๐,๐๐๐

แผนที่หมายเลข ๒/๕

เครื่องหมาย

- จุดที่กำหนด
- ▨ เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- ⊙ สถานที่ราชการ
- ▲ วัด
- ⊕ โรงพยาบาล
- หมู่บ้าน
- == ถนน
- เขตตำบล
- - - เขตอำเภอ

พิกัดภูมิศาสตร์

จุดที่	ละติจูดเหนือ	ลองจิจูดตะวันออก	จุดที่	ละติจูดเหนือ	ลองจิจูดตะวันออก
๑	๙.๒๕๑๗๘๙°	๙๙.๒๖๑๘๘๖°	๑๐	๙.๒๖๗๐๐๑°	๙๙.๒๓๐๒๕๓°
๒	๙.๒๕๙๖๐๖°	๙๙.๒๕๗๘๖๙°	๑๑	๙.๒๓๒๓๓๓°	๙๙.๒๔๑๐๑๒°
๓	๙.๒๖๗๒๒๙°	๙๙.๒๕๓๙๙๔°	๑๒	๙.๒๓๖๕๑๒°	๙๙.๒๔๔๐๓๑°
๔	๙.๒๗๙๙๙๒°	๙๙.๒๔๗๓๖๘°	๑๓	๙.๒๓๖๐๓๔°	๙๙.๒๕๗๓๕๙°
๕	๙.๒๘๘๐๓๖°	๙๙.๒๔๓๒๓๐°	๑๔	๙.๒๓๐๓๔๕°	๙๙.๒๕๕๘๘๐°
๖	๙.๓๐๑๘๒๕°	๙๙.๒๓๖๑๑๑°	๑๕	๙.๒๘๒๘๕๕°	๙๙.๒๖๖๔๖๓°
๗	๙.๓๐๔๐๒๗°	๙๙.๒๓๒๔๑๑°	๑๖	๙.๒๗๒๐๔๒°	๙๙.๒๗๒๐๑๘°
๘	๙.๓๐๗๗๘๕°	๙๙.๒๒๗๘๘๕°	๑๗	๙.๒๖๐๒๗๐°	๙๙.๒๖๖๑๓๖°
๙	๙.๓๒๔๑๗๓°	๙๙.๒๒๔๖๑๕°			

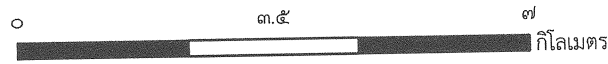
(นายยอดรักษ์ ปลอดอ่อน)
ประมงจังหวัดสุราษฎร์ธานี

(นายวิฑูรย์ จินโต)
ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี

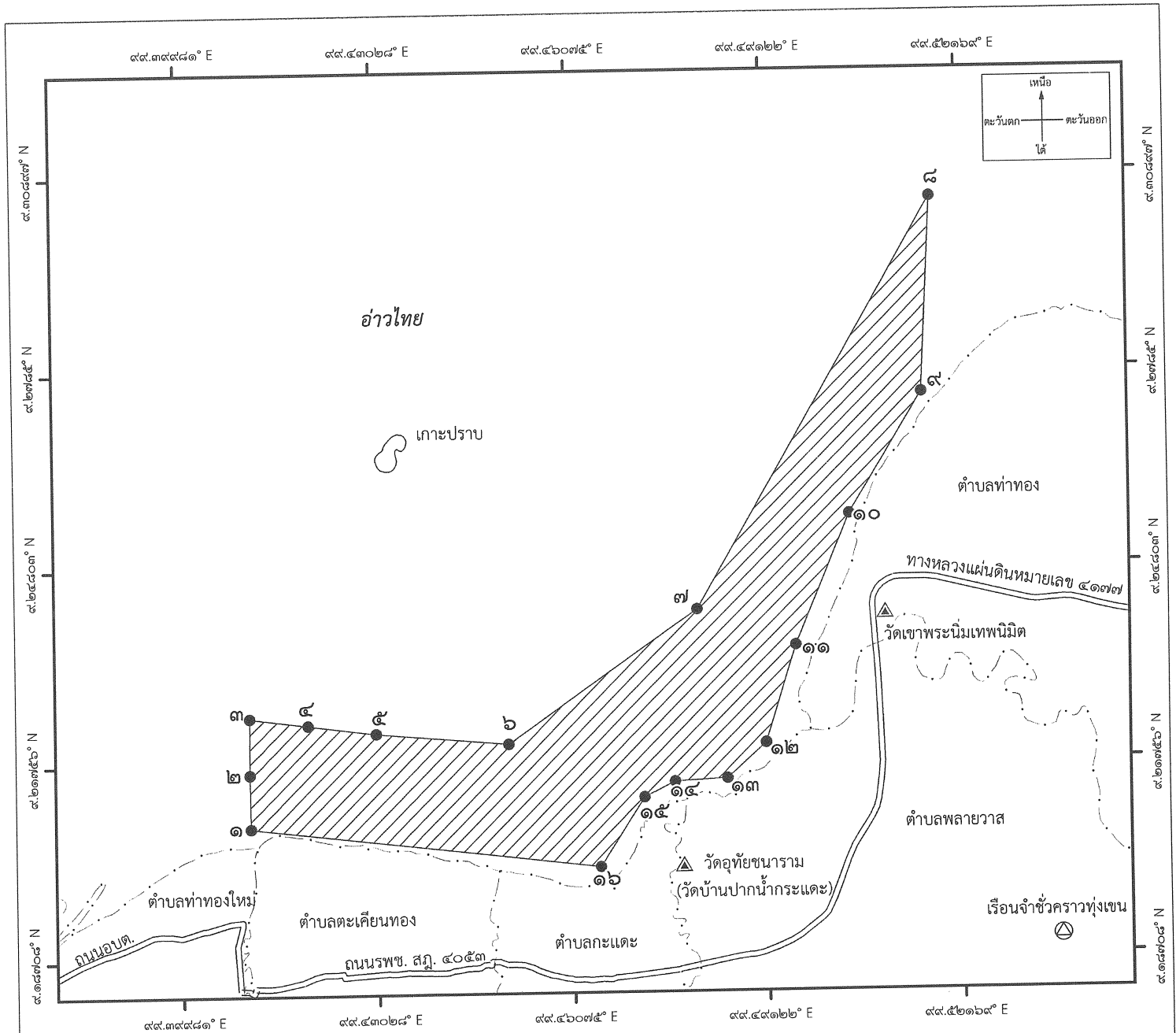
Datum : WGS1984

แผนที่ท้ายประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี
เรื่อง กำหนดเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสำหรับกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม
ประเภท การเพาะเลี้ยงหอยทะเล พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตราส่วน ๑ : ๑๐๐,๐๐๐

แผนที่หมายเลข ๓/๕

เครื่องหมาย

- จุดที่กำหนด
- ▨ เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- ⊙ สถานที่ราชการ
- ▲ วัด
- == ถนน
- - - - - เขตตำบล

พิกัดภูมิศาสตร์

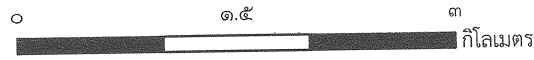
จุดที่	ละติจูดเหนือ	ลองจิจูดตะวันออก	จุดที่	ละติจูดเหนือ	ลองจิจูดตะวันออก
๑	๙.๒๐๗๗๐๗°	๙๙.๔๑๐๕๗๘°	๙	๙.๒๓๔๕๕๐°	๙๙.๕๑๕๕๓๗°
๒	๙.๒๑๖๑๑๓°	๙๙.๔๑๐๕๐๙°	๑๐	๙.๒๕๕๕๓๒°	๙๙.๕๐๔๓๘๓°
๓	๙.๒๒๔๘๓๒°	๙๙.๔๑๐๕๓๘°	๑๑	๙.๒๓๕๒๓๐°	๙๙.๔๙๕๕๕๗°
๔	๙.๒๒๓๖๓๖°	๙๙.๔๑๙๖๑๒°	๑๒	๙.๒๒๐๑๕๖°	๙๙.๔๙๑๑๒๕°
๕	๙.๒๒๒๑๙๕°	๙๙.๔๓๐๒๑๖°	๑๓	๙.๒๑๔๗๓๗°	๙๙.๔๘๕๐๔๙°
๖	๙.๒๒๐๓๗๙°	๙๙.๔๓๐๗๘๘°	๑๔	๙.๒๑๕๒๙๔°	๙๙.๔๗๖๘๖๐°
๗	๙.๒๔๑๐๔๔°	๙๙.๔๘๐๕๕๖°	๑๕	๙.๒๑๑๕๕๔°	๙๙.๔๗๒๐๕๘°
๘	๙.๓๐๔๘๒๙°	๙๙.๕๑๗๕๔๗°	๑๖	๙.๒๐๑๒๑๓°	๙๙.๔๖๕๐๖๕°

(นายยอดรักษ์ ปลอดอ่อน)
ประมงจังหวัดสุราษฎร์ธานี

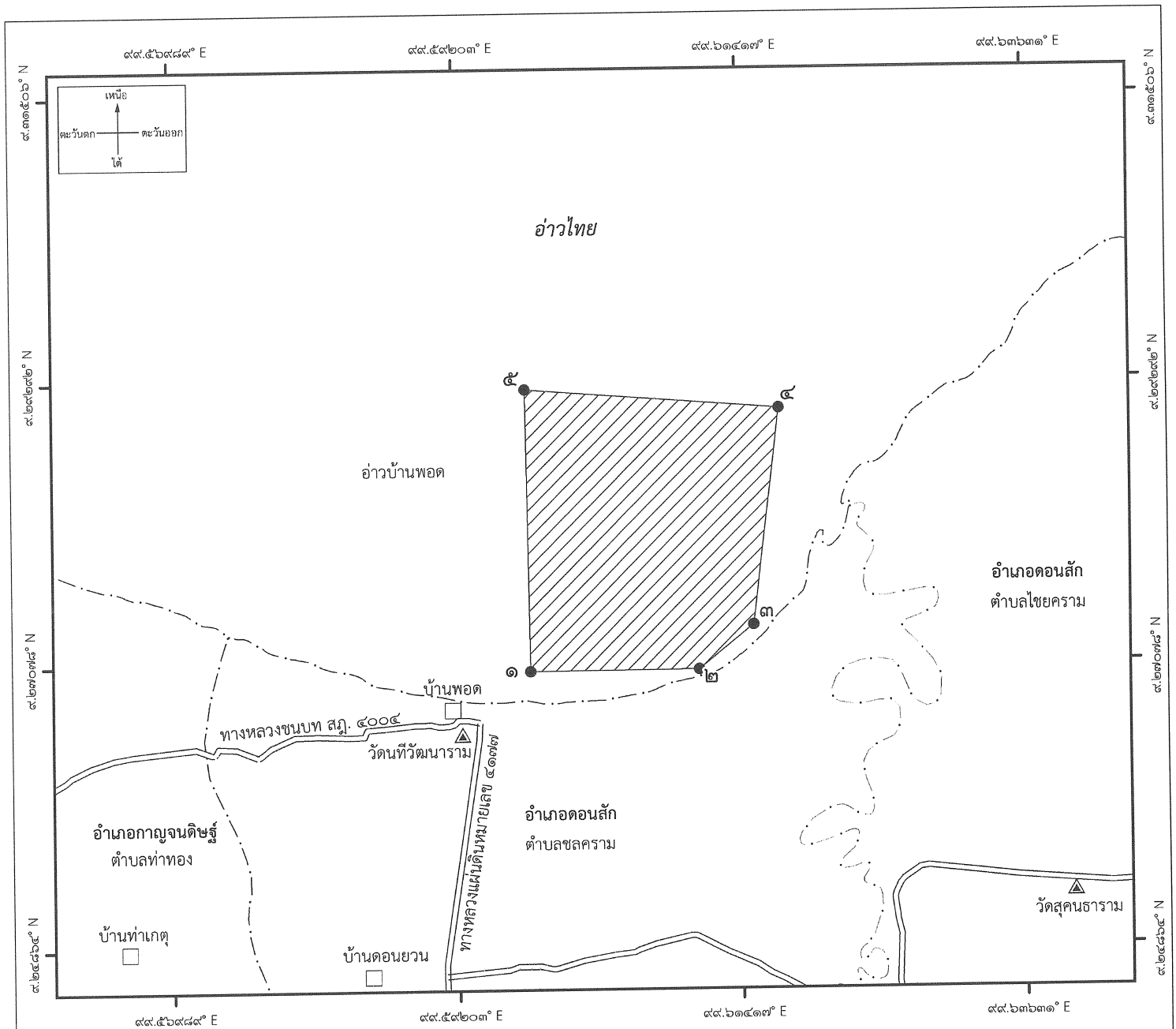
(นายวิษุทธิ์ จินโต)
ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี

แผนที่ท้ายประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี
เรื่อง กำหนดเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสำหรับกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม
ประเภท การเพาะเลี้ยงหอยทะเล พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐

แผนที่หมายเลข ๔/๕

เครื่องหมาย

- จุดที่กำหนด
- ▨ เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- ▲ วัด
- หมู่บ้าน
- == ถนน
- .-.- เขตตำบล
- .-.- เขตอำเภอ

พิกัดภูมิศาสตร์

จุดที่	ละติจูดเหนือ	ลองจิจูดตะวันออก
๑	๙.๒๗๐๑๙๗°	๙๙.๕๕๗๗๗๐°
๒	๙.๒๗๐๒๖๓°	๙๙.๖๑๐๙๕๕°
๓	๙.๒๗๓๖๙๗°	๙๙.๖๑๕๒๒๗°
๔	๙.๒๙๖๐๓๐°	๙๙.๖๑๗๓๐๓°
๕	๙.๒๙๒๒๐๕°	๙๙.๕๙๗๔๙๔°

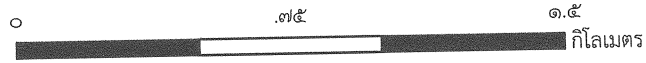
(นายยอดรักษ์ ปลอดอ่อน)
ประมงจังหวัดสุราษฎร์ธานี

(นายวิฑูรย์ จินโต)
ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี

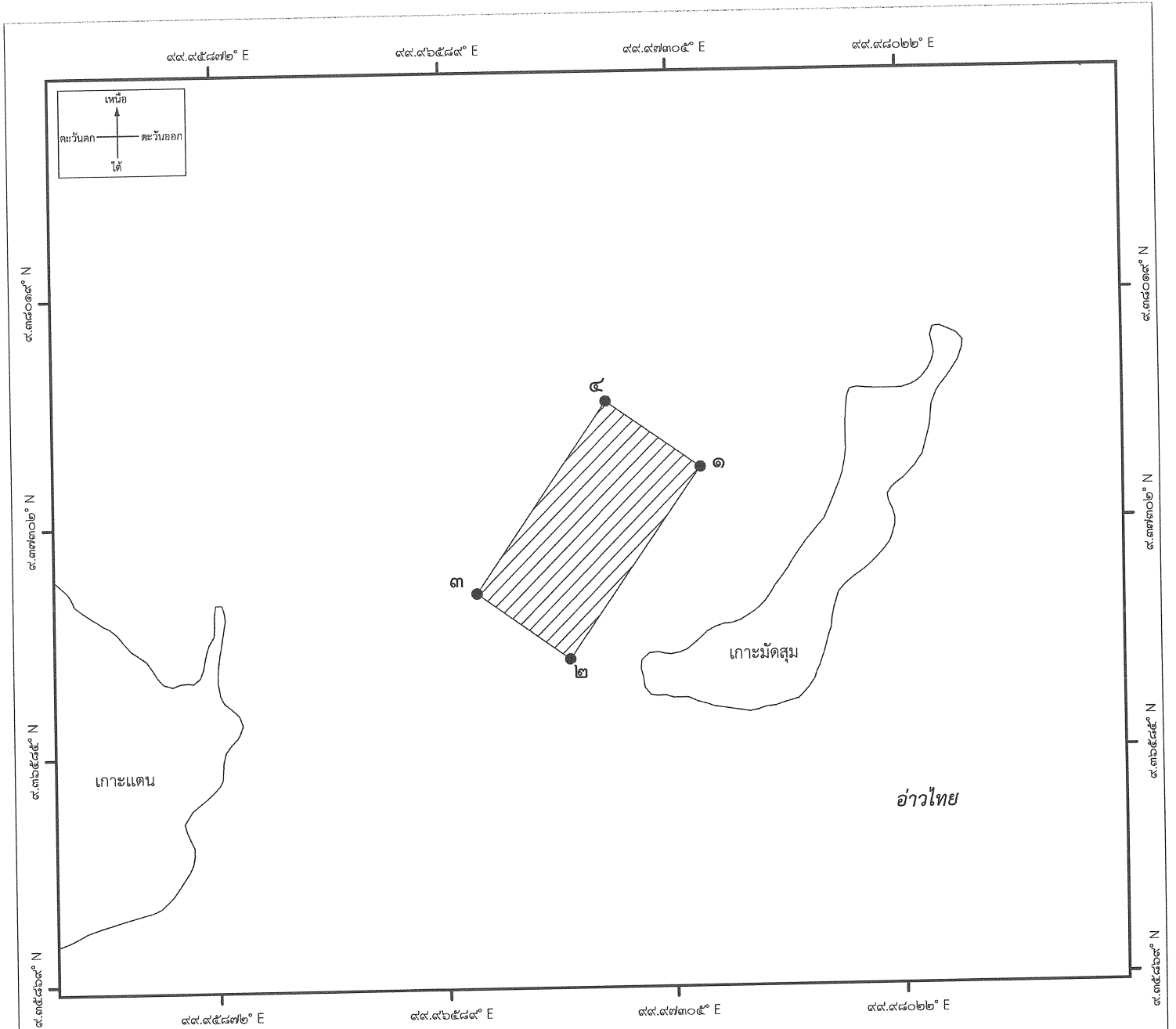
Datum : WGS1984

แผนที่ท้ายประกาศคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี
เรื่อง กำหนดเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสำหรับกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม
ประเภท การเพาะเลี้ยงหอยทะเล พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตราส่วน ๑ : ๒๐,๐๐๐

แผนที่หมายเลข ๕/๕

เครื่องหมาย

- จุดที่กำหนด
- ▨ เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

พิกัดภูมิศาสตร์

จุดที่	ละติจูดเหนือ	ลองจิจูดตะวันออก
๑	๙.๓๗๔๗๐๕°	๙๙.๙๗๓๑๖๖°
๒	๙.๓๖๘๗๗๕°	๙๙.๙๖๙๗๙๗°
๓	๙.๓๗๐๘๔๕°	๙๙.๙๖๖๘๗๑°
๔	๙.๓๗๖๘๐๒°	๙๙.๙๗๑๐๐๔°

(นายยอดรักษ์ ปลอดอ่อน)
ประมงจังหวัดสุราษฎร์ธานี

(นายวิฑูรย์ จินโต)
ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	จิตรดารมย์ รัตนวุฒิ
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. ๒๕๖๐ นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิตย
	พ.ศ. ๒๕๕๖ นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายธุรกิจ มหาวิทยาลัย รามคำแหง
	พ.ศ. ๒๕๔๐ นิติศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย รามคำแหง
	พ.ศ. ๒๕๔๔ เนติบัณฑิตไทย สาขาวิชานิติศาสตร์ สำนักอบรมศึกษา กฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
	พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกาศนียบัตรทนายความ สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความ สภา ทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	รองศาสตราจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ ประธานหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล : วัฒนา คณาวินทยา

ประวัติการศึกษา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
: นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ตำแหน่งหน้าที่ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล : สุนิสา หาบสา

ประวัติการศึกษา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
: นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตำแหน่งหน้าที่ : อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์